

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1-15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 17-18

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ.

Ἐὰν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ ἐβάρυνεν αἰωνίως καὶ ἀμετατρέπτως ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὡς βαρυνάτη κατάρρα, τί ἔννοιαν θὰ εἶχε πλέον ἢ σοφία καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δύναμις, ἡ ὀλόκληρος ὁ κόσμος καὶ αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ ἐπὶ τῆς γῆς;

Διὰ τὰ ἀρθῆ ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ κατάρρα καὶ τὰ πάσῃ ἰσχύουσα ἢ φοβερὰ αὐτῇ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἤλθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τὰ ἀθωώσει τὸν ἕνεκα τῆς ὑπερηφανείας καὶ ἀχαριστίας του καταδικασθέντα Ἀδάμ, σὺν τῷ γένει αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν «μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ» (Φιλ. β'. 8).

Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου», λέγει ἡ Γραφή (Δευτ. 21,23). Ἴδον τὸ μέγα καὶ φοβερὸν μυστήριον τοῦ Ἐύλου, τοῦ Σταυροῦ. Ἐύλον, ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ τὸ δένδρον λέγεται. Ἐύλον δὲ λέγεται καὶ ὁ Σταυρός, ἐφ' οὗ ἐθανατοῦντο οἱ στυγεροὶ κακοῦργοι καὶ οἱ ἐπικατάρατοι βλάσφημοι. Κινοῦν τοὺς πόδας οἱ πρωτόπλαστοι, ἀπλώνουν τὰς χεῖρας, ἀσεβῶς καὶ ἀνόμως εἰς τὸ Δένδρον Ἐκεῖνο, «τὸ Ἐύλον» τῆς γνώσεως «ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ» καὶ τρώγοντες τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν τῆς παρακοῆς, δέχονται ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ ἐπὶ τῷ Γένει αὐτῶν τὴν κατάρραν τοῦ Θεοῦ καὶ καθίστανται ἐπικατάρατοι, κεχωρισμένοι τοῦ Θεοῦ καὶ γυμνοὶ τῆς τὰ πάντα πληροῦσης Χάριτος Αὐτοῦ, διὸ καὶ μιλῶνται ἐν ἀπάσῃς ταῖς ἁμαρτίαις καὶ κακίαις. Ἐντὶ τῶν ποδῶν ἐκείνων, ποὺ ἐκινήθησαν ἀσεβῶς πρὸς καταπάτησιν τοῦ θείου Νόμου, ἐντὶ τῶν χειρῶν ἐκείνων, ποὺ ἠπλώθησαν προπετῶς καὶ ἀναιδῶς πρὸς διάπραξιν τῆς πρώτης ἁμαρτίας, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ἀπλοῦνται καὶ καρφοῦνται ἐπὶ τοῦ Ἐύλου τοῦ Σταυροῦ οἱ ἄχραντοι πόδες καὶ αἱ ὄσσαι χεῖρες τοῦ ἀναμαρτήτου καὶ ἀπταίστου Ἰησοῦ, τοῦ νέου Ἀδάμ, ὅστις, θέλων τὰ ἐλευθερώσῃ τῆς κατάρρας τὸν πρῶτον Ἀδάμ, λαμβάνει ἐφ'

ἑαυτὸν ἔκουσίως τὴν ἐκείνου κατάραν, καὶ γίνεται ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, καὶ δέχεται νὰ ὀνομασθῆ «ἐπικατάρατος», ἡμᾶς τῆς κατάρας, ἐξ ἀπειρον ἀγάπης, λυτρούμενος. Ἀντὶ τοῦ γλυκέος ἐκείνου καρποῦ, τοῦ δηλητηριάσαντος τὴν φύσιν ἡμῶν, γεύεται ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον, ἵνα δείξῃ πόσον πικρὰ καὶ μισητὴ τῷ Θεῷ εἶναι πᾶσα ἁμαρτία! Ἀντὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ, ἀποθνήσκει ὁ ζωοδότης Χριστὸς καὶ προσφέρει τὴν ἰδίαν σάρκα θυσίαν εἰς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ἐξιλεούμενος τὴν πρώτην ἐκείνην τοῦ Ἀδάμ παράβασιν. Καὶ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ καταπαύει ἡ ἰσχὺς τῆς ἀρχαίας καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, διὰ τὸ ἀπειρον τῆς ἀξίας τῆς θυσίας. Καὶ νεκρωθεῖσα ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ὡς ἐκείνη ἢ τοῦ κατακλυσμοῦ, πάλιν ἀνίσταται, μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀναστάντος, ὡς νέα πλέον φύσις, ὡς ἦτο ἐκείνη τοῦ Ἀδάμ, τοῦ συμπαθεστάτου τῷ Θεῷ, πρὸ τῆς ἐπαράτου ἀνταρσίας καὶ πτώσεως.

Εἰς τοῦτο τὸ μυστήριον μνούμεθα, κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὴν εὐλογημένην ἐκείνην στιγμήν τοῦ ἁγίου Βαπτίσματός μας, διὰ τῶν θεοδιδάκτων ἐκείνων τριῶν καταδύσεων καὶ ἀναδύσεων «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 20). Χάρις εἰς τὴν μεσολάβησιν ταύτην τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγει ὁ Ὅσιος Συμεών, ὁ νέος θεολόγος, προσέλαβεν ὁ ἀπειρος ἐν Τριάδι Θεὸς τὴν ἐν τῷ Χριστῷ ἀναπλασθεῖσαν φύσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ μὴ θελήσας πλέον νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν εἰς τὴν φθορὰν τοῦ θανάτου, ἀνεκάλεσε τὴν ἐν ἀρχῇ ἐκφωνηθεῖσαν καταδικαστικὴν ἀπόφασίν του «θανάτω ἀποθανεῖσθε», καὶ ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν, ὡς πρωτότοκον τῆς νέας φύσεως αὐτὸν τὸν Χριστόν, Ὁς ἔδωκεν ἑαυτὸν θυσίαν καὶ ἀντίλυτρον καὶ ἐξαγορὰν διὰ τοὺς ὁμογενεῖς Αὐτῷ ἀνθρώπους. Ὑστερον δέ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ τῆς Συντελείας τοῦ κόσμου ἡμέρᾳ, θέλει ἀναστήσει καὶ ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους. Τὰς ψυχὰς ὁμως τῶν πιστεύνοντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν μεγάλην καὶ φορικτὴν θυσίαν Αὐτοῦ ἀνιστᾶ διαρκῶς ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ἐὰν συμβῆ νὰ ἀποθνήσκωσιν ἐν τινι θανασίμῳ ἁμαρτία, ἣτις ἀδιακρίτως ἐστὶ θάνατος. Καὶ σημεῖον ταύτης τῆς ἀναστάσεως ἐστὶν ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἣν δίδει εἰς ἐκάστην ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἐπεκτεινωμένου εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστοῦ, ὡς μίαν ἄλλην ψυχὴν καὶ ψυχὴν τῆς ψυχῆς.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὁ Πανάγιος Σταυρὸς τιμᾶται καὶ προσκυνεῖται σήμερον, ὡς θυσιαστήριον τῆς φορικτῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ, δι' ἧς ἠνωρθώθη τὸ πεπτωκὸς τῶν ἀνθρώπων Γένος. Διὰ τοῦτο τυποῦται ἐδλαβῶς ὡς σημεῖον καὶ σφραγὶς τῆς καθολικῆς

τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας. Ἴνα ἐλευθερωθῶσι τῆς κατάρας τοῦ Ἀδάμ οἱ τὸ Ἔθλον τοῦ Σταυροῦ προσκνοῦντες καὶ λάβωσιν εὐλογίαν καὶ χάριν Θεοῦ, εἰς τὸ κατορθῶναι πᾶσαν ἀρετὴν καὶ ἀριότητα! Διὰ τοῦτο οἱ Χριστιανοὶ τὸν Σταυρὸν καύχημα καὶ δόξαν καὶ δύναμιν λογιζοῦνται ἑαυτῶν. Ὅτι πᾶσα ἡ δύναμις ἡμῶν, ἐν τῇ δυνάμει τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ. Καὶ πᾶσα ἡμῶν ἁμαρτία νεκροῦται ἐν τῇ νεκρώσει τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀποθανόντος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Καὶ πᾶσα ἡ ὑψωσις καὶ ἡ δόξα ἡμῶν, ἐν τῇ συγκαταβάσει καὶ ταπεινώσει τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγον, τοῦ συγκαταβάντος καὶ ταπειωθέντος μέχρι καὶ τοῦ μετὰ τῶν ληστῶν καὶ κακούργων θανάτου! Διότι τί ὑπάρχει ὑψηλότερον, τοῦ νὰ γίνῃ πᾶς χριστιανός, Θεὸς κατὰ χάριν; Ἴδου τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ. Δι' αὐτὴν λοιπὸν τὴν αἰτίαν, οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες σημειοῦσιν ἑαυτοὺς τῷ σημείῳ τοῦ Σταυροῦ, οὐχὶ ἐκ σνηθείας καὶ ἐπιπολαίως καὶ τυπικῶς, ὡσεὶ καταφρονοῦντες, ἀλλ' ἐν πάσῃ προσοχῇ καὶ συνέσει καὶ φόβῳ καὶ τρόμῳ καὶ ἐν πάσῃ εὐλαβείᾳ. Ὅτι κατὰ τὴν εὐλάβειαν, ἢ ἐπιδεικνύει ἕκαστος πρὸς τὸν Σταυρὸν, ἀνάλογον λαμβάνει καὶ τὴν παρὰ Θεοῦ δύναμιν καὶ βοήθειαν. Ὅτι ὁ τύπος τοῦ Σταυροῦ τὴν καταλλαγὴν φανεροῖ καὶ τὴν συμφιλίωσιν, ἢ κάμνει ὁ ἄνθρωπος ὁ χριστιανός μετὰ τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐναέρια πνεύματα, οἱ δαίμονες, φοβοῦνται τοῦ Σταυροῦ τὸ σημεῖον, καὶ δὲν ὑποφέρουν νὰ τὸ βλέπουν οὐδ' εἰς τὸν ἀέρα τυπούμενον. Φεύγουν δ' ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Σταυροῦ οἱ δαίμονες, διότι ὁ Σταυρὸς εἶναι φιλίας σημεῖον τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι λοιπὸν ὡς ἀποστάται καὶ ἐχθροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ μακρὰν τοῦ Θείου Ἐκείνου προσώπουν εὐρισκόμενοι, δὲν ἔχουν τόπον μεταξὺ ἐκείνων, οὔτινες συνεφιλιώθησαν καὶ ἠρώθησαν μετὰ τὸν Θεόν, οὐδὲ δύναται νὰ πειράζωσιν αὐτοὺς πλέον. Ἐὰν δέ τις ἀντιλέγῃ, ὅτι πειράζουσιν οἱ δαίμονες τοὺς χριστιανούς, ἕως γνωρίζῃ, ὅτι ἐκείνους μόνον νικοῦν, οὔτινες δὲν ἐγνώρισαν, ὅσον πρέπει, τὸ ὑψηλὸν μυστήριον τοῦ Σταυροῦ. Ἄλλ' οἱ κατανοήσαντες τοῦ Σταυροῦ τὸ μυστήριον καὶ δοκιμάσαντες τοῦ Σταυροῦ τὸ κράτος καὶ τὴν κατὰ τῶν δαιμόνων νίκην, καὶ γενθέντες τὴν ἰσχὴν καὶ δύναμιν καὶ σύνεσιν καὶ ἔνθεον σοφίαν, ἢ ἀκτωβολεῖ ὁ ἔνδοξος Σταυρός, οὗτοι διαρκῶς ἀνακραῖζουσιν εὐφροσύνως μετὰ τοῦ θείου Παύλου «ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰμὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἑσταθῶται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ» (Γαλατ. 6, 14).

Ἄρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Δὲν ξέρω ἂν, ὅπως καὶ τὸ εὐχομαι, καὶ σύ πού με διαβάζεις, ἔχῃς τὴν εὐτυχία νὰ κατατάσσεσαι στὴ κατηγορία τῶν καλῶν Χριστιανῶν, πού σὰν ἀγαθὴ γῆ, ἠὺλογήθησαν καὶ μετὴν Ἱερωσύνην ἀπὸ τὸν Θεόν. Πάντως θὰ γνωρίζῃς πὼς ὁ Ἱερεὺς ἀποτελεῖ, σὰν Ἱερεὺς πρόσωπον ἱερό, ξέχωρα ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς λόγῳ τῆς εἰδικῆς χάριτος πού πῆρε, ὅπως θὰ ἰδοῦμε, κατὰ τὴν στιγμή τῆς χειροτονίας του. Μὴν ἀκοῦς τώρα μερικοὺς, πού τὸβαλαν βουλή νὰ μᾶς πείσουν, πὼς δὲν ὑπάρχει καὶ μεγάλη διαφορὰ Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, παρὰ διαφορὰ δῆθεν διακονίας, λειτουργήματος μετὴν παρερμηνεία τοῦ παρ' Ἑβραίοις Βασιλείου Ἱερατεύματος. Σπούδασαν βλέπεις στὰ ξένα Πανεπιστήμια τοῦ προτεσταντισμοῦ ἢ ἐμελέτησαν καὶ μελετοῦν βιβλία αἰρετικῶν καὶ εὗρηξαν οἱ ἄνθρωποι τὸ σπαθὶ νὰ ἐκδικηθοῦν τὸ Ἱερατεῖον τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐγὼ δὲν εἶδα κανένα ὀρθόδοξο κληρικὸ νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ πιστεῦῃ στὴν πλάνη πὼς καὶ οἱ λαϊκοὶ ἔχουν κ' αὐτοὶ ἱερωσύνη. Οἱ Κληρικοὶ δὲν εἶναι ἐντολοδόχοι τῶν λαϊκῶν τόσο, στὰ Μυστήρια ὅσο καὶ στὰς Συνόδους. Οἱ Ἱεράρχαι μάλιστα πού συνεχίζουν τὴν ἀποστολικὴ παράδοσι, ἀδελφέ, ἀντιπροσωπεύουν τὴν Ἐκκλησίαν θεῖῳ δικαίῳ. Ποτὲ τὸ πρόβατο δὲν πῆρε τὴ σειρὰ τοῦ τσοπάνη. Καὶ ποτὲ ὁ μαθητὴς τῆ σειρὰ τοῦ Δασκάλου του ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ μαθητεία του. Εἶναι σατανικὴ, τῶν Διαμαρτυρομένων ἡ πλάνη. Αὐτοὶ ἀποδέχονται ὅλους τοὺς πιστοὺς Ἱερεῖς μετὸ δικαίωμα νὰ τελοῦν τὰ ἀνύπαρκτά τους Μυστήρια, ἐμπαίζοντες τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς νὰ βάλῃ τὸ χέρι του μετὰ τὰ φαινόμενα σοβαροφανῶν ἀκόμη λαϊκῶν, πού ἐν ὀνόματι τῆς δικῆς των θεολογίας φλυαροῦν προτεσταντικῶς καὶ κατὰ τῶν δογμάτων καὶ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως. Σιγὰ σιγὰ θὰ μᾶς πετάξουν καὶ ἀπὸ τὸ Ἱερόν Βῆμα οἱ τέτοιοι, ἐνῶ ξέρουν πὼς ἀπαγορεύεται νὰ πατήσῃ κἄν στὸ Ἱερόν ἡ ἀφεντιά τους. Θυμαῖμαι πὼς ἓνας Γερο-παπᾶς, σὰν εἶδε κάποιον κύριο, κοινωνικῆς περιωπῆς νὰ μπαίνει στὸ Ἱερόν, τὸν σταμάτησε στὴν πόρτα καὶ τὸν ἐρωτᾷ γλυκὰ τί θέλει. Ἐκεῖνος δὲν μίλησε καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ εἶπεν «ἀπαγορεύεται νὰ μπαίνουν οἱ λαϊκοὶ στὸ ἅγιον Βῆμα». Καὶ ὁ καλὸς λαϊκὸς ὡμολόγησε τὴν ἄγνοιάν του καὶ χωρὶς ἀντίρρησην ὁ ἄνθρωπος δὲν μπῆκε στὸ Ἱερόν. Τ' ἀκοῦς ἀδελφέ; Οὔτε νὰ πατήσῃ κἄν τὸ ποδᾶρι τοῦ λαϊκοῦ στὴν πόρτα τοῦ ἁγίου Βήματος δὲν ἐπιτρέπεται, ὄχι νὰ ἔχῃ καὶ ἀξίωμα τοῦ τελεῖν ὡς συνυπουργὸς τοῦ Ἱερέως τὰ Μυστήρια, ὅπως κάποιος ξένος πέταξε τὸ χᾶπι στοὺς δικούς μας σοφοὺς τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ αὐτοὶ τὸ πιπιλίζουν καὶ τὸ ξαναπιπιλίζουν σὰν

καραμέλλα στὸ στόμα τους γιὰ νὰ μαχαιρώσουν τὴν Ὁρθοδοξία. "Ἐξω-ἔξω ἀπὸ τὸ ἅγιον Βῆμα οἱ λαϊκοί. "Ακουσε καὶ τὸν σχετικὸν Κανόνα τῆς ΣΤ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἀπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι, ἔνδον τοῦ Ἱεροῦ θυσιαστηρίου εἰσιέναι. Μηδαμῶς ἐπὶ τοῦτο τῆς βασιλικῆς εἰργομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντίας ἡνίκα ἂν βουλευθῆι προσάξει δῶρα τῷ πλάσαντι, κατὰ τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν». Καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀγιώτεροι ἀπὸ τοὺς Κληρικούς, ἅς πᾶνε στὸν Παράδεισο καὶ οἱ δεῦτεροι στὴν Κόλασι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαίου Κριτοῦ. Στὸ Ἱερὸ ἔμως Βῆμα δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν. Δὲν ἔχει ἀνάγκη ὁ παπᾶς τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἱερωσύνης του ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθήκον του. Εἶναι βλάσφημον νὰ πιστευεῖται πὼς χωρὶς τοὺς λαϊκοὺς δὲν μπορεῖ ὁ παπᾶς νὰ κάμῃ τὸ Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας. "Όταν θέλῃ νὰ μεταλάβῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, λειτουργεῖ μόνος του καὶ κανονικώτατα ὁ Ἱερεὺς καὶ παίρνει τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ ἐνισχύεται κατὰ τῶν πειρασμῶν ποὺ τὸν περιβάλλουν. Εἶπα καὶ ἄλλοτε σ' ἀποθανόντα Ἀρχιερέα, πὼς ἀντὶ νὰ ἐξαντλήται σὲ πολυσελίδους ἐπιχειρηματολογίας κατὰ τῶν θρασέων προτεσταντιζόντων ὀρθοδόξων, ἀρκεῖ νὰ τοὺς εἰπῇ πὼς ἅλα τὰ δυσσεκατομύρια τῶν πιστῶν λαϊκῶν νὰ μαζευτοῦν καὶ νὰ διαβάσουν τὴν σχετικὴν τῆς μετουσιώσεως εὐχὴν, δὲν γίνεται τίποτε. "Ένας μονάχα Ἱερεὺς, χωρὶς κανένα λαϊκόν, μπορεῖ κάλλιστα νὰ λειτουργήσῃ καὶ τὸ Μυστήριον νὰ γίνῃ. Ὁ λαϊκὸς θὰ ψάλλῃ, θὰ μετράῃ τὸ μαμωνᾶ, θὰ σκουπίζῃ τὸν Ἱερὸ Νάβ, θὰ συντηρῇ τὰ κτίρια τὰ ἐκκλησιαστικά, θὰ φθάνῃ καὶ ἀναγνώστῃς. Ἄλλ' οἱ δουλιές αὐτὰς δὲν χρειάζονται Ἱερωσύνην, εἰδικὸν χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ δίδεται ἐπίτηδες κατὰ τὴν χειροτονίαν. Ἡ ἀντίληψις τῆς γενικῆς Ἱερωσύνης τῶν προτεσταντῶν ὠδήγησε καὶ σὲ χειροτονίας ἱερείων, ὅπως εἶδαμε στὴν ἐφημερίδα μιὰ μεσόκοπη καλοθρεμμένη κοντομαλλοῦσα κυρία μὲ μιὰ κωμικὴ σοβαροφάνεια νὰ προβάλλῃ μετὰ τὴν . . χειροτονία τῆς. Ἐκεῖ ὠδηγοῦν τὴν Ὁρθοδοξία οἱ λαϊκοί, οἱ λαοκρατίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νοσταλγοῦντες, ἐχόμενοι στερρῶς τῶν προτεσταντικῶν δογμάτων, χωρὶς νὰ ὑπολογίζουσι τίς τεράστιες εὐθύνες των. Καὶ οἱ Διαμαρτυρόμενοι τρίβουσι τὰ χέρια των ἀπὸ χαρὰ γιὰ τὸ παρατηρούμενον ζέφτισμα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν διεΐσδυσιν ὀθνίων ἀρχῶν στὴν Ἐκκλησίαν μας. Καὶ πληρωμένους νὰ τοὺς εἶχαν οἱ προτεστάνται, οἱ κακόδοξοι ἐπαναστάται, δὲν θὰ ἔδειχαν τέτοια ἐμμονὴ στὴν πλάνη τους. Πρόσεξε λοιπόν. "Έρχεσαι νὰ γίνῃς Ἱερεὺς. Ἄν δὲν διάβασες τοὺς περὶ Ἱερωσύνης λόγους τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου νὰ καταλάβῃς τί εἶναι ὁ Ἱερεὺς, σοῦ συνιστῶ ἀδελφικὰ νὰ τοὺς μελετήσῃς καλὰ καὶ πολλὰς φορές.

Και ἐκεῖ θὰ μάθης καλὰ ποιᾶς ἀξίας καὶ τιμῆς μέτοχος ἔγινες καὶ σὺ μὲ τῇ Χάρι τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Δὲν θὰ μιλήσω περὶ Ἱερωσύνης. Αὐτὰ νὰ τὰ βρῆς μονάχος σου στοὺς λόγους, ποὺ σοῦ ἀνέφερα τοῦ ἁγίου Πατρός, κι' ἂν ξέρης γράμματα ἀρκετὰ, διάβασε Δογματικὴ καὶ Συμβολικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Σοῦ συνιστῶ τὰ κλασσικὰ συγγράμματα τοῦ Ἀνδρούτσου. Ἐκεῖ στὰ πηχτὰ νοήματα τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας θὰ βρῆς ὅ,τι ζητᾶς, γιατί θὰ παραπεμφθῆς καὶ στὰς ἁγίας Γραφὰς καὶ στοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐγὼ θέλω νὰ ζωντανέψω τὶς εὐθύνες τῶν Κληρικῶν ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν λογικῶν προβάτων, καὶ ὄχι νὰ ἐξετάσω ἐπιστημονικὰ τὰ περὶ τῆς Ἱερωσύνης, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἐγωῖσμός καὶ τὸ μῖσος μερικῶν κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐφαρμόζῃ τὴν παροιμία τοῦ ἡγουμένου μὲ τὸν ὑποτακτικὸ «σκούφια σου καὶ σκούφια μου!» Κάτι θὰ εἶπούμε κι' ἐμεῖς γιὰ τὸ Βασιλείον Ἱεράτευμα ποὺ ἔγινε πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ τίποτε. Ἄς ὀλοκληρώσουν οἱ ἄνθρωποι τὶς σκέψεις τους νὰ ἰδοῦμε τί εἶχαν καὶ τί τοὺς ἀφήρεσε ἡ Ἐκκλησία μας. Τώρα ἐσὺ πρόσεχε, ἀδελφέ, σ' ὅσα μᾶς ἀφοροῦν. Φλυαροῦν δὲν φλυαροῦν, λογικεῦνται ἢ ὄχι τὰ πρόβατά μας, ἐμεῖς πρέπει νὰ χουμε συνείδησι καὶ συναίσθησι τοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἀποστολῆς μας γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ κανονίζουμε τὸ βίον μας καὶ νὰ διαφωτίζουμε καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ ἤθελαν νὰ γίνουν οἱ ἄνθρωποι Ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου. Οἱ θεωρίες τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἀδελφέ, οὔτε μᾶς βλάπτουν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀτομικῆς μας σωτηρίας οὔτε καὶ μᾶς ὠφελοῦν, ὅπως θὰ ἰδοῦμε καλύτερα στ' ἄλλα μας γράμματα. Καὶ θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω σένα, ποὺ μὲ διαβάζεις τώρα ὡς Ἱερεὺς, θυμᾶσαι τί σοῦ εἶπεν ὁ Δεσπότης σου πρὶν χειροτονηθῆς; Θυμᾶσαι. Σὲ μένα ποὺ σοῦ γράφω αὐτὰ, μοῦ εἶπε τὰ ἐξῆς: «Καλὸς εἶσαι. Θὰ φέρῃς ἀπὸ τὸν Πνευματικὸ σου τὴ συμμαρτυρία μαζί μὲ τ' ἄλλα δικαιολογητικά. Καὶ θὰ νηστέψῃς αὐστηρὰ στὸ Μοναστήρι. Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ δὲν θὰ τρῶς καθόλου λάδι. Ψωμάκι, ἐλίτσες, χαλβαδάκο, φάβα, καμμιά ντοματόσουπα... Νέος εἶσαι καὶ βαστᾶς. Θὰ προσεῦχῃσαι θερμά. Ἐκεῖ διάβασε καὶ τοὺς περὶ Ἱερωσύνης λόγους τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, διάβασε καὶ τὴν ἀκολουθία τῆς χειροτονίας τοῦ Κληρικοῦ καὶ τῶν τριῶν βαθμῶν. Καλὸ θὰ σοῦ κάμῃ. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ σαράντα ἡμέρες νηστείας θὰ σὲ φωνάξω ἐγὼ μὲ τὸν ἡγούμενο, ποὺ σὲ φιλοξενεῖ, νὰ σὲ χειροτονήσω. Τ' ἀκοῦς, ἀδελφέ; Προπαρασκευὴ γιὰ τὸ Μυστήριον δυνατὴ. Νὰ προηγηθῇ μιὰ ἐπαφὴ τῆς ψυχῆς στενωτέρη μὲ τὸν Θεό, νὰ γίνῃ ἕνας αὐτοέλεγχος στὴ μόνωσι τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τοῦ κελλιοῦ. Νὰ ἀναισθητοποιηθῇ ἡ σάρκα. Νὰ γίνῃ μιὰ ὀργανικὴ καὶ πνευματικὴ ἀποτοξίνωσις. Δὲν μπορεῖς νὰ φαντασθῆς τί θρησκευτικὸ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ "ΛΕΙΜΩΝΑ,,

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΕΝΟΣ ΦΟΡΟ-ΕΙΣΠΡΑΧΤΟΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΥΡΟ

Πήγαμε στην κοινοβιακή σπηλιά του ἁγίου Σάββα καὶ συναγροικηθήκαμε με τὸν ἡγούμενό της τὸν ἀββᾶν Εὐστάθιο. Ἐγνωρισθήκαμε λοιπὸν ἐκεῖ μ' ἓνα φορο-εἰσπράχτορα. Κι' αὐτὸς ὅταν ἐφθάσαμε στὴν Τύρο, μᾶς διηγήθηκε τοῦτο.

«Ὅταν ἤμουνα, μᾶς εἶπεν, ἀκόμη φοροεισπράχτορας, ἓνα βράδυ ποῦ εἶχε πλέον νυκτώσει καλὰ, ἐπῆγα γιὰ νὰ λουσθῶ. Καὶ στὸ δρόμο, ποῦ πήγαινα, συναπάντησα μιὰ γυναῖκα, ποῦ στεκότανε προφυλακτικά, στὸ σκοτεινὸ του μέρος. Ἐπῆγα λοιπὸν κοντά της καὶ τῆς ἐρρίχθηκα. Κι' αὐτὴ ἐσυμφώνησε κι' ἐδέχθηκε νὰ προχωρῶ ἐγὼ κι' αὐτὴ ν' ἀκολουθῆ ἀπὸ πίσω μου.

Κι' ἀπὸ τῆ διαβολικὴ χαρὰ ποῦ με συνεπῆρε, ἐγὼ δὲν ἐπῆγα γιὰ λουτρό, ἀλλὰ βιαστικὰ βιαστικὰ τὴν ἐπῆρα κι' ἐπήγαμε νὰ δειπνήσωμε μαζὶ. Κι' ἐνῶ τὴν παρακινούσα καὶ τὴν ἐβίαζα σχεδὸν νὰ φάῃ, αὐτὴ δὲν ἠθέλησε νὰ βάλῃ οὔτε μπουκιά στὸ στόμα της.

Τέλος πάντων, ἐτελειώσαμε κάποτε κι' ἐσηκωθήκαμε νὰ πᾶμε νὰ πλαγιάσωμε. Καὶ σὰν ἤλθε ἡ στιγμή

δέος ἐνοιωσεν ἡ ψυχὴ μου μπροστά στὸ γεγονός της κληρικοποιήσεώς μου. Τὶ δάκρυα ἐχύθησαν κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν σαράντα ἡμερῶν ποῦ ἐνήστευα καὶ προσηυχόμεν καὶ ἐμελετοῦσα, καὶ ἀγρυπνοῦσα. Δάκρυα γλυκυτάτου πόνου ποῦ ἄπλωναν μέσα στὴν ψυχὴ μου, γιὰτὶ ὁ Θεὸς με τὸ ἄπειρόν του ἔλεος θὰ με ἐδέχετο νὰ γίνω Ἱερουργὸς τῶν θείων του Μυστηρίων! Ἐσύ, πρὶν χειροτονηθῆς, ἐνήστεφες, προσηυχήθης, ἀπέσχες τῶν συζυγικῶν σου καθηκόντων πρὸς καιρόν; Ἡ μήπως ἡ μόνη σου προπαρασκευὴ ἦτο μονάχα ν' ἀφήσης γένια γιὰ δεῖγμα πὼς σὲ λίγες ἡμέρες χειροτονεῖσαι παπᾶς; Συχώρα μου τὴν ἀδελφικὴ ἀδιακρισία καὶ ἄφησέ με νὰ σοῦ μιλήσω στὸ ἄλλο γράμμα μου γι' αὐτά.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

νά τὴν ἀγκαλιάσω, αὐτὴ ἄρχισε δυνατὰ νὰ κλαίῃ καὶ νὰ δέρνεται καὶ νὰ ξεφωνίζη.

— Ἄλλοίμονό μου, τῆς κακομοιριασμένης! Ἐτρόμαξα λοιπὸν καὶ τὴν ἀρώτησα ποιά εἶναι ἡ ἀφορμὴ· καὶ αὐτὴ ἄρχισε νὰ κλαίῃ ἀκόμα περισσότερο καὶ μοῦ εἶπε:

— Ὁ ἄνδρας μου εἶναι ἐμπορομεσίτης. Ἐναυάγησεν ὅμως στὴ δουλειά του· καὶ ἔχασε καὶ τὶς δικές του πραγμάτιες καὶ τὶς ξένες. Καὶ τώρα βρίσκεται στὴ φυλακὴ, γιὰ τὴν ξένη περιουσία ποὺ ἔχασε. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἤξερα τί νὰ κάμω, γιὰ νὰ τοῦ οἰκονομήσω τοῦλάχιστο τὸ ψωμί του, ἐσκέφθηκα καὶ τάποφάσισα νὰ παραδώσω τὸ κορμί μου στὴν ἀνομολόγητην ἀτιμία, γιὰ νὰ ἐξοικονομήσωμε τὸ ψωμί μας. Γιατὶ τὸ καθετί μας μᾶς τὸ πήρανε καὶ δὲν μᾶς ἀφήκανε τίποτα.

Τῆς λέω λοιπὸν — Πόσο εἶναι τὸ χρέος σας; Καὶ μοῦ ἀπάντησεν — Περίπου πέντε λίτρες χρυσαφιοῦ. Ἐπῆγα τότε καὶ ἐπῆρα τὸ χρυσάφι καὶ τῆς τῶδωκα· καὶ τῆς εἶπα— Πάρτο. Δὲν σ'ἀγγίξω, γιὰτὶ θὰ κριματιζόμουνα στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Δὸς το λοιπὸν καὶ βγάλε ἀπὸ τὴ φυλακὴ τὸν ἄνδρα σου. Καὶ καμμιά φορὰ κάνετε μιὰ προσευχὴ καὶ γιὰ μένα..

Κατόπιν, σὰν ἐπέρασε λίγος καιρὸς, μὲ κατηγόρησαν στὸ Βασιλεῖον, πὼς τάχα διεσπάθισα τὰ χρήματα τοῦ Δημοσίου. Κι' ἔστειλεν ὁ Βασιλεὺς διαταγὴ καὶ μοῦ κατασχέσανε τὸ σπιτικό μου· καὶ μὲ σύρανε στὴν Πόλιν, μὲ τὸ ὑποκάμισό μου μονάχα. Κι' ἐκεῖ μ' ἐρρίζανε στὴ φυλακὴ γυμνὸ καὶ ὅπως ἤμουνα μὲ τὸ ὑποκάμισο. Καὶ κάποιαν ἡμέρα ἤκουσα νὰ λένε, πὼς ὁ Βασιλεὺς ἔχει στὸ νοῦ του νὰ μὲ θανατώσῃ. Ἀπελπίσθηκα λοιπὸν γιὰ τὴ ζωὴ μου· καὶ ἐνῶ ἔκλαιγα καὶ μοιρολογοῦσα τὸ μαῦρό μου ριζικό, μὲ πῆρεν ὁ ὕπνος.

Καὶ βλέπω μπροστά μου, σὰν μιὰ ἐλεύθερη γυναῖκα, αὐτὴν ποὺ εἶχε τότε τὸν ἄνδρα τῆς στὴ φυλακὴ

καὶ μοῦ λέει.— Τὶ τρέχει, τί σοῦ συμβαίνει, κύριε; Γιατὶ βρίσκεσαι ἐδῶ; Κι' ὅταν τῆς ἀπάντησα, πῶς μ' ἐσυκοφάντησαν κι' ὅτι ἔμαθα πῶς θὰ μὲ θανατώσῃ ὁ Βασιληᾶς, μοῦ εἶπε — Θέλεις νὰ μιλήσω ἐγὼ γιὰ σένα στὸ Βασιληᾶ καὶ νὰ σὲ βγάλῃ ἀπὸ τὴ φυλακὴ; Καὶ τῆς λέω — Καὶ σὲ ξέρει ἐσένα ὁ Βασιληᾶς; Καὶ μοῦ λέει—Ναί. Κι' ἀμέσως ἐξύπνησα· καὶ παραξενεύομουν, τὶ νὰ σημαίνῃ ἄραγες αὐτὸ τὸ πράγμα. Καὶ τὴν εἶδα καὶ γιὰ δευτέρῃ καὶ γιὰ τρίτῃ φορά, νὰ μοῦ ξαναλέῃ τὸ ἴδιο — Μὴ φοβᾶσαι διόλου· αὔριο θὰ βγῆς ἀπὸ τὴ φυλακὴ!

Τὴν ἄλλῃ μέρα, μόλις ἐγλυκοχάραξεν, ἐστείλανε καὶ μὲ πήρανε στὸ Παλάτι, γιὰτὶ ἤλθε γι' αὐτὸ διαταγὴ τοῦ Βασιληᾶ.

Καὶ ὅταν παρουσιάσθηκα καὶ μὲ εἶδε, μὲ τὸ λερωμένο μου ὑποκάμισο, μοῦ εἶπε—Ἐχεις τὴ συμπῶνιᾳ μου· ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμή καὶ στὸ ἐξῆς, ὅλα θὰ πᾶνε καλά. Ἐβλεπα δὲ καὶ τὴ γυναῖκα ἐκείνην νὰ στέκεται, στὰ δεξιὰ τοῦ Βασιληᾶ καὶ μούλεγε — Ἐχε θάρρος, καὶ μὴ φοβᾶσαι.

Διατάσσει λοιπὸν ὁ Βασιληᾶς νὰ ξαναπάρω πίσω ὅλα μου τὰ ὑποστατικά. Καὶ ἀφοῦ μούδωσε κι' ἄλλα πολλὰ ἀγαθὰ, μὲ ἀποκατάστησε μὲ μεγάλες τιμὲς στὸν τόπο μου· καὶ μὲ διώρισε μάλιστα καὶ Τοποτηρητὴ του.

Τὸ ἴδιο βράδυ μοῦ ξαναπαρουσιάσθηκε στὸν ὕπνο μου ἡ ἴδια γυναῖκα, καὶ μοῦ λέει — Ξέρεις ποιά εἶμαι; Εἶμαι ἐκείνη, ποὺ τὴν εὐσπλαγγνίσθηκες, καὶ δὲν ἄγγιξες, ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ, τὸ κορμί μου. Καὶ νὰ! ἤλθε τώρα ἡ ὥρα καὶ σὲ γλύτωσα κι' ἐγὼ ἀπὸ τὸν κίνδυνο.

Βλέπεις πόσο μεγάλη εἶναι ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. «Ὅ,τι κάνετε γιὰ τοὺς φτωχοὺς, εἶπε, γιὰ μένα τὸ κάνετε. Κι' ἐγὼ πληθαίνω ἐπάνω σας τὸ ἔλεός μου».

ΠΩΣ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗ ΤΗΣ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΕ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΝΤΡΑ ΤΗΣ ΕΣΩΣΕ

Ἐταξιδέψαμε στήν Ἀσκάλωνα κι' ἐμείναμε στο
ξενοδοχεῖο τῶν Πατέρων· κι' ἐκεῖ μᾶς διηγήθηκεν ὁ
ἄββᾶς Εὐσέβιος ὁ πρεσβύτερος τὴν παρακάτω ἱστορίαν.

— Στὴν πολιτείαν αὐτὴν — μᾶς εἶπε — ἦτανε
κάποιος ἔμπορος, πού ἐπεχείρησε ταξίδι μακρυνό· καὶ
σ' αὐτὸ ἔχασε τὸ καθετὶ πού εἶχε, καὶ δικό του καὶ ξένο,
καὶ μονάχα ὁ ἴδιος μπόρεσε νὰ σωθῆ.

Ὅταν λοιπὸν ἐγύρισε πίσω ἐδῶ, αὐτοὶ πού τὸν
εἶχανε δανήσει τὸν ἐπίασαν καὶ τὸν ἔρριξαν στὴ φυλακὴ·
καὶ τοῦ πήραν τὰ πάντα· κι' ἐλεηλάτησαν, ὅ,τι εἶχε
καὶ δὲν εἶχε μέσα στο σπίτι του. Δὲν τ' ἀφήκανε δὲ
τίποτες ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ρούχα πού φοροῦσεν αὐτὸς
καὶ ἡ γυναῖκα του.

Αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἐπνιγεν ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ καθημερινὴ
στενοχώρια καὶ τὸ θεώρουσε χρέος τῆς, νὰ μπορῆ νὰ
ἐξοικονομᾷ λίγο ψωμάκι, γιὰ νὰ συντηρῆ καὶ νὰ τρέφῃ
τὸν ἄνδρα τῆς.

Μιὰν ἡμέρα λοιπὸν πού ἦτανε στὴ φυλακὴ κι'
ἔτρωγε μαζί του, ἐμπῆκε ξαφνικὰ μέσα σ' αὐτὴ κά-
ποιο μεγάλο κι' ἐπίσημο πρόσωπο, γιὰ νὰ δώσῃ βοή-
θεια καὶ γιὰ νὰ συντρέξῃ αὐτοὺς πού ἦτανε κλεισμένοι
μέσα ἐκεῖ. Κι' ὅταν εἶδε τὴν ἐλεύθερην ἐκείνη γυναῖκα,
πού ἐκαθόντανε κοντὰ στὸν ἄντρα τῆς, ἐρωτοκτυπήθηκε
γι' αὐτὴν (γιατὶ ἦτανε πάρα πολὺ ὁμορφῆ). Ἔστειλε
λοιπὸν καὶ τὴν ἐφώναξε κοντὰ του, μὲ κάποιον ἀπὸ
τοὺς φύλακες. Καὶ αὐτὴ ἐπῆγε, μὲ προθυμία μεγάλη·
γιατὶ ἐθάρρεψε κι' ἐπερίμενε, πὼς θὰ τῆς δώσῃ κάποια
βοήθεια.

Κι' αὐτὸς τὴν ἐπῆρεν ἀπόμερα καὶ τῆς εἶπε κρυφά.
— Πές μου, τί σοῦ συμβαίνει; Ποιὸς εἶναι ὁ λόγος πού
βρίσκεσαι ἐδῶ; Κι' αὐτὴ τοῦ διηγήθηκε τὰ πάντα. Καὶ
τότε τῆς εἶπε. — Ἐγὼ θ' ἀναλάβω νὰ πληρώσω ὅλα
σας τὰ χρέη· φθάνει μονάχα νὰ θελήσῃς ἐσὺ νὰ μείνῃς
καὶ νὰ κοιμηθῆς μαζί μου τὴ νύχταν αὐτὴν.

Αὐτὴ δὲ ποὺ δὲν ἦτανε μονάχα ἡ ὀμορφιά της μεγάλη ἀλλὰ καὶ ἡ φρονιμάδα της, τοῦ ἀπάντησε. — Ἐχω ἀκούσει, ἄρχοντά μου, τὸν Ἀπόστολο ποὺ λέει, πὼς ἐμεῖς οἱ γυναῖκες δὲν ἐξουσιάζομε τὸ σῶμα μας, ἀλλὰ οἱ ἄνδρες μας. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μ' ἀφήσης νὰ ρωτήσω τὸν ἄνδρα μου· κι' ὅ,τι μὲ προστάξῃ αὐτός, θὰ τὸ κάμω.

Ἐπῆγε λοιπὸν καὶ διηγήθηκε τὰ πάντα στὸν ἄνδρα της. Αὐτὸς δὲ ποὺ ἦτανε ἄνθρωπος συνετὸς κι' ἀγαποῦσε πάρα πολὺ τὴ γυναῖκα του, δὲν ἐσυγκινήθηκε καθόλου οὔτε καὶ τὸν ἐπῆρεν ὁ ἐνθουσιασμὸς ἀπὸ τὴν ἰδέα πὼς θὰ λυτρωθῇ καὶ πὼς θὰ βγῇ ἀπὸ τὴ φυλακὴ του· ἀλλὰ ἀναστέναξε πικρὰ καὶ εἶπε μὲ δάκρυα στὴ γυναῖκα του. — Πῆγαινε, χρυσῆ μου γυναῖκα, καὶ πὲς στὸν ἄνθρωπον αὐτόν, πὼς δὲν δέχεσαι τὴν προσφορά σου. Κι' ὁ Θεός, ποὺ εἶναι μεγάλος, ἄς ἔχωμε τὴν ἐλπίδα μας πὼς δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ καὶ πὼς θὰ μᾶς βοηθήσῃ σὸ τέλος.

Ἐσηκώθηκε λοιπὸν αὐτὴ κι' ἐπῆγε κι' εὗρηκε τὸν ἄνθρωπον αὐτόν ποὺ περίμενε τὴν ἀπάντησή της, καὶ τοῦ εἶπε νὰ φύγῃ. — Τὸ εἶπα στὸν ἄνδρα μου, τοῦ εἶπε, μὰ δὲν τὸ δέχθηκε.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ, κάποιος ληστής, ἀπ' αὐτοὺς ποὺ στήνουν καρτέρια στοὺς δρόμους, ἦτανε ριγμένος μέσα στὰ βαθύτερα μπουδρούμια τῆς φυλακῆς αὐτῆς· κι' ἀπὸ ἐκεῖ μέσα κατεσιόπευε τὰ πάντα καὶ παρακολούθησε καὶ τὴν ὁμιλία τῆς γυναῖκας μὲ τὸν ἄνδρα της, κι' ἀναστέναξε μέσα του, λέγοντας·

— Κύτταξε νὰ δῆς, σὲ τί δύσκολη περίσταση βρίσκονται αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, κι' ὅμως δὲν προδίνουν γιὰ χρήματα τὴν ἐλευθερία τους καὶ τὴν ἀνθρωπιά τους· καὶ δὲν δέχονται νὰ τὰ πάρουν, γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦνε. Ἄλλ' ἐπάνω ἀπ' ὅλα κι' ἐπάνω ἀπὸ κάθε ἄλλο θησαυρὸ τοῦ κόσμου αὐτοῦ λογιάζουν τὴν ἀρετὴ καὶ τὴ σωφροσύνη κι' ὅλα τ' ἄλλα τὰ καταφρονᾶνε. Καὶ τί νὰ κάνω λοιπὸν ὁ πανάθλιος ἐγώ, ποὺ οὔτε κἀν ἔβαλα

ποτέ στο νοῦ μου, πὼς ὑπάρχει Θεός· καὶ γι' αὐτὸ ἐγί-
νηκα ἢ αἰτία νὰ χάσουν τὴ ζωὴ τους πολλοί...

Καὶ σκύβοντας, ἀπὸ κάποιο μικρὸ παραθυράκι
τοῦ κελλιοῦ ποὺ τὸν εἶχανε ρίξει, τοὺς εἶπεν:

—'Εγὼ ἤμouνα ληστής κι' ἔχω κάμει μεγάλα κακὰ
καὶ πολλὰ φονικά. Καὶ τὸ ξέρω καλά, πὼς, ὅταν θάλλθῃ
ἐδῶ ὁ διοικητὴς τοῦ τόπου καὶ θὰ βγῆ στὴ μέση ἢ ὑπό-
θεσή μου, θὰ μὲ καταδικάσουνε, σὰν φονηρά, σὲ θάνατο.
"Ὅταν λοιπὸν εἶδα τὴν ἀρετὴ σας, ἤλθῃ σὲ κατάνυξη
κι' ἐγέμισεν ἡ καρδιά ἀπὸ συμπάθεια γιὰ σᾶς. Γι' αὐτὸ,
σᾶς ἐμπιστεύουμαι νὰ πᾶτε στὸ μέρος τοῦ τείχους τῆς
πολιτείας ποὺ θὰ σᾶς εἰπῶ, κι' ἐκεῖ νὰ σκάψετε· καὶ
θὰ βρῆτε χρήματα καὶ νὰ τὰ πάρετε. Καὶ νὰ τὰ κρα-
τήσετε· γιὰ νὰ πληρώσετε μ' αὐτὰ ὅλα σας τὰ χρέη σας·
καὶ νὰ πάρετε κι' ὅ,τι ἄλλο σᾶς χρειάζεται. Καὶ κάνετε
πότε πότε καὶ γιὰ μένα μιὰ προσευχή, γιὰ ναῦρω κι'
ἐγὼ ἔλεος.....

"Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἤλθε ὁ διοικητὴς
στὴν πολιτείαν αὐτὴ καὶ διέταξε νὰ βγάλουν τὸν ληστὴν
ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Καὶ εἶπεν
ἡ γυναῖκα στὸν ἄνδρα της. — Τί λές; Εἶσαι σύμφωνος
ἀφέντη μου, νὰ πάω σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ποὺ μᾶς ἐξήγησεν
ὁ ληστής καὶ νὰ ἰδῶ, ἂν μᾶς εἶπεν ἀλήθεια; Κι' αὐτὸς
τῆς ἀπάντησε. — Κάμε, ὅπως σοῦ ἀρέσει.

Κι' αὐτὴ τότε ἐπῆρεν ἓνα μικρὸν ἀξιναράκι, ἀπ'
αὐτὰ ποὺ σκαλίζουνε, καὶ, βράδῃ βράδῃ, ἐπῆγε στὸ
μέρος ἐκεῖνο· κι' ἀφοῦ ἔσκαψε, βρῆκε μιὰ χύτρα σκε-
παστή, ποὺ εἶχε μέσα χρυσάφι. Καὶ δείχνοντας φρόνιμα
φερσίματα, ἐπλήρωνε μ' αὐτὸ σιγὰ σιγὰ τὰ χρέη της,
σὰν νὰ δανειζότανε τάχα ἀπὸ ἄλλους, ἕως ὅτου τοὺς
ἐπλήρωσεν ὅλους· καὶ ὕστερα ἔβγαλε καὶ τὸν ἄνδρα της
ἀπὸ τὴ φυλακὴ. Κι' αὐτὸς, ποὺ μᾶς τὸ διηγήθηκεν αὐτό,
μᾶς εἶπε.

—«Κύτταξε! ὅπως αὐτοὶ ἐφύλαξαν τὴν ἐντολὴ τοῦ
Θεοῦ, ἔτσι κι' ὁ Θεὸς μας καὶ Κύριός μας ἐπλήθυνε
τὸ ἔλεος του ἐπάνω τους».

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΧΡΟΝΙΑ

**Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΨΥΧΗ ΑΚΛΟΝΗΤΗ
ΕΠΑΝΩ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ**

Μιά Ιστορία φωτεινή και ἀνατάλυτη

Σε λίγες μέρες συμπληροῦνται τέσσαρα ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τὴν ἀποφράδα νύχτα τοῦ Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν ὁποίαν μιὰ ἀντιχριστιανικὴ καὶ ἀνθελληνικὴ ἀγριότης παρέδωσε εἰς τὴν λύσσαν τοῦ πυρός τις περισσότερες ἐκκλησίαι τῆς βασιλευούσης. Μιὰ σελίδα φρίκης τὴν ὁποίαν δὲν θὰ θελήσουμε νὰ ξεδιπλώσουμε καὶ πάλιν γιὰ ν' ἀναξέσουμε πληγὲς ποῦ ἔχουν σχεδὸν ἐπουλωθῆ στοῦ πέρασμα τῶν χρόνων. Ἐπαναφέρουμε ἐν τούτοις τὴν σελίδα αὐτὴν βίαια καὶ ὄραματιστικά ἀπὸ τὴν μνήμη μας, γιὰ νὰ σταθοῦμε μπροστὰ στὴν εὐλάβεια καὶ τὴν λατρεία τῶν ἐλλήνων χριστιανῶν, γιὰ τοὺς ναοὺς του. Παντοῦ, ὅπου ἐσημειώθηκε ἐγκατάστασις ὁμάδος μικρῆς ἔστω ξενητεμένων ἢ κατατρεγμένων ἐλλήνων, ὡς πρώτη ἐνέργεια στάθηκε ἡ ἀνέγερσις μιᾶς μικρῆς ἔστω ἐκκλησίας. Ὁ Σταυρὸς τῆς καὶ ἡ καμπάνα τῆς ὑπῆρξαν οἱ ἀχώριστοι καὶ πολῦτιμοι σύντροφοι καὶ παραστάται τῶν ἐλλήνων. Ἡ ἐκκλησία μὲ τὰ ὀλίγα ἔστω εἰκονίσματα, μὲ τὰ πρεμάμενα φῶτα τῆς ταπεινῆς καντήλας καὶ μὲ τὸν ἦχο τῆς καμπάνας τῆς ἔχει ἐξελιχθῆ σὲ μιὰ συνείδησι σφικτοδεμένη μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ψυχὴ μας. Μᾶς τραβᾷ ἡ μικρὴ ἐρημικιὰ ἐκκλησιὰ τοῦ βουνοῦ ποῦ δὲν ψέλνει ἔστω οὔτε ψάλτης οὔτε παπᾶς καὶ μᾶς κρατεῖ σὲ ψυχικὴ ἀνάτασι ἓνα ἐρειπωμένο ἔστω καμπαναριὸ στοὺς γκρεμισμένους τοίχους ἑνὸς ἐγκαταλελειμμένου ἐξωκκλησίου. Τὸ ἀλύτρωτο ἔθνος ἐπέθυσε μῆνες ὀλόκληρους ὅταν ἐσίγησαν οἱ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς τῆς Πόλης καὶ ἔπαισαν νὰ λειτουργοῦν οἱ ἐκκλησιᾶς σὲ διαμαρτυρία γιὰ τοὺς διωγμοὺς ποῦ ἐξαπέλυσαν οἱ τοῦρκοι τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ Χαμίτ ἐναντίον τῶν Ὀρθοδόξων. Καὶ αἰσθάνθηκε ἄφατη χαρὰ ὅταν τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων ἀντήχησαν ξαφνικὰ οἱ καμπάνες καὶ ἄνοιξαν οἱ ἐκκλησιᾶς. Ἔχει μιὰ ξεχωριστὴ ποίησι ἡ ἐκκλησία καὶ ὡς οἶκος προσευχῆς ἀλλὰ καὶ ὡς μιὰ γενικώτερη ἰδέα χριστιανικῆς περισυλλογῆς καὶ ἀνατάσεως. Ἡ Ἑλληνικὴ ἰδίως ὀρθόδοξη ἐκκλησία ἔχει συνδεθῆ καὶ τόσο μὲ τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους, ὥστε ἡ ποίησις καὶ ἡ σημασία τῆς νὰ εἶναι πολλαπλῆς μορφῆς. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ λατρεία πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὡς μορφή καὶ ὡς ἐκδήλωσις λειτουργικῆς σημειῶνεται ξεχωριστὰ στοὺς χριστιανοὺς τοὺς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τὴν γενέθλιό τους πατρίδα. Ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ τῶν ἀποδήμων ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἔμμομη καὶ συγκινητικὴ σκέψι καὶ ἀνάμνησί των. Καὶ πόθος των εἶναι ν' ἀντικρύσουν κάποιον μέρα

τὴν ἐκκλησίαν αὐτὴ τοῦ χωριοῦ, ποὺ γεννήθηκαν, καὶ ν' ἀκούουν νὰ χτυπᾶ ἡ καμπάνα τῆς. Δωρεῆς γιὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀποστολὴ καμπάνας εἶναι οἱ πρῶτες ἐκδηλώσεις τῶν ξηνητεμένων ποὺ δημιουργοῦν μιὰ καινούργια ἀνετη ζωὴ στοὺς ξένους φιλόξενους τόπους.

*

Στόχος τῶν ἐχθρῶν ἡ Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ ἰδίως ἀλλὰ καὶ τῶν μεγάλων πόλεων. Καὶ ἡ τραγωδία τῆς νύκτας τοῦ Σεπτεμβρίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδῶ καὶ τέσσαρα χρόνια ὅλες οἱ ἐκκλησίες σχεδὸν τῆς Πόλης παρεδόθησαν εἰς τὴν καταστροφικὴν λύσσαν τῆς φωτιᾶς καὶ τῆς ἀρπαγῆς ὑπενθυμίζει σειρὰν ἄλλων δραματικῶν περιπετειῶν, ποὺ ἀντιμετώπισαν οἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησίες τῆς Μακεδονίας, τόσο κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ ἀγῶνος ποὺ παρεσκεύασε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ, ὅσο καὶ κατὰ τὴν θλιβερὴν περιόδον τοῦ ἐσωτερικοῦ συμμοριτοπολέμου. Ἡ ἱστορία τῶν μαρτυριῶν τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ μέρους τῶν Βουλγάρων εἶναι γνωστὴ ὥστε νὰ περιττεύῃ ἡ ἐπανάληψις τῆς. Θὰ σταθοῦμε ὡς τόσο μπροστὰ στὸ μαρτύριον ποὺ ἐγνώρισεν τὸ ἐλληνικὸν Κρούσοβον τῆς ἐπαρχίας Πελαγονίας. Ἀληθμόνητη παραμένει εἰς τοὺς ἐπιζῶντας ἀκόμη Ἕλληνας τῆς μακεδονικῆς αὐτῆς περιοχῆς ἡ νύχτα τῆς 19ης πρὸς τὴν 20 Ἰουλίου τοῦ 1903. Δέκα χιλιάδες στρατοῦ, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ὁποίου ἀπ ετελεῖτο ἀπὸ βασιβουζούκους τῶν γύρω τουρκικῶν χωριῶν, ἐνισχυμένους καὶ ἀπὸ στίφη βουλγάρων κομιτατζήδων, εἰσέβαλαν εἰς τὴν ἀνθοῦσαν ἐλληνικὴν μακεδονικὴν πόλιν, τὸ Κρούσοβον, καὶ κατέστρεψαν τὰ πάντα. Ἡ Μητρόπολις, καὶ ἄλλοι ὀρθόδοξοι ἐκκλησῖαι καὶ τὰ ἐλληνικὰ σχολεῖα ἐδοκίμασαν πρῶτοι τὴν ἀκάθεκτον μανίαν τῶν εἰσβολέων. Πεντακόσια ἐλληνικὰ σπίτια μετεβλήθησαν σὲ ἐρείπια. Οἱ κάτοικοι ἄλλοι ἐσφάζοντο, ἄλλοι ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ παράθυρα γιὰ νὰ συντριβοῦν εἰς τὸ λιθόστρωτον, ἄλλοι ἐκαίοντο ζωντανοὶ καὶ ὄλοι ἀνεξαιρέτως ἐλαφυραγωγούντο. Τὰ ἱερὰ σκεύη τῶν ἐκκλησιῶν ἐσκορπίσθησαν στοὺς δρόμους καὶ ἐποδοπατήθησαν μαζὶ με τοὺς νεκρούς. Οἱ ἱερεῖς, ὅσοι διεσώθησαν ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς φλόγας ἐστάθησαν αὐτοὶ ἥρωες καὶ ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς των. Ἀτρόμητοι καὶ ἀκούραστοι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, συνέλεγον τοὺς νεκρούς ἀπὸ τοὺς δρόμους καὶ τὰ ἀποτεφρωμένα σπίτια καὶ τοὺς ἔθαπτον εἰς τοὺς γύρω ἀνοικτούς χώρους. Ἡ θυσία τοῦ Κρουσόβου εἶχεν εὐρυτάτην ἀπήχησιν. Ἐκίνησε ἀμέσως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξηνητεμένων τέκνων τῆς διὰ τὴν συλλογὴν ἐράνων πρὸς ἀνέγερσιν τῶν κατεστραμμένων ἐκκλησιῶν. Ἡ καταστροφή ἐνέπνευσε τοὺς ποιητάς. Καὶ παραθέτομε τὸ ποίημα ἀγνώστου ποιητοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Κρούσοβον.

Μὲ τῶν Μουσῶν ἐτράφηκες τὸ γάλα,
μ' ἑλληνικὴ μεγάλωσες πνοή,
αἰσθήματα στὰ στήθη σου μεγάλα
σοῦ ἐπλεκαν πανώρηα τῆ ζωῆ.

Τῆς εἰμαρμένης ὅμως τὸ ψαλίδι
σοῦ ἔκοψε τῶν πόθων τὰ φτερά
σοῦ πῆρε κάθε φωτερό στολίδι
καὶ τὰ κειμήλια τὰ ἱερά.

*

Ὁ κατατρεγμένος μικρασιατικὸς ἑλληνισμὸς στὶς σκληρότερες στιγμὲς τοῦ ξεριζώματός του καὶ ἐπάνω στὴν παραζάλη του δὲν ἔλησμόνησε τὰ εἰκονίσματα καὶ τὰ ἱερά κειμήλιά του. Καὶ ἐκουβάλησε μαζί με τὴν τρεμάμενη ἀπὸ τὴν συμφορὰ ψυχὴ του καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐκκλησίας του. Καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα, ὅπου εὐρῆκε ἄσυλο καὶ προστασία, ἔστησε τὶς ἐκκλησίες του, ἢ κάθε μία τῶν ὁποίων δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τὴν ψυχὴ τῆς «πατρώας» γῆς, ποὺ εἶχαν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τὴν σκληρὰν βίαν. Ἡ καμπάνα, ποὺ ἀντήχησε στὴν καινούργια πατρίδα, ὑπῆρξε συναγεμὸς γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς ἄλλης ζωῆς ἐπάνω στὰ ἴχνη τῆς παλιᾶς τῆς καταστραμμένης. Ἐγέμισαν ἐκκλησίες τὰ ἀκριτικὰ χωριά, καὶ τὶς διεκόσμησε ἡ εὐλάβεια τῶν κατοίκων. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ συγκεντρωμένη στὸν ἀυλόγυρο τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ ὅταν οἱ γείτονες ἐχθροὶ συνεμάχησαν μετὰ τοὺς Ἕλληνας ἀπάτριδας καὶ ἠθέλησαν νὰ πλήξουν τὴν ἀκατάλυτη ἑλληνικὴ ψυχὴ, ἐστράφηκαν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Αὐτὴ ἐγκρεμίστηκε πρῶτη ὑπὸ τὸν πέλεκυν τῆς βαρβαρότητός των καὶ ἔμεινε ἀπορφανισμένη ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος. Χτυποῦσαν δαιμονισμένα οἱ καμπάνες τῶν παραμεθορίων ἐκκλησιῶν τοῦ ἐχθροῦ, διὰ νὰ δημιουργήσουν τὴν θλίψι στὰ θύματα τῆς νέας συμφορᾶς. Ὅμως στὸ πέρασμα τῶν χρόνων ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ ἔμεινε ἀκατάλυτη καὶ ξαναβρῆκε πάντοτε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀτμόσφαιρά της. Αὐτὸ συνέβη καὶ μετὰ τὴν τραγωδίαν ποὺ ἐδοκίμασαν οἱ ἐκκλησίες τῆς Πόλης ἐδῶ καὶ τέσσαρα χρόνια. Γύρω ἀπὸ τὰ ἐρείτιά τους στάθηκε ἀκλόνητος ὁ Ἑλληνισμὸς. Καὶ ἂν δὲν ἀνηγέρθησαν οἱ παλιὲς μεγάλες ἐκκλησίες, ὑψώθηκαν ὅμως ἄλλες μικρότερες ἔστω ποὺ θὰ κρατοῦν σὲ ἀνάτασι τὴν χριστιανικὴ πίστι καὶ θὰ συγκεντρώνουν ὑπὸ τοὺς θόλους τοὺς τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ τὴν ἀνάμνησι πρὸς μίαν ἱστορίαν τόσο φωτερὴ καὶ τόσο περιλάμπρη.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Μπροστά στη φυσιογνωμία και στο έργο του Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν, Παύλου, μένει κανείς έκστατικός, ὅπως μένει μπροστά στὰ μεγάλα και συναρπαστικά φυσικά φαινόμενα. Ἐνας σεισμός ἀλλάζει τὴν ὄψη τῆς γῆς σὲ μιὰ μεγάλη περιοχή. Καταστρέφει πολιτείες ποὺ αἰῶνες δούλεψαν γιὰ νὰ τὶς διαμορφώσουν. Βουλιάζει νησιά και φανερώνει καινούρια. Μερικοὶ ἄνθρωποι φανερώνονται στὴ γῆ κι' ἀλλάζουν τὸ ρυθμὸ και τὸν τρόπο τῆς ζωῆς τῶν διπλανῶν τους. Γεννιοῦνται μὲ τὸν προορισμὸ νὰ πραγματοποιήσουν βαθύτατες μεταβολές, ριζικές και πάγιες μεταβολές στὴ ζωὴ. Ἄλλος ἀπ' αὐτοὺς εἶναι μεγάλος πολεμικὸς ἀρχηγός, ἄλλος μεγάλος πολιτικός, ἄλλος κοινωνικὸς ἐπαναστάτης, ἄλλος ἰδρυτὴς θρησκευματος, ἄλλος εἶναι ἐγκαινιαστὴς καινούργιου φιλοσοφικοῦ συστήματος, ἄλλος τεράστιος καλλιτέχνης. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους αὐτοὺς ἀνθρώπους ἔχουν συνταιριασμένες μέσα τους πολλὲς ἀπὸ τὶς παραπάνω ιδιότητες τῆς μεγαλωσύνης.

Ἄς πάρουμε τὸ κύριο γνώρισμα τοῦ Παύλου, αὐτὸ ποὺ ἐνώνει σὲ μιὰ ἐκδήλωση ὅλα τ' ἄλλα: Εἶναι ἓνας μαχητὴς ποὺ δὲ βλέπει ὅρα στὴ δράση του. Τὸ πρόγραμμά του, μπορεῖ νὰ ἔχη ἀρχὴ (τὸν λόγο τοῦ Κυρίου) δὲν ἔχει ὅμως τέλος. Ἄν ὁ Θεὸς τοῦ ἔδινε χίλια χρόνια νὰ ζήσει, χίλια χρόνια θὰ πολεμοῦσε ὁ Ἀπόστολος γιὰ τὸ ξάπλωμα τῆς ιδέας του. Κι' ὅταν τέλειωνε μὲ τὴ γῆ, θὰ ἔστρεφε τὰ μάτια του πρὸς τὰ ἄλλα οὐράνια σώματα, γιατί ἔτσι ὅπως τὸν κατεῖχε τὸ μῖσος τῆς ἁμαρτίας, ἔτσι ὅπως ἔβλεπε παντοῦ νὰ θεριεύουν τὰ «ἄνθη τοῦ κακοῦ», ἁμαρτωλὰ θὰ δραματιζόταν και τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα. Αὐτὸ τὸ φοβερό, τὸ ἐφιαλτικὸ ὄραμα τῆς παντοδύναμης ἁμαρτίας εἶναι ποὺ δίνει μιὰ ἐξ ἴσου ἀκαταμάχητη δύναμη στοὺς ἐναρέτους. Ἐτσι ὁ Παῦλος βρέθηκε τοποθετημένος μονομιᾶς στὸ κέντρο τοῦ κόσμου., γιατί μονάχα ἀπὸ ἐκεῖ μπορεῖ κανεὶς ν' ἀπλώσει τὴ ματιά του και ν' ἀγκαλιάσει συμμετρικὰ ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς ζωῆς. Φυσικὰ ἢ ἐποχὴ τοῦ Παύλου εἶναι μιὰ ἐποχὴ πλατυτάτων κοσμοπολιτικῶν μετασχηματισμῶν. Ἡ «κοσμοδόσποινα Ρώμη» ἔχει, κατὰ ἓνα τρόπο, δημιουργήσει μὲ τὰ ὑποταγμένα Ἔθνη ἓνα εἶδος κοσμοπολιτείας ποὺ ἔχει κατὰ πολὺ ἀμβλύνει τὶς ἀντιθέσεις μεταξύ τῶν φυλῶν και τῶν ἐθνῶν. Οἱ μόνες οὐσιαστικὲς διαφορὲς ποὺ χωρίζουν τὶς μάζες, εἶναι οἱ θρησκευτικὲς — ἀλλὰ ὁ ρωμαϊκὸς κοσμοπολιτισμὸς ἔχει ἀμβλύνει ἀκόμη τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν ὑποτελῶν του. Στὴν περιοχή ποὺ βλάστησε ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, τρεῖς κόσμοι μεγάλοι ζυμώνονται και ἀναπλάθονται μεταξύ τους. Ὁ κραταιὸς ρωμαϊκὸς κόσμος, ποὺ δεσπάζει μὲ τὴ λόγχη και μὲ τὸν αὐστηρὸ Νόμο. Ὁ ἑλληνιστικὸς

κόσμος, πού κυριαρχεί με τή γλώσσα τήν ἑλληνική καί τὸ τεράστιο ἀπόθεμα τῆς ἀρχαίας σοφίας καί τέχνης. Καί ὁ Ἰουδαϊκὸς κόσμος, πού στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴ θρησκεία του, τὸ Ναὸ τοῦ Σολομῶντα καί τὸν ἀγέλαστο καί τιμωρὸ Ἰεχωβά. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἔθνοφυλετική καί πνευματοθρησκευτικὴ πολυχρωμία ἐμφανίζεται ὁ Παῦλος. Εἶναι Ἰουδαῖος, πιστὸς τοῦ Ἰεχωβά, ἀλλὰ ἔχει ἑλληνιστικὴ πνευματικὴ συνείδηση. Ὁ κόσμος πού ζῆ, σύνθεση ἀπὸ πανάρχαιες παραδόσεις καί ἀπὸ σύγχρονες ἀντιθέσεις, φαίνεται πῶς γυρεύει μιὰ καινούργια ἐνότητα πού δὲ μπορεῖ πιά νὰ τὴν προσφέρει καί νὰ τὴν ἐξασφαλίζει ἐπ' ἄπειρο ἢ ὀλοένα ἐξασθενίζουσα δύναμη τῆς Ρώμης. Γιατὶ ἡ ἐνότητα, πού στηρίζεται στὴν ὕλική δύναμη μονάχα, εἶναι ἡ πιὸ ἀσθενικὴ ἐνότητα. Μονάχα ἀπὸ τὸ πνεῦμα καί τὴ ψυχὴ ἀναβρῦζουν οἱ δυνάμεις, πού ἐνώνουν ἀκατάλυτα τοὺς ἀνθρώπους μεταξύ των.

Λοιπὸν, ὑπάρχει ἡ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιτέλεση ἑνὸς τεραστίου ἄθλου· τοῦ ἄθλου πού θὰ ἐνοποιοῦσε ἐσωτερικὰ τὶς κοσμοπολιτίζουσες καί ἀκαθοδήγητες ἐκεῖνες μᾶζες τῶν ὑποτεταγμένων στὴ Ρώμῃ Ἐθνῶν. Τὸ ὕλικό, ἡ κεντρικὴ φωτιά γιὰ τὴν ἐνοποίηση αὐτῆ, ὑπῆρχε: Τὸ Εὐαγγέλιο. Κι' ὁ τρόπος δράσεως κι' ἐφαρμογῆς, εἶχε ἐφευρεθῆ αὐτόματα: Ὁ ἀποστολισμὸς. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου εἶχαν ἀρχίσει τὴ δράση τους. Διέτρεχαν τὶς ρωμαϊκὰς χώρες, ἐκήρυτταν τὶς ἀρχὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἴδρυσαν ἐκκλησίες, προσηλυτίζαν, καί, τέλος μαρτυροῦσαν. Ὁ Παῦλος, φύση μοναδική, ἦταν καταλληλότερος γιὰ μιὰ τέτοια δράση. Ἦταν ἀπὸ τὶς ἰδιοσυγκρασίες πού συγκεντρώνουν σὲ μιὰ ἀρραγῆ δύναμη τὶς δημιουργικὰς τους ιδιότητες. Ποιὸ καταλληλότερο πεδίο θὰ εὔρισκε γιὰ ἐνοποιητικὴ δράση, ἀπὸ τὸ πεδίο πού ἄνοιγε ἐμπρὸς του ὁ Χριστιανισμὸς; Ἀλλὰ ὑπῆρχε ἓνα βασικὸ ἐμπόδιο: Ὁ Παῦλος, ἦταν πιστὸς τοῦ Ἰεχωβά, στηρικτὴς τοῦ Σολομῶντος. Φύση μαχητικὴ, φανατικὴ, ἀπόλυτη, διέθετε ὅλες του τὶς δυνάμεις, κατ' ἀρχὴν, στὴν καταδίωξη τῆς νέας θρησκείας πού ἀρνιόταν τὸν Ἰεχωβά, τὸν Ἰουδαϊκὸ Νόμο. Κυνήγησε μὲ πάθος τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ἔγινε ἓνας ἀπὸ τοὺς δημίους των, ἓνας ἀπὸ ἐκείνους πού ὄνειρευόταν μ' ὅλη τὴ δύναμη τοῦ πάθους των καί τὴν ἐφευρετικότητά τῆς μεγαλοφυΐας των τὴν ἐξολόθρευση τῆς νέας θρησκείας. Ὅταν λιθοβολήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ὁ ἱεροσολυμίτης πρωτομάρτυς Στέφανος, ὁ Παῦλος (Σαοῦλ ἀκόμη) ἦταν μπροστὰ στὸ μαρτύριο, κι' ὄχι μονάχα αὐτό, μὰ φύλαγε τὰ ροῦχα ἐκείνων πού τὸν λιθοβολοῦσαν. Βλέπουμε λοιπὸν ὅτι πρὶν γίνῃ Χριστιανός, ἔζησε ἔντονα τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Γνώρισε τὸ Χριστιανισμὸ κι' ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴ του πλευρά, δηλ. ἐκείνην πού ἔβλεπαν οἱ Ἐθνικοί. Κατὰ συνέπεια, τὸ μῖσος αὐτό

ἦταν μιὰ ψυχολογική προϋπόθεση νὰ δεχτῆ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν πιθανότητα νὰ μεταβληθῆ σὲ μῖσος, ἀφοῦ τὴν εἶχε μισήσει πρὶν ἀγαπήσει. Ἦταν ἤδη κατοχυρωμένος. Κι' ἐδῶ, ἐρχόμαστε στὸ μεγαλειῶδες θέμα τοῦ θαύματος τῆς Δαμασκοῦ. Εἶναι ἓνα θέμα ποῦ πάντα θὰ ἀπασχολῆ τὴ σκέψη τῶν ἀνθρώπων. Μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ θαύματος αὐτοῦ, βλέπουμε τὸν Σαοῦλ νὰ πηδᾷ μονομιᾶς ἀπὸ τὴν ὄχθη τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ στὴν ὄχθη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶναι τὸ θαῦμα τῆς Δαμασκοῦ ποῦ μᾶς τὸν δείχνει νὰ ἐγκαταλείπη τὰ ψυχρὰ ἄδυστα τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντα καὶ νὰ βυθίζεται μὲ ἀγαλλίαση μέσα στὰ ἐξιλαστήρια νερὰ τοῦ χριστιανικοῦ Ἰορδάνη. Πῶς θὰ μπορούσε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ θαῦμα αὐτό; Πῶς θὰ μπορούσαμε νὰ παρακολουθήσουμε ψυχολογικὰ μιὰ τόσο γοργή μεταλλαγή σὰν αὐτὴ ποῦ ἔκαμε τὸν Παῦλο ἀπὸ φανατικὸ διώκτη τῶν Χριστιανῶν σὲ ἀκόμη πιὸ φανατικὸ ὑποστηρικτὴ τους; Καὶ τέλος, πῶς θὰ τὸν παρακολουθούσαμε ἀπὸ προσήλυτο τοῦ Χριστιανισμοῦ σὲ στυλοβάτη καὶ θεμελιωτὴ τῆς Χριστιανικῆς παγκοσμίας ἐκκλησίας; Γεμᾶτος περήφανο Ἰουδαϊσμό, μεγαλόφρων καὶ αὐστηρὸς Φαρισαῖος, φανατικὸς τηρητῆς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Νόμου, ἔχει ἀποκτήσει πείρα ἐξολοθρευτοῦ καὶ ἱκανοῦ διώκτη τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς νέας θρησκείας. Ἐπειτα ἀπὸ τὸ μαρτύριο τοῦ Στεφάνου, τὸν ἐφοδιάζουν μὲ πολῦτιμα γράμματα καὶ παίρνει τὸ δρόμο πρὸς τὴ Δαμασκὸ μὲ τὴν ἀποστολὴ νὰ καταδιώξῃ τὴν ἐκεῖ νεοϊδρυμένη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία. Μὰ στὸ δρόμο, συντελεῖται τὸ θαῦμα: μιὰ οὐράνια ἀστραπὴ τυφλώνει τὸν ὁδοιποροῦντα πρὸς τὴ Δαμασκὸ φανατικὸ καὶ ἀποφασισμένον διώκτη τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Κι' ἓνας ὑπέρβειος, ἓνας οὐράνιος, γλυκομίλητος καὶ καταπονετικὸς λόγος χτυπᾷ τὴν ἀκοή του ποῦ τόσο τὴν ἐξώργιζε ὡς τότε τὸ Χριστιανικὸ κήρυγμα: «Σαοῦλ, Σαοῦλ, τί μὲ διώκεις ;» ξαφνικά, εἶχε μιλήσει στὴν ψυχὴ του ὁ αἰμόφυρτος, ὁ καταδιωγμένος Χριστός—αὐτὸς ποῦ κάθε μέρα ἐξωλόθρευαν οἱ Ἔθνικοι καὶ μαζί τους ὁ Παῦλος. Κι' ἀπὸ ἐκείνη τὴ θαυματουργή ὥρα, ὁ Παῦλος μεταστρέφεται ὀλοκληρωτικὰ, ἀλλάζει ἄξονα. Πετᾷ τὰ ὄπλα τοῦ ἐξολοθρευτοῦ, καὶ γονατίζει μπροστὰ στὸ Σταυρό. Μὰ δὲν ἔμεινε ἐκεῖ, παθητικὰ, νὰ χύνη μόνο τὰ πικρὰ δάκρυα τῆς μετανοίας. Ἀγκαλιάζει μὲ ὀρμὴ τὸ Σταυρό, τὸν σηκώνει στοὺς ὤμους του καὶ ἀλλάζει κατεύθυνση: Ἐκινᾷ ὄχι γιὰ νὰ καταλύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δαμασκοῦ, μὰ γιὰ νὰ οἰκοδομήσῃ, ὅπου θὰ μπορέσῃ, τὴ νέα ἐκκλησία, τὸν παγκόσμιον οἶκον τοῦ Κυρίου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Πολλοί εἶναι αἱ ἡμέραι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, κατὰ τὰς ὁποίας ἑορτάζεται ἡ μνήμη τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Καὶ εἰς κάθε μίαν ἀπὸ αὐτὰς καλοῦνται οἱ πιστοὶ νὰ ἑορτάσουν γεγονός τι τῆς ζωῆς τοῦ Προδρόμου, τοῦτο μὲν διὰ νὰ τιμήσουν τὸν «μείζονα ἐν γεννητοῖς γυναικῶν» καὶ νὰ ζητήσουν τὰς πρὸς τὸν Κύριον πρεσβείας του, καθ' ὅσον τῷ «ἐδόθη χάρις πρεσβεῦειν ὑπὲρ ἡμῶν», τοῦτο δὲ διὰ νὰ παρορμηθοῦν πρὸς μελέτην καὶ μίμησιν τῆς ζωῆς του.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πάντοτε ἡ ἱερὰ καὶ μαρτυρικὴ μορφή τοῦ Προδρόμου, ὡσάκις προβάλλεται πρὸς ἑορτασμόν, προκαλεῖ ρίγη συγκινήσεως καὶ ἀπέριου θαυμασμοῦ πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν καὶ ἀτρόμητον μάρτυρα τῆς ἀληθείας, ὁ ὁποῖος χάριν αὐτῆς ἔχυσε τὸ αἷμά του. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἡ ἑορτὴ του, ἡ ὁποία, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην, συγκινεῖ μέχρι δακρῦν τῶν πιστῶν τὰς καρδίας, εἶναι ἡ μνήμη τοῦ μαρτυρικοῦ του θανάτου, εἰς τὰς 29 Αὐγούστου.

Τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν φλογίζει τὸ παράδειγμα τοῦ ἀτρομήτου προφήτου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδίστασε νὰ κραυγάσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἐλέγξῃ τὴν παρανομίαν μέσα εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ «ἀναιδεστάτου Ἡρώδου», ἔστω καὶ ἂν ἡ τόλμη του αὐτῆ ἔμελλε νὰ τοῦ στοιχίσῃ τὴν ζωὴν. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἦτο δυνατὸν καὶ οἱ ὑμνογράφοι, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβον νὰ ἐξυμνήσουν τὴν ἡρωϊκὴν του θυσίαν, νὰ ὑστερήσουν εἰς ἐκφράσεις πηγαίας συγκινήσεως καὶ μεγαλειώδους ἐξάρσεως τῆς θυσίας ταύτης.

Παραστατικώτατα διαζωγραφίζει εἰς ἐξ αὐτῶν τὴν φρικιαστικὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἀντίκρυσαν οἱ συμποσιασταὶ τοῦ Ἡρώδου, ὅταν ἡ κεφαλὴ τοῦ Προδρόμου.

ὡς ὀψώνιον ἐφέρετο,
ἐπὶ πίνακι, τοῖς ἀνακειμένοις.

Εἶναι, λοιπόν, φυσικὸν νὰ αἰσθάνεται ἀγανάκτησιν ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ καὶ μαζί της κάθε χριστιανικὴ ψυχὴ καὶ ν' ἀπευθύνῃ δριμύεις λόγους ἐλέγχου πρὸς τὸν Ἡρώδη διὰ τὸ ἀφάνταστον κακοῦργημα:

"Ω! πῶς ἐτόλμησας
τοιοῦτον φόνον τελέσαι;

Προλαμβάνων δὲ τὴν δικαιολογίαν, τὴν ὁποίαν ἦτο δυνατὸν νὰ προβάλλῃ ὁ Ἡρώδης, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἀνοσιούργημά του, τὸν ἀποστομώνει μὲ συντριπτικὰ ἐπιχειρήματα:

Εἴθε μὴ ὤμοσας, Ἡρώδη ἄνομε,
ψεύδους ἔκγονε·
εἰ δὲ καὶ ὤμοσας, μὴ εὐώρησας.
Κρεῖττον, γάρ, ψευσάμενον,
ζωῆς ἐπιτυχεῖν,
καὶ μὴ, ἀληθεύσαντα,
τὴν κάραν τοῦ Προδρόμου ἀποτεμεῖν.

Ἐξ ἴσου πύρινα βέλη ἐξακοντίζει ὁ ὕμνωδὸς καὶ κατὰ τοῦ «ἀσέμνου γυναίου», τοῦ ὁποίου ὁ χορὸς ἔγινε αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Μαθήτριάν τοῦ παμπονήρου διαβόλου τὴν ἀποκαλεῖ καὶ ἀπορεῖ κατάπληκτος πῶς, βαστάζουσα τὴν τιμίαν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου,

οὐ κατεφλέχθη..
ἐν μέσῳ τοῦ συμποσίου.

Οἱ ὕμνογράφοι ὁμῶς δὲν περιορίζονται εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς αὐτοὺς χαρακτηρισμοὺς, ἀλλὰ προχωροῦν καὶ ἐμβαθύνουν καὶ ἀναλύουν τὰ βαθύτερα ἐλατήρια τῶν ἡρώων τοῦ δράματος. Οὕτως, ἔτερος ὕμνογράφος διαπιστώνει ὅτι τὸ ἡρωϊκὸν μαρτύριον τοῦ Προδρόμου ὀφείλεται εἰς τοὺς σφοδροὺς ἐλέγχους τῆς ἀνόμου πράξεως τοῦ Ἡρώδου, τοὺς ὁποίους οὕτως

ἐκφυγεῖν.. βουληθεῖς,
τὴν κεφαλὴν τοῦ Προδρόμου
παρὰ νόμῳ γυναικὶ
παρεδίδου σφαλερῶς.

Ὁ Ἡρώδης δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιληφθῆ πόσον μάταιος ἦτο ὁ κόπος του, διότι, ἂν καὶ ἐκαρτόμησε τὸν Βαπτιστὴν,

τοὺς ἐλέγχους τῆς γλώσσης
τεμεῖν οὐκ ἴσχυσεν ὅλως.

Ὁ ἄνομος βασιλεὺς προέκρινε τὴν θυσίαν τοῦ Προδρόμου, ἀντὶ τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἀμαρτίας του καὶ οὕτως ἔφθασε εἰς τὴν διοργάνωσιν τοῦ «μισετοῦ συμποσίου», τοῦ «αἵματος καὶ μισοφονίας πλήρους», κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου

τὴν ἱερὰν κεφαλὴν καὶ ἀγγέλοις αἰδέσιμον
ἀσελγές, ἀκόλαστον περιέφερε κόριον.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ποιητὴν, εἶναι ἡ ἄφατος ἀνοχή τοῦ Θεοῦ, ὅστις δὲν διατάσσει τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν γῆν ν' ἀνοίξη, διὰ νὰ καταπῆ τοὺς τόσον δεινῶς αἰσχρουργοῦντας. Φρίττει, ἀναλογιζόμενος τὴν πώρωσιν τοῦ Ἡρώδου, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἠτίμασε τὸν Θεὸν μὲ τὴν πλήρη καταπάτησιν τοῦ νόμου Του, ὑποκρίνεται τῶρα δολίως τὸν πιστὸν τηρητὴν τῶν ὄρκων, προσθέτων οὕτω εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς μοιχείας καὶ τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου.

Πόσον ὁμως διαφορετικὰ συναισθήματα πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ, ὅταν στρέφη τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴν ἐγκληματικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἡρώδου εἰς τὴν μαρτυρικὴν καὶ ἁγίαν μορφήν τοῦ Προδρόμου, τοῦ ἐπιγείου Ἀγγέλου, τοῦ ὁποῖου

ἡ ἔνδοξος ἀποτομὴ
οἰκονομία γέγονέ τις θεϊκὴ,
ἵνα καὶ τοῖς ἐν Ἄδῃ
τοῦ Σωτῆρος κηρύξη τὴν ἔλευσιν.

Διὰ τοῦτο οἱ θρῆνοι διὰ τὸν ἄδικον θάνατον δὲν ἀρμόζουν εἰς τὸν Πρόδρομον, ἀλλ' εἰς τοὺς φονεῖς του, οἱ ὁποῖοι

οὐ ζῶντα αἰῶνα ἠγάπησαν,
ἀλλ' ἐπίπλαστον πρόσκαιρον.

Εἰς τὸν Πρόδρομον ἀρμόζει ἀπεριόριστος θαυμασμὸς καὶ τιμὴ, διότι

διὰ τὸν νόμον Κυρίου
τὴν κεφαλὴν ἀπετεμήθη,

καὶ τὸ θάρρος, μετὰ τοῦ ὁποῖου δὲν ἐδίστασε νὰ ἐλέγξη καὶ βασιλεῖς,

παρανομίαν μὴ ἐργάζεσθαι,
αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται αἰτία νὰ αἰνῆται τὸ ὄνομα του

ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου
μέχρι δυσμῶν..

Εὐφραίνεται συνεπῶς ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ καὶ μαζί της αἱ ψυχαι ὄλων τῶν πιστῶν, διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγένετο ἄξιος ὁ Βαπτιστῆς τοῦ Κυρίου καὶ διότι κατέστη

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

(Τί πρέπει νά ἔχουν, κατὰ βάσιν, ὑπ' ὄψιν τους οἱ Πνευματικοί)

ΙΑΤΡΕΙΟ, ΟΧΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπου ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἀγιαστικά ἐνεργήματα συγκαταριθμεῖται καί τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, εἶναι κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο «ιατρεῖο ὄχι κριτήριον». Ὁ Κύριος διεκήρυξε ὅτι ἤλθε νὰ σώσῃ καὶ ὄχι νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον. Κι' ἡ Ἐκκλησία του ἐφαρμόζει αὐτὴ τὴ διακήρυξι, περιοριζόμενη στὸ πῶς νὰ ἀναγεννᾷ τοὺς ἀνθρώπους κι' ἀποφεύγοντας κάθε ἄλλη ἐκδήλωσι, ποὺ θὰ θύμιζε τὴν κατάκρισι.

Τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας εἶναι τὸ κατ'ἐξοχὴν ἰατρικὸν λειτουργημα μέσα στὴ Ἐκκλησία. Ἔχει δὲ καὶ τὰ δύο στοιχεῖα, ποὺ βλέπει κανεὶς στὴν ἰατρικὴ τῶν σωμάτων: τὴ θεραπευτικὴ καὶ τὴν ὑγιεινὴ. Ἀπαλλάσσει τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τὴν ἀσθένεια τῆς ἁμαρτίας ἀφ' ἑνὸς, τοὺς προφυλάσσει ἀπὸ νέες προσβολές καὶ τοὺς ἐθίζει στὸ νὰ ἀποχτήσουν τὴν ἀλήκῃ τῆς ἀρετῆς ἀφ' ἑτέρου. Διότι ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ τοῦ Μυστηρίου δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀρνητικὴ, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἐνοχίαν, ἀλλὰ πρὸ παντὸς δημιουργικὴ, ἡ κατασφάλισις κι' ἡ ἐξάσκησις στὴν ἀληθινὴν ζωὴν, τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Ὁ διπλὸς καὶ πλήρης προορισμὸς αὐτοῦ τοῦ Μυστηρίου ἀφήνει ἀκόμη καὶ στὸν πιὸ ἀπλοϊκὸν νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὕψος καὶ τὸ βῆρος τοῦ διακονήματος ἐκεῖνων ποὺ ὀρίζονται ὡς Πνευματικοί, κι' ἐπωμίζονται ἕνα τέτοιο χρέος. Δικαίως, λοιπόν, ὁ Ναζιανζηνὸς Γρηγόριος ὀρίζει τὴν ἀποστολὴν τοῦ Πνευματικοῦ ὡς «τέχνη τεχνῶν κι' ἐπιστήμη ἐπιστημῶν». Κι' ὁ χρυσορρήμων Ἰωάννης, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ φοβερὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ ἀκαταρτίστους κι' ἀκαταλλήλους Πνευματικούς,

σεμνότητος καὶ βίου ἀκριβοῦς
ἀψευδὲς ὑπόδειγμα.

Ἰδοὺ διατὶ ἡ μνήμη τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ Προδρόμου εἶναι ὑπόθεσις μεγάλης ἐορτῆς διὰ τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς. Καὶ διὰ τοῦτο, παρ' ὄλην τὴν φρίκην καὶ τὴν θλίψιν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ διὰ τὸ σκληρὸν τέλος τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, φλογίζεται περισσότερο ἀπὸ τὸ ἡρωϊκὸν παράδειγμά του, ἐμπνέεται ἀπὸ τὸν τολμηρὸν καὶ ἀσυμβίβαστον ἀγῶνά του κατὰ τῆς ἁμαρτίας καί, πλὴν τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῶν ἐπαίνων, τοῦ ἀπευθύνει θερμὴν προσευχὴν

Ἐξευμενίσαι τὴν Τριάδα,
τῶν παθῶν τῆς ἀτιμίας ρύσασθαι ἡμᾶς
καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἄρχιμ. ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΠΟΥΛΟΥΠΙΑΤΗΣ

φωνάζει «'Εξ αϊτίας τῆς ἀπειρίας ἐνὸς ἀνθρώπου, ὁ πολὺς λαὸς κατακρημνίζεται σὲ ἔσχατο ὄλεθρο».

Ἡ βαθεῖα πίστις κ' ἡ ἀνάλογη μ' αὐτὴν πατρικὴ ἀγάπη εἶναι, βέβαια, ἡ πρώτη προϋπόθεσι, γιὰ τὴν καλὴ διαχείρισι τῶν ψυχῶν, ἡ ἐγγύησις τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ. Παράλληλα, ὁμως χρειάζεται τόσο ἓνα ἰδιαίτερο χάρισμα τοῦ Πνεύματος, ἡ διάκρισις, ὅσο καὶ μία κατάρτισις γιὰ νὰ ἐξασκῆ κανεὶς αὐτὴ τὴν πνευματικὴ ἰατρικὴ. Ἀλλοιῶς, κάθε ἀπλᾶ εὐσεβῆς καὶ ζηλωτῆς ἱερεὺς θὰ ἦταν κατάλληλος γιὰ πνευματικὸς. Ἐνῶ δὲν εἶναι ἔτσι. Σύμφωνα μὲ μία ὑπόθεσι τῶν θεολόγων, ἡ τάξις τῶν προφητῶν, ποὺ ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Παῦλο, ὅτι ὑπῆρχε στὴν πρώτη Ἐκκλησία, τῶν χαρισματοῦχων δηλαδὴ ἐκείνων ποὺ εἶχαν ὡς δουλειὰ τους τὴν παρηγορία, προτροπὴ κ' οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν, διωχτετεύθηκε, μετὰ τὴν κατάργησί της, στοὺς κληρικούς, κ' ἰδιαίτερα τοὺς Πνευματικούς. Αὐτὸ φαίνεται ἀρκετὰ καθαρὰ ἀπὸ ἓνα ἱερώτατο μεταποστολικὸ σύγγραμμα, τὴ Διδαχὴ. Ὅπως, λοιπόν, στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία οἱ προφηταὶ ἦταν ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν ὡς ἀσχολία τους τὸ καθαυτὸ ὑγιεῖνὸ καὶ θεραπευτικὸ ἔργο στὶς ψυχές, σὰν ξεχωριστὴ τάξις ὀργάνων τῆς Χάριτος, ἔτσι οἱ Πνευματικοὶ εἶναι στὴ θέσι ἐκείνων ἀπὸ τότε.

Σκοπὸς τοῦ Πνευματικοῦ, διασαφηνίζει ὁ ΡΒ' Κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου, εἶναι «τὸ πλανώμενο πρόβατο νὰ ἐπαναφέρῃ καὶ λαβωμένο καθὼς εἶναι ἀπὸ τὸν νοητὸ Ὅφι νὰ τὸ γιαιτρέψῃ ὀλότελα, μῆτε σπρώχνοντάς το στὸν κρημνὸ τῆς ἀπογνώσεως, μῆτε χαλαρώνοντάς του τὰ χαλινάρια πρὸς τὴν ἔκλυτη ζωή».

Ὁ σκοπὸς αὐτός, λοιπόν, δὲν πραγματοποιεῖται παρὰ σὰν ὑπάρχῃ στὸν ἱερέα σοφία καὶ γνῶσι ἄνωθεν, ἀλλὰ καὶ τῆς διάνοις ἐντριβὴ καὶ κατοχὴ ὄλων ὅσα συμβαίνουν στὸν ἄνθρωπο. Χρειάζεται, λοιπόν, ἡ προῖκα τῶν ἀπαραιτήτων γνώσεων κ' ἰκανότης χειρισμοῦ τῶν ψυχῶν.

Ὅπως ἡ νεώτερη ἰατρικὴ ἔχει καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀρρώστειες, ἀλλὰ ἀρρωστοὶ, δηλαδὴ ὅτι ὁ κάθε ἀσθενὴς εἶναι καὶ μιὰ ἰδιαίτερη, ξεχωριστὴ σὲ πολλὰ περίπτωσις, ἔτσι ἀνέκαθεν ἡ πείρα τῆς Ἐκκλησίας λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀπλῶς ἁμαρτίες, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὶ, δηλαδὴ ἡ κάθε ψυχὴ πρέπει νὰ ἀτενίζεται σὰν ἓνα ξεχωριστὸ φαινόμενο κ' ὄχι σὰν ἓνας ἀριθμὸς, ποὺ μπορεῖ νὰ τὸν κατατάξῃ κανεὶς στὴν ἄλφα ἢ τὴ βῆτα ἁμαρτία.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν παρατήρησι, καταλαβαίνει εὐκόλα κανεὶς πόσο πιὸ δύσκολο καὶ λεπτὸ εἶναι τὸ ἔργο τοῦ πνευματικοῦ ἀπ' ὅ,τι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται,

Ὅπως τονίζει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς Λητόιον, ποὺ ἔχει κῦρος Κανόνος, ἡ ποικιλία τῶν ψυχικῶν νοσημάτων ἀπαιτεῖ κ' ἀνάλογη ποικιλία θεραπευτικῶν μέσων. Κι' ὄχι μόνον τὰ θεραπευτικὰ, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑγιεινὰ μέσα εἶναι ποικίλα,

γιατί πρέπει ν' αντιστοιχοῦν στὶς συνθήκες, ὅπου ζῆ κάθε ψυχὴ.

Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἓνα, ἀλλὰ στὸν καθένα ἀνθρώπο συμπεριφέρεται κι' ἐκδηλώνεται ἀνάλογα μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τοὺς ὄρους πού μέσα τους ὁ ἀνθρώπος αὐτὸς ζῆ. Ἴδου ἓνα ὠραιότατο σχετικὸ παράδειγμα, ὀφειλόμενο στὸν Ἅγιο Κύριλλο Ἱεροσολύμων: «Τὸ νερὸ τῆς βροχῆς, πού ποτίζει ἓνα κῆπο, ὅταν εἰσέρχεται στὰ διάφορα φυτὰ, γίνεται λευκὸ στὰ κρίνα, ἐρυθρὸ στὰ ρόδα, πορφυρὸ στὰ ἴα καὶ τοὺς ὑακίνθους... Ἔτσι καὶ τὸ Πνεῦμα, ἂν κι' εἶναι μονοειδές.. στὸν καθένα ἐνεργεῖ πρόσφορα». Ὁ ἱερεὺς, λοιπόν, δὲν ἔχει νὰ κάνῃ τίποτα ἄλλο στὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, παρὰ νὰ συμπεριφερθῆ ἑναρμονιστικὰ μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, πού κι' Αὐτὸ ἑναρμονίζεται στὶς ἰδιαίτερες συνθήκες κάθε περιπτώσεως ἐξομολογουμένου Χριστιανοῦ. Ἴδου ποιά εἶναι ἡ καρδιὰ τῆς ἐπιστήμης τοῦ Πνευματικοῦ, τὸ κλειδί τῆς ἐπιτυχίας του. Ἡ μετάνοια κι' ἡ ἄφεσις, πού τὴν ἀκολουθεῖ, δὲν σημαίνει καθόλου ὅτι ὁ Χριστιανὸς εἶναι πλέον ὑγιής. Ἀπὸ τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ Μυστηρίου, τὸ δεύτερο, ἢ προσπάθεια δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς ψυχῆς στὴν ἀρετὴ, εἶναι ἐκεῖνο ὅπου ἀναδείχεται κυρίως ὁ καλὸς Πνευματικὸς. Τὰ δάκρυα τοῦ ἁμαρτωλοῦ κι' ἡ συγχώρησις τοῦ Θεοῦ ἐξαλείφουν τὴν ἐνοχίαν, ἀλλὰ δὲν ἀναστέλλουν καὶ τὶς ροπὲς τῶν παθῶν. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψιν, ἡ ἁμαρτία μένει ὡς κλίσις, ὡς κίνδυνος ὑποτροπῆς, ὡς ἀδυναμία ἐναντι τοῦ πονηροῦ. Τὸ Βάπτισμα καθαρίζει τὸν ἀνθρώπο κι' ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα κι' ἀπὸ τὴν προσωπικὴν του ἐνοχίαν, ἀλλὰ δὲν ἀπαλλάσσει κι' ἀπὸ τὴν κλίσιν πρὸς τὸ κακόν. Τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, μὲ τὴν ἄφεσιν, καθαρίζει ἀπὸ τὶς ἁμαρτίαι, πού συνέβησαν στὸ μεταξύ, ἀλλὰ κυρίως τείνει νὰ ξεριζώσῃ τὶς ψυχοσωματικὰς ροπὲς, πού αὐτὲς οἱ ἁμαρτίαι ἀφήνουν.

Ὁ Κύριος προειδοποιεῖ, ὅτι ὁ Διάβολος ὅταν βρῆ τὴν πρώτην του φωλιά σαρωμένη καὶ καθαρισμένη, πηγαίνει καὶ παίρνει ἄλλα ἐπτὰ πνεύματα πιὸ ἰσχυρὰ καὶ βρωμερὰ κι' ἔρχεται ἔτσι ἐπιθετικώτερος καὶ πιὸ ἐπικίνδυνος. Κι' ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τονίζει: «Ἡ Ἐξομολόγησις, ἂν καὶ ἐξαλείφῃ τὰς ἁμαρτίας, ὅμως δὲν ἐξαλείφει ὅλον τὸ κακὸν ὅπου ἔκαμαν εἰς τὴν ψυχὴν αἱ ἁμαρτίαι, ἦγουν τὴν τύφλωσιν καὶ σκότισιν τοῦ νοῦ, τὰς κακὰς κλίσεις καὶ διαθέσεις τῆς θελήσεως, τὰς συνηθείας καὶ ἕξεις τῆς καρδίας, μολοντότι καὶ κάπως τὰς ὀλιγοστεύει».

Σὲ τί συνίσταται ἡ ἀναρρωτικὴ αὐτὴ ἀγωγή, πού κάνει ὁ πνευματικὸς ἰατρός στὸν ἀσθενή; Στὸν καθορισμὸ τοῦ χρόνου, μετὰ τὸν ὁποῖον τοῦ ἐπιτρέπει νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, στὴν κατάλληλη ἐπιβολὴ ἄλλων θετικῶν κανόνων κι' ἐπιτιμίων καὶ στὴ συχνὴ πρόσκλησίν του στὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, ὅπου κι' ἡ διάγνωσις τῆς καλυτερεύσεως θὰ γίνῃ κι' ἡ καθοδήγησις θὰ κατορθωθῆ μὲ πληρότητα κι' ἀσφάλεια.

ΤΑ ΕΠΙΤΙΜΙΑ

Γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ μία ψυχὴ, μετὰ τὴν ἐξομολόγησι τῶν ἁμαρτιῶν της, ὁ Μέγας Βασιλεῖος συνιστᾷ νὰ ἐξετάζεται καὶ νὰ διαπιστώνεται κατ' ἀρχὴν τὸ ἐξῆς: ἂν ἡ ψυχὴ αὐτὴ παρουσιάζῃ καρποὺς ἔργων, ποὺ νὰ μαρτυροῦν τὴ λαχτάρᾳ της γιὰ σωτηρία. Κι' ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης συμπληρώνει: «Θὰ παρατηρηθῇ καλὰ ἡ διάθεσις της γιὰ θεραπείαν».

Ὅταν αὐτὸ βολιδσκοπηθῇ, ὁ Πνευματικὸς, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν του καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν καὶ τὶς συνθῆκες ποὺ μέσα του ζῆ αὐτὴ ἡ ψυχὴ, θὰ κατασταλάξῃ στὸν τρόπο χειρισμοῦ της.

Γιὰ τὴν ἀνάρρωσι καὶ τὴν ἀποκατάστασι μιᾶς ψυχῆς στὸν κατὰ Χριστὸν βίον, μεγάλη εἶναι ἡ σημασία ποὺ ἔχουν «ὁ κανόνας καὶ τὸ ἐπιτίμιον ὅπου δίδει καὶ διορίζει ὁ Πνευματικὸς, ὡς ἂν εἶναι προσευχαί, ἐλεημοσύνη, νηστεία, ἐπίσκεψις ἁγίων τόπων, γονυκλισίας καὶ τὰ ὅμοια ὅπου θέλουσι φανῆ ἀρμόδια εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Πνευματικοῦ» (Ὁρθόδοξος Ὁμολογία Μογίλα.)

Οἱ κανόνες καὶ τὰ ἐπιτίμια δὲν εἶναι ποινὲς καὶ τιμωρίες, ποὺ τόχα ἀπαιτεῖ ἡ θεία Δικαιοσύνη γιὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ. Ὅποιος ἔτσι σκεφθῇ, βλασφημεῖ. Ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου γίνεται χάρις μόνο στὸ αἷμα καὶ τὴν ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι—σαλπίζει ὁ θεῖος Παῦλος—εἴμαστε ἀπὸ χάρι σωσμένοι.

Οἱ κανόνες καὶ τὰ ἐπιτίμια εἶναι ἀπλῶς φάρμακα, μέσα θεραπευτικά, τρόποι ὑποβοηθητικοὶ γιὰ τὴν ἀσφαλῆ ἀνάρρωσι κι' ἀπαλλαγὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὶς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος δὲν διστάζει νὰ ὀνομάσῃ «τιμωρίες» αὐτὰ τὰ μέσα, προσθέτοντας ὁμῶς εὐθύς καὶ τὸν χαρακτηρισμὸ «ἱματικές», γιὰ νὰ δεῖξῃ ὅτι κοντὰ στὰ ἄλλα βοηθοῦν καὶ στὸ ἐξῆς: νὰ ἀποχτήσῃ ὁ χριστιανὸς βαθύτερη συναίσθησι τόσο τῆς ἁμαρτίας, ἀπ' ὅπου ἀπομακρύνθηκε, ὅσο καὶ τῆς ἀγιότητος ὅπου τείνει νὰ φθάσῃ.

Τὸ πιὸ βασικὸ ἐπιτίμιο εἶναι ἡ ἐπιβολὴ ἀποχῆς ἀπὸ τὴ θεία κοινωνία γιὰ ἓνα διάστημα. Τὸ διάστημα αὐτὸ καθορίζεται ὄχι ἀπλῶς ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ κι' ἀπὸ δύο ἄλλα δεδομένα: πρῶτα ἀπὸ τὸ ποιὸν τῆς μετανοίας κι' ὕστερα ἀπὸ τὸ κατὰ πόσον ὑπολογίζεται ὅτι θὰ βγῆ σὲ καλὸ γιὰ τὸν μετανοημένον ἁμαρτωλὸ τὸ χρονικὸ μάκρος τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ὁ ΟΔ' Κανὼν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ὀρίζει ὅτι σὲ περίπτωσι ποὺ ἡ μετάνοια εἶναι ἐκδηλὰ πλήρης ὁ Πνευματικὸς δὲν εἶναι καθόλου ἀξιοκατάκριτος ἂν ἐλαττώσῃ τὸν χρόνον τῶν ἐπιτιμιῶν. Κι' ὁ ἴδιος Πατήρ, παρὰ πέρα, τονίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσέχεται «τόσο ὁ χρόνος, ὅσο ὁ τρόπος». Εἰδικὰ δὲ γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ ἀπὸ τὴ θεία μετάληψι, ὁ Δ' Κανὼν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Νύσσης λέγει προσφύεστατα: «Ὅπως ἀπαγορεύεται νὰ ρίχνουμε τὸν Μαργα-

ρίτη στους χοίρους, ἔτσι καὶ τὸ νὰ ἀποστεροῦμε ἀπὸ τὸν τίμιον Μαργαρίτη τὸν ἥδη (μὲ τὴν ἀληθινὴ μετάνοια) ἄνθρωπο, εἶναι ἄτοπο».

Ἡ ἄκρα αὐστηρότης, ἢ κατὰ γράμμα προσήλωσις στους κανόνες τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ λοιπὸν, νὰ ὀδηγήσουν σὲ ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομο, ἢ πιὸ γερῆ θηλειά, μὲ τὴν ὁποία ὁ Διάβολος τραβᾷ στὴν ἀπώλεια τὶς ψυχές, εἶναι ἡ ἀπόγνωσις. Στὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, μιὰ ψυχὴ προσέρχεται διότι δὲν τῆς ἔχει ἀπολείψει ἡ ἐλπίδα. Εἶναι, λοιπὸν, φοβερὸ πρᾶγμα, ἐκεῖ ἀκριβῶς ὅπου κατ' ἐξοχὴν εἶναι ὁ θρόνος τῆς ἐλπίδος, στὸ Μυστήριον αὐτὸ τῆς ἀναγεννήσεως, νὰ συναντᾷ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀπόγνωσι καὶ νὰ κερδίζεται ὀριστικὰ ἀπὸ τὸν Διάβολο ἀντὶ γιὰ τὸν Χριστό. Πῶς; Ὅταν τύχη σ' ἐνα ἀνάξιο Πνευματικὸ, πού ἡ ἄμετρη αὐστηρότης του θὰ τρομάξῃ, θ' ἀπελπίσῃ καὶ θὰ κρημνίσῃ στὴν ἀπώλεια τὴν ψυχὴ αὐτῆ. Ἄν, ὅμως, ἡ τέτοια διαχείρισις τῶν ἐπιτιμιῶν ὀδηγῆι στὸν χαμό, τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ κι' ἡ ἀντίθεσις τῆς, ἢ πολὺ ἐπιεικῆς. «Ἐπ' ἀρχοῦν—παράτηρεῖ ὁ Χρυσόστομος—μερικοὶ, πού ἐπειδὴ δὲν τοὺς δόθηκε κάποια τιμωρία ὡς ἀντίρροπος τῶν ἀμαρτημάτων τους, ξεπέφτουν σὲ ἀνεμελιά κι' ἔτσι γίνονται πολὺ χειρότεροι κι' ὀδηγοῦνται σὲ μεγαλύτερες ἀμαρτίες».

Τὰ ἐπιτίμια, λοιπὸν, πρέπει νὰ καθορίζωνται κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ τὰ βαστᾷ ὁ χριστιανός, πού ἐξωμολογήθηκε καὶ νὰ συντελοῦν στὴν ἀποκατάστασι τῆς πνευματικῆς του ὑγείας.

Καλὸ εἶναι ἐπίσης νὰ προσέχῃ ὁ Πνευματικὸς καὶ στὴν ἐκλογὴ τῶν καταλλήλων ἐπιτιμιῶν γιὰ κάθε πιρίπτωσι, πού περνᾷ ἀπὸ μπροστά του. Ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος κι' ἄλλοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συνιστοῦν νὰ γίνετα ἡ ἐκλογὴ αὐτῆ μὲ κύριο κριτήριον τὸ ἐξῆς: νὰ ἐπιβάλλετα στὸν ἐξομολογούμενον ἡ ἐφαρμογὴ ἀρετῶν κι' ἀσκήσεων, πού ἀντιστοιχοῦν στὸ εἶδος τῆς ἀμαρτίας του. Παράδειγμα: στὸν σαρκικὸ ἢ νηστεία, στὸν φιλάργυρο ἢ ἐλεημοσύνη κ.λ.π. Ὅλα δὲ αὐτὰ μὲ μέτρο πάντοτε, ἀνάλογα μὲ τὴν ἀντοχὴ κάθε ψυχῆς. Γενικά, τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας, ὅπως τὸ βιώνει ἡ Ὀρθοδοξία, εἶναι ἐξαισιος συγκερασμὸς τῶν δύο δυνάμεων, πού ἀπεργάζονται τὴν ἀνθρώπινη σωτηρία: δηλαδὴ τῆς θείας ἀγάπης καὶ τῆς δικῆς μας ἀγαθῆς προαιρέσεως κι' ἀποφάσεως. Ἀπὸ τὴν πρώτη ἄποψι, τὸ πλημμυρίζει ἡ χαροποιοὺς πληροφορία ὅτι ὁ Θεὸς συγχωρεῖ, δὲν κρίνει καὶ δὲν τιμωρεῖ. Ἀπὸ τὴ δεύτερη, τὸ ἐξυψώνει ἡ συναίσθησις του χριστιανοῦ ὅτι κι' ὁ ἴδιος συνεργάζεται μὲ τὴ Χάρι δημιουργικὰ καὶ προσφέρει τὸν ἀγῶνά του, τοὺς κόπους καὶ τὶς προσπάθειές του ὡς ἀπάντησι στὴν θεία ἀγάπη.

Τὰ ἐπιτίμια, οἱ ὑποδείξεις, οἱ ἐντολές τοῦ Πνευματικοῦ εἶναι ὄχι συνέπειες τῆς ἐνοχῆς, πού μετὰ τὴν ἐξαγόρευσι δὲν ὑπάρχει πλέον, ἀλλὰ ἡ πρώτη πολεμικὴ στολή, πού δίνεται στὴν ψυχὴ γιὰ

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ

Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ

*«Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν,
ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης»
(Πράξ. ιζ' 34)*

Ἦτο τὸ γεγονός τῆς ἡμέρας ἡ ὁμιλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Εἶχε σχεδὸν βραδύσαι. Καὶ ἐνῶ εἰς ὄλην τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐγίνοντο ἤδη πολλαὶ συζητήσεις διὰ τὴν παράδοξον καὶ πρωτάκουστον ὁμιλίαν τοῦ Ἀποστόλου, μία εὐχάριστος συνάντησις ἀναμένει τὸν Παῦλον. Ἐνῶ ἐβάδιζε πρὸς τὸ κατάλυμά του, εἶδε μερικά πρόσωπα νὰ τὸν ἀκολουθοῦν. Ἦθελον νὰ ἀκούσουν περισσότερα διὰ τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν διδασκαλίαν Του. Τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν συνοδεύουν. Ἐνας ἐξεχώριζε μεταξύ των. Καὶ συνεστήθη εἰς τὸν Ἀπόστολον ὡς ὁ Διονύσιος, μέλος τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου. Ἦτο ὁ πρῶτος καρπὸς τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου Ἀποστόλου. Ἀξιόλογος καρπός, ὁμολογουμένως. Ἐνας Ἀρεοπαγίτης ἐγένετο στέλεχος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ μία ἀξιόλογος γυναῖκα, ἡ Δάμαρις, «καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς» ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην, μικρὰν μὲν, ἀλλ' ἐκλεκτὴν χριστιανικὴν ομάδα τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ προσχώρησις τῆς ομάδος αὐτῆς εἰς τὴν χριστιανικὴν παράταξιν δὲν ἦτο μικρᾶς σημασίας. Προσωπικότητες, ὅπως ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος, νὰ ἐξυπνίσουν τὸ πρωτὸ μέσα εἰς τὴν εἰδωλολατρικὴν ἀτμόσφαιραν, καὶ τὸ βράδυ νὰ εὑρεθοῦν χριστιανοί, δὲν ἦτο τόσον εὐεξήγητον. Εἶναι ὅμως πολὺ διδακτικὴ ἡ μεταστροφή αὐτῆ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὥστε ἐπιβάλλεται νὰ ἐμβαθύνωμεν σήμερον εἰς τὰ αἷτια αὐτῆς.

*

1. Οἱ πρῶτοι λόγοι ποὺ ἤκούσθησαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀπο-
ν' ἀγωνισθῆ ἄρματωμένη τὸν ἔνδοξο καὶ καλὸ ἀγῶνα κατὰ τοῦ
κακοῦ, τὸν ἀγῶνα τοῦ ἑξαγνισμοῦ της.

Τὰ ἐπιτίμια, πῶς λίγα καὶ πῶς εἰδικά, ἔχουν λόγο καὶ σὲ ψυχῆς
προχωρημένες στὴν ὁδὸ τοῦ Κυρίου. Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσι,
πρόκειται γιὰ ὅπλα πῶς δυσκολομεταχείριστα καὶ βαρειά, ποὺ ὁ
σκοπὸς τους εἶναι νὰ κατατροπώσουν τὸν Διάβολο στὶς τελευταῖες
θέσεις του, νὰ τὸν ἐκβάλουν ἀπὸ τὰ ὑπολειπόμενα ἐδάφη μιᾶς ἐλευ-
θερωμένης ψυχῆς, ἐδάφη ποὺ τυχὸν κατορθώνει νὰ κατέχη ἀκόμη.

ΑΚΥΛΛΑΣ

στόλου Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου φαίνεται ὅτι εἶχον ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν ἀκροατὴν τοῦ ἀρεοπαγίτην Διονύσιον. « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι— ἀρχίζει ὁ Παῦλος— κατὰ πάντα ὡς δεῖσι δαιμόνεστέροις ὑμᾶς θεωρῶ ». Σᾶς θεωρῶ εὐσεβεστέρους ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους λαοὺς ποὺ ἐγνώρισα. Διότι εἶδα τὴν πόλιν σας (« κατὰ εἶδωλον ») γεμάτην ἀπὸ εἰδωλα καὶ βωμῶν καὶ ναοὺς ἀφιερωμένους εἰς πλῆθος θεῶν. Ἀνάμεσα ὅμως εἰς τὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν εἰδώλων καὶ τῶν βωμῶν διακρίνεται ἡ ἄγνοιά σας περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχει μάλιστα καὶ κάτι ποὺ ἀναλογεῖ καὶ διακηρύττει τὴν ἄγνοιάν σας αὐτήν. Ὁ βωμὸς, ποὺ ἐστήσατε πρὸς χάριν τοῦ τυχόν ἀγνωστοῦ σὲ σᾶς Θεοῦ, μαρτυρεῖ ἀκριβῶς ὅτι δὲν κατέχετε τὴν ὀρθὴν περὶ Θεοῦ γνώσιν. « Ὅν οὖν ἀγνωοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ κατὰ γγέλλω ὑμῖν ». Αὐτὸν ἀκριβῶς, ποὺ δὲν γνωρίζετε, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν δηλ., ἐγὼ τώρα σᾶς ἀποκαλύπτω. Καὶ προχωρεῖ ὁ Ἀπόστολος, διὰ νὰ ἀναφέρῃ τὰ γνωρίσματα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον δύνανται νὰ Τὸν γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι.

« Ὅλοι οἱ ἀκροαταὶ παρακολουθοῦν τὸν ὁμιλητὴν. Ὁ Διονύσιος ὅμως καὶ μερικοὶ ἄλλοι εὐρίσκουν, εἰς τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἀποστόλου, ἀπάντησιν εἰς τὰ μεγάλα ἐρωτηματικά, ποὺ ὑπῆρχον μέσα των, διὰ τὴν εἰδωλολατρικὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν της. Ὅπως καὶ ἄλλοι σοφοὶ καὶ ἀνώτεροι ἄνθρωποι εἶχον ἀντιληφθῆ τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τὸν ἀπερίγραπτον ἠθικὸν ξεπεσμόν της. Δὲν τοὺς ἱκανοποιοῦσεν ἡ ἰδέα ὅτι μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν «θεοί» μὲ τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀνθρώπων. Καὶ διέβλεπον, ὅτι ὁ κατήφορος τῆς εἰδωλολατρείας, ποὺ περιέβαλλε καὶ μὲ θρησκευτικὴν ἀκόμη ἱερότητα αὐτὰ ταῦτα τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων (ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ἀφροδίτης φέρ' εἰπεῖν ἢ τοῦ Βάκχου κλπ), ὅχι μόνον δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς θρησκείας—δὲν ἐβοήθει δηλ. εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνόρθωσιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν—ἀλλ' ἀντιθέτως συνετέλει εἰς τὴν κατὰπτωσιν καὶ τὴν παρακμὴν τῶν κοινωνιῶν. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ, ἄλλωστε, ἦτο ἀκριβῶς ἐποχὴ μεγάλης παρακμῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Περισσότερον ὅμως ἦσαν ὑπόδουλοι εἰς τὰ πάθη καὶ τὴν ἠθικὴν διαφθοράν—γεγονὸς ποὺ ἐπέφερε τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ τὴν παρακμὴν τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ θὰ ὠδήγει ἀσφαλῶς εἰς τὸν τέλειον ἀφανισμόν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Διὰ τὸ σκληρὸν αὐτὸ δρᾶμα ἐθλίβετο κάθε εὐγενὴς ἐλληνικὴ ψυχὴ. Καὶ ἦτο φυσικόν, προσωπικότητες τῆς ψυχικῆς μορφώσεως τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, νὰ ἀναζητοῦν τὰ βαθύτερα αἴτια, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον τῆς θεραπείας τῆς καταστάσεως αὐτῆς.

Εἶχον ἀρχίσει ν' ἀντιλαμβάνονται ὅτι τὰ αἷτια τῆς καταπτώσεως καὶ τῆς παρακμῆς ἦσαν ἠθικῆς φύσεως. Τὸ χειρότερον ὅμως ἦτο, ὅτι δὲν ἐβλεπον νὰ ὑπάρχη ἓνας παράγων ἐξυγιάνσεως καὶ ἠθικῆς ἀνορθώσεως τῶν ἀνθρώπων. Ποῖος μποροῦσε νὰ ἐξυψώσῃ ἠθικῶς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πού ἦσαν ἀπεπληρωμένοι πάσης ἀδικίας. πονηρίας, πλεονεξίας, κακίας, μεστοὶ φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας»; (Ρωμ. α' 29). Ἡ θρησκεία καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς ἐποχῆς, ὅπως προείπομεν, εἰς τὸ ἀντίθετον συνέβαλε. «Καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα» (αὐτόθι 28). Δηλ. ἡ ἀγνοια τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἡ παραστρατημένη εἰδωλολατρεία ὠδήγησαν εἰς τὴν ἐξαχρείωσιν καὶ τὸ χάος. Ἦτο δὲ τόση ἡ ἐξαχρείωσις καὶ ἡ διαφθορά, ὥστε ἡ ἀνθρωπότης εἰς τοὺς αἰῶνας θὰ ἐνθυμηταί με ἐντροπὴν καὶ καταισχύνῃ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ τὸ χάος πού ἀνέμενε τὸν παραστρατημένον κόσμον ἦτο τόσον ἐγγύς, ὥστε νὰ ἀγωνιοῦν οἱ ἄνθρωποι τῆς περιωπῆς τοῦ Διουσιῦ τοῦ Ἀρεοπαγίτου διὰ τὴν ἀνεύρεσιν μιᾶς σανίδος σωτηρίας. Ἴδου διατί, ὅταν ὁ Παῦλος ἀποκαλύπτῃ τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀνωτέραν ἠθικὴν διδασκαλίαν, ὁ Διουσιὸς ἀναγνωρίζει ἀμέσως ὅτι εὑρέθη τὸ ποθούμενον· εὑρέθη ὁ παράγων πού θὰ ἔσωζε τὴν κατάστασιν καὶ θὰ ὠδήγῃ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν.

2. Καὶ ἔτσι ἔγινε πράγματι. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ «Διουσιὸς ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς» ἠσπάσθησαν τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα τοῦ Παύλου, ἐφυτεύθη τὸ δένδρον τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ πνεύμων τῆς Ἑλλάδος εἰσέπνευσε τὸν σωτήριο ἀέρα τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἡ Ἑλλὰς ἐξελίσσεται εἰς χριστιανικὸν λαόν. Καί, ἀντὶ τῆς παρακμῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως, ὠδηγεῖται εἰς νέαν περίοδον μεγάλης ἀκμῆς καὶ δόξης, εἰς τὸν θρίαμβον τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, πού εἶναι ἀναμφισβήτητος καρπὸς τῆς χριστιανικῆς πλέον Ἑλλάδος, καὶ διακηρύττει εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτι ἡ στροφὴ πρὸς τὸν Χριστὸν ἐξασφαλίζει τὴν σωτηρίαν εἰς τὰ ἄτομα καὶ τὰ ἔθνη.

Ἀλλὰ οἱ αἰῶνες—ὅπως λέγεται—ἀντιγράφουν ἀλλήλους. Καί, δυστυχῶς, ἀντὶ νὰ προσπαθῇ κάθε γενεὰ νὰ φανῇ ἠθικῶς ἀνωτέρα τῆς προηγούμενης, ἡ πραγματικότης κάθε ἄλλο μαρτυρεῖ. Ἐνῶ ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας ἤδη τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα κηρύσσεται εἰς τοὺς λαούς, οἱ ἄνθρωποι «γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠὺχαρίστησαν, ἀλλ'

ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐ-
τῶν» (Ρωμ. α' 21). Ἡ γνῶσις δηλ. τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἡ
ἀποκάλυψις τοῦ θελήματός Του, διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲν ἔχει
ἀνάλογα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἐξα-
κολουθεῖ ὁ κόσμος—καὶ αὐτὸς ὁ λεγόμενος χριστιανικὸς—νὰ δου-
λεύῃ εἰς τὰ ἰδικά του θελήματα, εἰς τὸ μῖσος, εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ
τὰ παρόμοια. Τί τὸ παράδοξον, ἐὰν, ὡς συνέπεια, «ἐρχεται
ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπει-
θείας»; (Κολ. γ' 6). Ἀνέκαθεν «πᾶσα παράβασις
καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαπο-
ποδοσίαν» (Ἐβρ. β' 2). Ἐὰν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους ἡ ἐσχάτη
ἠθικὴ κατάπτωσις καὶ μία γενικὴ παρακμὴ ἦλθεν ὡς ἀποτέλεσμα
τῆς κακίας καὶ τῆς ἁμαρτίας, ποὺ εἶχε κυριεύσει τοὺς ἀνθρώπους,
εἰς τὰς ἡμέρας μας ἡ γῆ βάφεται ἐπαγγελημένως μὲ τὸ αἷμα
μυριάδων τέκνων τῆς, καὶ ἡ ἀνθρωπίνῃ σοφία ἐπιστρατεύεται,
διὰ νὰ εὕρῃ τελειότερα φονικά μέσα, καὶ νὰ σκορπίσῃ συντομώ-
τερα καὶ εὐρύτερα τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν, διὰ νὰ ἀκούεται
ἀπὸ στόματα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ
ὀδυρμὸς πολὺς.

Ἀπέναντι αὐτῆς τῆς καταστάσεως, ὡς ἄλλος Παῦλος, ἡ φωνὴ
τῆς Ἐκκλησίας διακηρύσσει πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, ὅτι
«τοὺς χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θε-
ὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις
πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν». Πόσοι ὅμως Διονύσιοι
καὶ Δαμάρτιδες εἶναι ἔτοιμοι νὰ κάμουν τὴν ὀριστικὴν στροφὴν
πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ θέλημά Του; Ὁ Διονύσιος ἐγκατέλειψεν
ὀριστικῶς τὴν εἰδωλολατρείαν, ποὺ μὲ αὐτὴν εἶχε ζήσει ἕως
τότε. Πόσοι ὅμως ἀπὸ ἡμᾶς ἔχουν πάρει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀφήσουν
τὴν προσκόλλησιν εἰς ὠρισμένα εἰδῶλα ποὺ συνήθιζεν ὁ καθένας
νὰ λατρεύῃ τὴν ζωὴν του; Κάθε ἀδυναμία μας εἶναι καὶ ἀπὸ
ἓνα εἰδῶλον. Εἶτε πλεονεξία καὶ ἀδικία ἀνομάζεται. Εἶτε ἐγωϊ-
σμός. Εἶτε ἀσωτεία καὶ ἡδοναί. Εἶτε ζωὴ μὲ ἠθικὰς ἀβαρίας
καὶ παρεκτροπὰς. Εἶτε ἐμπάθεια καὶ μῖσος καὶ κακία. Ὅλα
αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ ἐγκαταλείψωμεν καὶ νὰ στραφῶμεν ἀποφα-
σιστικῶς πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον θέλημά Του. Δὲν ἔχει
σημασίαν, ἂν εἶναι ὀλίγοι ἀρχικῶς οἱ λαμβάνοντες αὐτὴν τὴν
ἀπόφασιν. Ἀρκεῖ ἡ μεταβολὴ καὶ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ βίου μας νὰ
εἶναι ὀλοκληρωτικὴ καὶ σταθερά. «Διονύσιος ὁ Ἀρεοπα-
γίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτε-
ροι σὺν αὐτοῖς» ὀλίγοι ἦσαν ὀλίγοι, ἀλλ' ἐκλεκτοί.
Ἡ γεννία των ἀποφάσεως δὲν ἔμεινεν χωρὶς σπουδαιότατα ἀποτε-
λέσματα.

Θὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν;

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΝ ΙΑΚΩΒΟΝ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον,
εἰμὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου»
(Γαλ. α' 19)

Ἀδελφόθεος! Μὲ αὐτὴν τὴν τιμητικὴν ἐπωνυμίαν εἶναι γνωστὸς ὁ σήμερον ἑορταζόμενος Ἀπόστολος Ἰάκωβος. «Ἄ δ ε λ φ ὸ ν τ ο Ὡ Κυρίου» τὸν ἀποκαλεῖ εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολὴν τοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοσις ἐξηγεῖ τὸν τίτλον αὐτόν. Ἦτὸ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ μνηστῆρος τῆς Θεοτόκου, ἀπὸ προηγούμενον γάμον του. Διὰ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ἐνόμιζον ἀδελφὸν τοῦ Ἰησοῦ καὶ διηρωτῶντο, ὅταν κατεπλήσσαντο ἀπὸ τὴν σοφίαν τοῦ Κυρίου, «οὐχ οὕτως ἐστὶν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος» καὶ λοιποὶ; (Ματθ. ιγ' 55). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεδόθη εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Ἰάκωβον ἡ ὀνομασία «ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου» καὶ «ἀδελφόθεος».

Ἄς ἐμβαθύνωμεν ὁμῶς εἰς τὴν σημασίαν καὶ εἰς τὰ διδάγματα ποῦ ἀνακύπτουν ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν αὐτῆν.

1. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς ὅτι «ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου» δὲν καλεῖται μόνον ὁ θεῖος Ἰάκωβος, ἀποκλειστικῶς καὶ προνομιακῶς τρόπον τινά. Διότι αὐτὸς ὁ Κύριος, «οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς καλεῖν» καὶ ὅλους ὅσοι ἀγιάζονται ἀπὸ Αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ «ὁ ἀγιάζων (Χριστὸς) καὶ οἱ ἀγιάζόμενοι (χριστιανοί, εἶναι) ἐξ ἐνός (πατρός) πάντες». (Ἐβρ. β' 11). Εἴμεθα λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου. Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀδελφόθεοι. Καὶ παρ' ὅλην τὴν μικρότητα καὶ ἀθλιότητά μας, ὁ Κύριος δὲν μᾶς ἀρνεῖται τὴν συγγένειαν αὐτῆν, ἀλλὰ καταδέχεται καὶ «οὐκ ἐπαισχύνεται» νὰ μᾶς θεωρῇ ἀδελφούς Του.

Ποίαν σημασίαν ἔχει ὁ τίτλος αὐτὸς δι' ἡμᾶς, ὑπογραμμίζει ὁ Ἀπ. Παῦλος, ὅταν λέγῃ ὅτι, ὡς παιδιὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἡμεῖς, εἴμεθα «κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ». (Ρωμ. γ' 17). Μὲ τὸν τίτλον δηλαδὴ αὐτόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναγνωρίζομεθα ὡς ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι φυσικὸν ἵνα καὶ «τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν». (Γαλ. δ' 5).

Πάλιν ὁ Θεὸς μᾶς ἀποκατέστησεν εἰς τὴν θέσιν τῶν παιδιῶν Του, διὰ τῆς θυσίας καὶ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄρα ἔχομεν μέρος εἰς τὴν κληρονομίαν τῆς βασιλείας Του. Μαζί με τὸν πρωτότοκον καὶ κατὰ φύσιν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡμεῖς οἱ κατὰ χάριν ἀδελφοί του ἀποτελοῦμεν « Ἐκκλησίαν πρωτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων »· συμμετέχομεν δηλ. εἰς τὴν κληρονομίαν, ἣ ὁποία κυρίως ἀνήκει εἰς τὸν Πρωτότοκον ἀδελφόν μας. Προσθέτει δὲ συγκινητικώτατα, ὁ Ἅπ. Παῦλος, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνδιαφέρεται νὰ συνειδητοποιήσωμεν τὴν συγγένειαν αὐτὴν πρὸς Αὐτόν, (ὅτι εἴμεθα τέκνα Του) καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν (ὅτι εἴμεθα ἀδελφοί Του)· καὶ « ἐξ ἀπέστειλε τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ υἱοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν κρᾶζον ἄββᾶ ὁ Πατήρ ». (Γαλ. δ' 6). Δηλαδή ὁμιλεῖ μέσα στὴν καρδιά μας, μετὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, πὺ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δι' ἡμᾶς γεμᾶτος πατρικὴν στοργήν, καὶ ὅτι μπορούμε νὰ τὸν ἐπικαλούμεθα καὶ νὰ ἀπευθυνώμεθα πρὸς Αὐτὸν μετὰ τὴν οικειότητα καὶ τὴν παρρησίαν πὺ ἔχουν τὰ παιδιά πρὸς τὸν πατέρα. « Ὡστε λοιπόν, ἕ μὴ λησμονῶμέν ποτε ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς τοποθετεῖ δίπλα εἰς τὸν Υἱὸν Του, ὡς ἀδελφούς Ἐκεῖνου· ὅτι εἴμεθα, ἐπομένως, πρίγκηπες τοῦ Οὐρανίου βασιλείως· ὅτι εἴμεθα διὰ τὸν Θεὸν τὰ πρόσωπα τῆς ἀγάπης Του καὶ τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος Του· καὶ ὅτι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ ὅλη ζωὴ μας πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτὴν θέσιν πὺ ἔχομεν ὡς ἀδελφοί τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ μὴ « ἐπαισχύνεται », νὰ μὴ ἐντρέπεται δι' ἡμᾶς, καὶ νὰ μὴ ἐντροπιάζεται ποτὲ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν ἀνάρμοστον βίον τῶν ἀδελφῶν του. Πόσον προσεκτικώτεροι θὰ εἴμεθα, πράγματι, καὶ πόσας κακίας καὶ ἁμαρτίας θὰ ἀπεφεύγαμεν, ἐὰν ἐσκεπτόμεθα συχνὰ ὅτι, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, λυπεῖται ὁ Πατήρ καὶ ἐντρέπεται δι' ἡμᾶς ὁ Κύριος καὶ « ἐπαισχύνεται » νὰ μᾶς ὀνομάζῃ ἀδελφούς Του ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας!

2. Δὲν πρέπει, ἄλλωστε, νὰ μᾶς διαφεύγῃ, ὅτι ἡ σχέση μας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἡ ιδιότης μας ὡς ἀδελφῶν τοῦ Κυρίου ὑφίσταται καὶ διατηρεῖται ὑπὸ ἔθους. Εἶπομεν ἤδη ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι ὁ ἀγιάζων καὶ ἡμεῖς οἱ ἀγιάζόμενοι. Ἐφ' ὅσον, ἐπομένως, μᾶς συνδέει μετὰ τοῦ Σωτήρος μας αὐτὸς ὁ δεσμός· ἐφ' ὅσον δηλ. συμπράττομεν μαζί του, διὰ νὰ καταρτιζώμεθα ὡς ἐνάρετοι προσωπικότητες καὶ διὰ νὰ προάγεται ἡ ἐπέκτασις τῆς βασιλείας Του ἐπὶ τῆς γῆς, τότε εἴμεθα πράγματι ἀδελφοί Του. Διαφορετικὰ δὲν μᾶς ἀναγνωρίζει αὐτὸν τὸν τίτλον.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν τι ἀπήντησεν ὁ Κύριος, ὅταν κάποτε τοῦ ἀνήγγειλαν, ὅτι τὸν ζητεῖ ἡ μητέρα Του καὶ οἱ ἀδελφοί Του.

«Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μου;» εἶπε. Καὶ προσέθεσεν: «ὅς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημά τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστὶν» (Μάρκ. γ 35).

Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν, ὅταν μία γυναῖκα ἀπὸ τὸ πλῆθος, γοητευμένη ἀπὸ τὰ οὐράνια λόγια Του, ἐμακάρισε τὴν μητέρα Του, καὶ εἶπε μεγαλοφώνως «μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας», ὁ Κύριος μετετόπισε τὸν μακαρισμὸν πέραν τῆς ἀπλῆς συγγενείας αἵματος πρὸς τὴν μητέρα Του, καὶ εἶπεν ὅτι εἶναι «μακαριοὶ οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν», ὅπως ἔπραττε πράγματι ἡ Παναγία μητέρα Του.

Δὲν μᾶς ἀνήκει λοιπὸν ἀδιακρίτως ὁ τίτλος καὶ ἡ ιδιότης τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου. Ἄλλὰ μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον καὶ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι προσέχομεν εἰς τὸν λόγον Του καὶ τὸ θέλημά Του καὶ συμμορφωνόμεθα πρὸς αὐτό.

*

Νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁ ἅγιος Ἰάκωβος δὲν θὰ διετήρῃ τὸν τίτλον τοῦ ἀδελφοθέου, ἐάν, ἐκτὸς τῆς ἐκ τοῦ μνήστορος Ἰωσήφ φαινομενικῆς ιδιότητος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, δὲν ἐδημιούργει οὐσιαστικώτερον σύνδεσμον μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἀδελφόν Του εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου, τὸν ἐπίστευσε τελικὰ ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Καὶ ἀνεδειχθῆ ἅγιος. Καί, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν καὶ ἀναγνώρισιν, «δικαίως». Ἐπὶ πλέον δὲ ἡγετικὸν στέλεχος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τῶν «δοκούντων στῦλοι εἶναι». Τοιοῦτοτρόπως, διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς ἐργασίας του ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, ἐδικαίωσε τὸν τίτλον καὶ ἐβεβαίωσε τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοθέου.

Καὶ εἰς τὰ τρία αὐτὰ πρέπει νὰ τὸν μιμηθῶμεν.

Πίστις στάθερά καὶ ἀκλόνητος, ὡς φρόνημα, ὡς γραμμή, ὡς θεμέλιον καὶ ὡς κεφάλαιον ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, ἀφ' ἑνός· καὶ βίος ἀνεπίληπτος ἀφ' ἑτέρου· καί, ἐπὶ πλέον, ζῆλος καὶ ἐργασία πρὸς δόξαν Θεοῦ καὶ ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας Του, ἰδοὺ τὰ προσόντα καὶ αἱ προϋποθέσεις, διὰ νὰ εἴμεθα πραγματικοὶ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου» καὶ κατὰ χάριν ἀδελφοί, ὡς ὁ Ἰάκωβος.

Αἱ εὐχαὶ καὶ πρεσβεφαί του ἅς μᾶς βοηθήσουν νὰ μὴ ὑστερήσωμεν.

26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΥΡΟΒΑΗΤΗΝ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΑΚΟΝ

«Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ»
(Β' Τιμοθ. β' 3)

Ἐπάρχουν κατορθώματα μεγάλα καὶ ἥρωϊκά. Ἐπάρχουν πράξεις εὐγενεῖς καὶ γενναῖαι, πού θεωροῦνται ὡσαύτως ἥρωϊκαί. Ἐξ αἰτίας δὲ τοιούτων κατορθωμάτων καὶ πράξεων πολλοὶ ὠνομάσθησαν ἥρωες· καὶ τὰ ὀνόματά των προφέρονται μὲ θαυμασμὸν καὶ ἐκτίμησιν.

Καὶ ὅμως ὅχι ὀλίγοι ἀπὸ ἐκείνους πού διεκρίθησαν διὰ μεγάλα ἥρωϊκά κατορθώματα, ἀπεδείχθησαν πολὺ μικροὶ εἰς ἄλλα ζητήματα. Γενναῖοι ἄνδρες, πού ἐνίκησαν στρατιάς καὶ αὐτοκρατορίας, δὲν κατώρθωσαν νὰ νικήσουν τὸν ἑαυτὸν τους. Ἡρωες ὀνομαστοὶ εἰς τοὺς πολέμους ἐνίκηθησαν ἀπὸ τὰ πάθη των. Ἄλλοι, ζακουστοὶ δι' ἔργα σπουδαῖα καὶ ἀξιοσέβαστα, ξεπέφτουν εἰς πράξεις ἀναξίας τοῦ ἑαυτοῦ των.

Νὰ ὅμως ἓνα ἀληθινὸ παλληκάρι. Ὁ μεγαλομάρτυς Δ η μ ἦ τ ρ ι ο ς, τὸν ὁποῖον σήμερα ἐορτάζομεν. Αὐτὸς ἐφάνη ἥρωες εἰς ὅλα. Ἐντιμετώπισε καὶ τὰς λόγχας τοῦ σκληροῦ χριστιανομάχου αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ· ἐξ ἴσου ὅμως ἐνίκησε καὶ τοὺς πειρασμοὺς τῆς νεότητος καὶ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας ὀλόκληρον. Πόσον διδακτικὸν εἶναι, ἀλήθεια, τὸ παράδειγμά του!

*

1. Κατήγετο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. Χριστιανὸς ἀπὸ τὴν νεαράν του ἡλικίαν. Ἐζούσεν ὅμως εἰς περιβάλλον εἰδωλολατρικόν. Διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεώς του, ἐχρειάσθη νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του. Προηγουμένως ὅμως, διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἠθικὴν του καθαρότητα καὶ νὰ λάμψῃ μὲ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου του, ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπίσῃ ἄλλους πολεμίους. Ἦτο νέος. Καὶ τὰ νεῖατα ἔχουν πειρασμοὺς ἰσχυροὺς. Ὅταν μάλιστα τὸ περιβάλλον τοῦ νέου δὲν εἶναι καλόν, ἀπαιτεῖται πραγματικὸς ἥρωϊσμός, διὰ ν' ἀντισταθῇ ὁ νέος (ἢ ἡ νέα) εἰς τὸν πειρασμὸν πού τὸν περιτριφυρίζει, καὶ νὰ μὴ προδώσῃ τὸν θησαυρὸν τῆς ἀγνότητος.

Ὁ Δημήτριος δὲν ἐκάμφθη. Δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τὴν πίεσιν τοῦ διεσθαρμένου εἰδωλολατρικοῦ κόσμου πού τὸν περιστοίχιζεν. Ἀκλόνητος εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς του πίστεως

δὲν ἔκανε ποτὲ ἀβαρίας· δὲν ἐσημείωσε παρεκτροπὰς. Ἡ γενναία ψυχὴ τοῦ ἐπάλαυε μὲ θέλησιν ἰσχυράν. Ὀπλισμένος μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς, ἀπέκρουε τὰς πονηρὰς ἐπιθέσεις καὶ εἰσηγήσεις. Ἦκουε πάντοτε τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀπ. Παύλου. «σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ». Καὶ ἐπολέμησε γενναίως «μέχρις αἵματος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενος» (Ἐβρ. ιβ' 4). Ἀντέτασσε πάντοτε ἕνα ἥρωϊκὸν ΟΧΙ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ ἔγινεν ἥρωὺς τῆς ἀρετῆς. Ἄγιος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Παράδειγμα ἔξοχον διὰ τοὺς χριστιανοὺς ὄλων τῶν αἰώνων.

2. Ἄλλ' ἐσημείωσε καὶ ἄλλον ἥρωϊσμόν, μὲ τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς του. Ἀφοῦ τὸν ἐγιγάντωσεν ἡ ἄκαμπτος ἀντίστασις ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, ὁρμᾷ κατόπιν θαρραλέος καὶ εἰς ἄλλους ἀγῶνας. «Ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ» εἶναι ἀποφασισμένως νὰ ἀγωνισθῇ καὶ νὰ «κακοπαθήσῃ» χάριν τῆς πίστεώς του. Ἀτρόμητος καὶ μαχητικὸς ἐκήρυτε δημοσίᾳ τὸν Χριστόν, χωρὶς νὰ λογαριάσῃ καθόλου τὸν ἄγριον διωγμὸν, ποῦ εἶχε κηρύξῃ ὁ ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ Διοκλητιανός, ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Δὲν ἄργησεν, ἐννοεῖται, νὰ καταγγελθῇ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ στήριγμα καὶ ὁ κατηχητὴς τῶν χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ προσκαλεῖται νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιόν του. Ὁ Διοκλητιανὸς προσπαθεῖ νὰ τὸν πείσῃ ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν καὶ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἰδωλα. Ἄλλ' ὁ Δημήτριος, ἀτρόμητος, ἀντιτάσσει τὸ γενναῖον του ὄχι. Δὲν πτοεῖται ἀπὸ τὴν ὀργὴν καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ αὐτοκράτορος. Τί καὶ ἂν τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακὴν; Τί καὶ ἂν τὸν ἄφιναν ἐκεῖ ν' ἀποθάνῃ σιγά-σιγά ἀπὸ τὰς κακουχίας; Ὁ Κύριος τοῦ ἐτοίμασε διπλοῦν στέφανον μάρτυρος. Ἐνα στέφανον, διότι ἐνίκησε τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας· καὶ ἄλλον ἕνα, διότι ἔμεινε «πιστὸς ἄχρι θανάτου» εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὁ Ὅποιος λέγει «...καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς». Ἐντὸς ὀλίγου κάποιον γεγονὸς ἐπέσπευσε τὸ βραδὺ μαρτύριόν του. Ὁ μαθητὴς τοῦ Νέστωρ ἐνίκησεν εἰς τὸ στάδιον τὸν τρομερὸν Λυαῖον, μὲ τὴν γνωστὴν ἐκείνην ἐπίκλησιν «Θεὸς Δημητρίου, βοήθει μοι». Καὶ ἡ εἰδωλολατρικὴ μανία, ἀντὶ νὰ χειροκροτήσῃ τὸν νικητὴν, τὸν ἐθανάτωσε μέσα εἰς τὸν στίβον. Ἐν συνεχείᾳ—ἐξ ἀφορμῆς τοῦ «Θεὸς Δημητρίου» ποῦ ἐπεκαλέσθη ὁ Νέστωρ—φέρουν καὶ τὸν Δημήτριον εἰς τὸ στάδιον. Καί, μὲ μίαν διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος, οἱ στρατιῶται διεπέρασαν μὲ τὰς λόγχας τῶν τὰ στήθη καὶ τὰς πλευρὰς του καὶ τὸν ἐθανάτωσαν. Καὶ τὸ αἷμά του ἀνεμείχθη μὲ τὸ αἷμα τοῦ μαθητοῦ του.

Θάνατος ἔνδοξος. Θάνατος ἥρωος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς!

3. Ἀλλὰ καὶ θάνατος διδακτικός, ὅπως διδακτικὴ ὑπῆρξε καὶ ἡ ζωὴ του. Καὶ διὰ τῆς ζωῆς καὶ διὰ τοῦ θανάτου του ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος ἐπραγματοποίησε τὸ μεγάλο κατόρθωμα τῆς γενναίας ἀντιστάσεως πρὸς τὸ κακόν. Καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ἀγώνων του καὶ τοῦ μαρτυρίου του, ἕνα παράγγελμα μᾶς ἀπευθύνει σήμερον, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ του· «μὴ ἡτταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ» (Α' Κορ. ια' 1). Εἰς τί μᾶς καλεῖ νὰ τὸν μιμηθῶμεν; Εἰς τὴν σταθερὰν καὶ ἀκαμπτον μέχρι τέλους ἀντίστασιν πρὸς τὸ κακόν.

Καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας—καὶ πλεῖστας ὄσας φορὰς εἰς τὸ παρελθόν—ἕνα κοινωρικὸν ρεῦμα ἰσχυρὸν παρέσυρε πολλούς, δυστυχῶς, εἴτε εἰς τὴν ἀρνησιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἴτε εἰς τὴν ἀπάρνησιν τῶν ἠθικῶν ἀπαιτήσεων τοῦ Εὐαγγελίου. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκούσουν ὅλοι τὸ σύνθημα τοῦ Δημητρίου· τὸ σύνθημα τῆς ἀντιστάσεως πρὸς τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἀρνησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν.

Οἱ νέοι πρῶτοι πρέπει νὰ προσέξουν τὸ σύνθημα αὐτό. Ναί, σὺ ὁ νέος διαμορφώνεις τῶρα τὸν χαρακτήρα σου καὶ θέτεις τὰ θεμέλια τῆς ὅλης ζωῆς σου. Περιβάλλεσαι ὁμως ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους καὶ ἐχθρούς. Συναναστροφαι κακαὶ ζητοῦν νὰ σὲ παρασύρουν. Θεωρίαι ὀλέθριαι σὲ θέλουν ὀπαδόν των—δηλ. θῦμά των. Πειρασμοὶ ἰσχυροί, ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοί, σὲ προκαλοῦν καὶ σὲ σπρώχνουν. Πρόσεχε πάρα πολὺ. Κάθε ὑποχώρησις προσθέτει ἀδυναμίαν. Ἐάν ἀρχίσῃς νὰ κάμπτεσαι καὶ νὰ δελεάζεσαι, ὁ χαρακτήρ σου θὰ γίνῃ ἀνίσχυρος. Σιγὰ σιγὰ θὰ ἐξοικειωθῆς πρὸς ἀναξιοπρεπῆ πράγματα, πρὸς χαμερπῆ ἔργα, πρὸς ὅλα τὰ φαῦλα καὶ τοὺς τὰ «φαῦλα πράσσοντας». Διὰ νὰ μὴ φθάσῃς ποτὲ σὲ τέτοιο κατάντημα, καὶ διὰ νὰ γίνῃς ἕνας ἀνώτερος ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ἐξασκήσῃς τὸν ἑαυτὸν σου, νὰ στρέψῃς τὰ νῶτα πρὸς τοὺς πειρασμούς ἐν γένει· νὰ κωφεύῃ πρὸς τὰς κακὰς εἰσηγήσεις, καὶ θεωρίας, νὰ λέγῃ ὁ χι πρὸς τὰς ἀμαρτωλὰς κλίσεις καὶ διαθέσεις.

Καὶ σὺ ἡ νέα χρειάζεται νὰ προσέξῃς ἀκόμη πλεον, νὰ εἴπῃς τὸ ὅχι εἰς τὸν πρῶτον πειρασμόν. Ἐάν φερθῆς ἀμυαλα καὶ δὲν ἀντιδράσῃς ἀμέσως, ὕστερα θὰ εἶναι ἀργά, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, διότι θὰ ἔχῃς ἐκτεθῆ πλεον, καὶ θὰ αἰσθάνεσαι ὅτι ἐδέθηκες μὲ δεσμούς καὶ μὲ δεσμά. Ἐνῶ, ἂν ἀντιδράσῃς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ δὲν δεχθῆς οὔτε τὴν σκέψιν τὴν κακὴν, θὰ λάμψῃς μὲ τὴν ἀγνότητά σου. Κάθε συνετὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος θὰ σὲ ἐκτιμᾷ καὶ θὰ σὲ ἐπαινῇ. (Διὰ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἐπιπολαίους καὶ τοὺς διεστραμμένους, τί σὲ μέλει;) Μὴ ξεγελασθῆς ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι δὲν ἐκτιμᾶται σήμερα ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἠθικότης. Εὐτυχῶς δὲν διεστράφη ὅλη ἡ

κοινωνία. Ὑπάρχουν καὶ ἠθικοὶ καὶ φρόνιμοι καὶ τίμιοι ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ καὶ σὺ ὁ οἰκογενάρχης, ὁ ἐργάτης, ὁ βιοπαλαιστής· ἢ σὺ ὁ ἐπιστήμων, ὁ ὑπάλληλος, ὁ κρατικὸς λειτουργός, ὁ οἰοσδήποτε κοινωνικὸς ἄνθρωπος, διὰ νὰ μὴ παρασυρθῆς σὲ κάτι κακὸ, (διὰ νὰ μὴ κάμῃς κάτι ποὺ ἀπαγορεύει ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, ἢ καὶ ὁ νόμος τῆς Πολιτείας), πρέπει νὰ εἶσαι χαρακτήρ ἰσχυρός. Καὶ χαρακτῆρες ἰσχυροὶ δημιουργοῦνται μόνον μὲ χριστιανικὰς βάσεις. Συχνὰ θὰ εὐρεθῆς ἐνώπιον προβλημάτων καὶ δυσκολιῶν. Θὰ σὲ πιέσῃ ἢ ἀνάγκη, ἢ κάποιος ἰσχυρός. Θὰ σοῦ ζητηθῆ ἴσως νὰ κάμῃς κάτι παρὰ συνείδησιν. Πολλάκις θὰ εἶναι συνδεδεμένα καὶ οἰκονομικὰ κέρδη μὲ κάτι τέτοιες ἐνέργειες. Κάποια εἰσῆγγησις κακῆ θὰ σοῦ λέγῃ «δὲν πειράζει· κάνε καὶ μερικὰς ἀβαρίες». Θυμῆσου ὅμως τὸ τὸ ἡρωϊκὸν παράδειγμα τοῦ Δημητρίου. Καὶ τὴν ζωὴν του ἐθυσίασεν ἐκεῖνος, διὰ νὰ μὴ παραβῆ τὸ χριστιανικὸν του καθῆκον. Καὶ σὺ λοιπὸν ἀκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μὴ προτιμήσῃς νὰ γίνῃς λιποτάκτης.

Ἀγαπητοί. Μεθαύριον θὰ εορτάσωμεν μίαν μεγάλην ἐθνικὴν μας ἐπέτειον, τὴν 28ην Ὀκτωβρίου. Τὴν ἐπέτειον τοῦ ἡρωϊκοῦ ΟΧΙ. Τὴν δόξαν αὐτὴν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἄλλ' ὑπάρχει ἓνα ἀκόμη ἡρωϊκώτερον ΟΧΙ. Εἶναι τὸ ΟΧΙ τῆς ἠθικῆς ἀντιστάσεως πρὸς τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν. Αὐτὸ θὰ ἀξιοποιήσῃ καὶ τοὺς ἐθνικοὺς μας ἀγῶνας, ποὺ μένουν ἄκαρποι ὅταν τὰ πάθη κυβερνοῦν καὶ τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαοὺς. Ἐὰν εἴπωμεν ἓνα δεύτερον «ὄχι» πρὸς τὰς ἠθικὰς κατωτερότητας καὶ ἀναξιότητας, «μᾶς περιμένει νίκη λαμπρῆ, δόξα παντοτεινή!!»

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΗΣ «ΣΚΕΠΗΣ» ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΑΝΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΑ

«Εἶπέ οὖν αὐτῇ, ἵνα μοι συναυτιάβηται» (Λουκ. ι' 48)

Μὲ αὐτὸ τὸ αἶτημα παρουσιάζεται ἡ Μάρθα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Τοῦ ζητεῖ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν ἀδελφὴν της, Μαρίαν, νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὰς φροντίδας, εἰς τὰς ὁποίας αὐτὴ περιεσπᾶτο. Ἄλλ' ὡς γνωστόν, τὸ αἶτημα τῆς Μάρθας ἔμεινεν ἀνικανοποίητον. Ὁ Κύριος δὲν τὸ ἐδέχθη· δὲν τὸ υἰοθέτησεν· ἄρα δὲν τὸ ἐνέκρινεν. Δὲν εἶναι σπανία ἢ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος θέτει εἰς τὸν Θεὸν ἓνα αἶτημα, καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς αὐτό.

1. Ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τῆς «Σκέπης» τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου μᾶς ὑπενθυμίζει ἕνα σύνθημα. Ζητοῦμεν πολλάκις σκέπην καὶ προστασίαν παρὰ Θεοῦ. Καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν βοήθειαν καὶ τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Κυρίου, ἡ Ὅποια πάντοτε ὑπῆρξεν ἡ κραταῖα σκέπη τοῦ Γένους ἡμῶν, ὅπως διαλαλεῖ καὶ ἡ σημερινὴ ἐθνικὴ μας ἐπέτειος. Ζητοῦμεν ἐπίσης καὶ τῶν Ἁγίων τὴν συναντίληψιν εἰς τὰ αἰτήματα ἡμῶν.

Συμβαίνει, ἐν τούτοις, ὠρισμένα αἰτήματά μας πρὸς τὸν Θεὸν — καὶ διὰ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων ἀναφερόμενα — νὰ μένουν ἀνεκπλήρωτα. Ἀσφαλῶς καὶ ὁ καθ' ἕνας ἐξ ἡμῶν ἔχει εἰς τὴν ζωὴν του περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐζήτησε κάτι ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς δὲν ἀνταπεκρίθη θετικῶς εἰς τὰ αἰτήματά του. Διατί ἄρα γε συμβαίνει τοῦτο; Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Μάρθας, ποῦ ἀνεφέραμεν, δὲν ἐνέκρινε τὸ αἶτημά της ὁ Κύριος, διότι δὲν ἦτο σύμφωνον μὲ τὴν ἰδικὴν Του βουλήν καὶ κρίσιν. Ἄραγε, καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μας περιπτώσεις, αὐτὸ συμβαίνει πάντοτε;

Ὅχι, ἀδελφοί. Κάθε περίπτωσις αἰτήματος, ποῦ μένει ἀκανοποιήτων καὶ ἀναπάντητων ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι περίπτωσις ἀπαραδέκτου αἰτήματος. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι λόγοι λόγοι, τοὺς ὁποίους ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ γνωρίζει, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐπανακαίεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Εἴτε κρίνει ὁ Θεὸς ὅτι δὲν εἶναι τώρα ἡ κατάλληλος στιγμή, διὰ νὰ δώσῃ αὐτὸ ποῦ Τοῦ ζητοῦμεν, καὶ ἀναβάλλει, διὰ νὰ μᾶς ἐξασκήσῃ συνάμα εἰς τὴν ὑπομονὴν καὶ νὰ μᾶς δοκιμάσῃ εἰς τὴν πίστιν· εἴτε κρίνει ὅτι ἄλλο συμφέρει εἰς ἡμᾶς. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος ὑπέφερεν ἀπὸ μίαν ἀσθένειαν ἀθεράπευτον, ἔλεγε: «τ ρ ἰ ς τ ὸ ν Κ Ὑ ρ ἰ ο ν π α ρ ε κ ἄ λ ε σ α, ἵ ν α ἀ π ο σ τ ῆ ἄ π' ἐ μ ο ὦ» (Β'. Κορ. ιβ' 8). Ἐζήτηε νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν «σκόλοπα» τῆς ἀσθενείας· καὶ τοῦτο ὄχι διὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀπρόσκοπτα τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἦτο λοιπὸν βέβαιον, ὅτι ἕνα τέτοιο αἶτημα, αὐτὸ καθ' αὐτό, δὲν ἦτο ἀπὸ τὰ μὴ ἀρεστὰ εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλ' ὁ Κύριος ἔκρινεν, ὅτι ἄλλο χρειάζεται διὰ τὸν Παῦλον. Καὶ ὁ Παῦλος, μὲ τὴν κατανόησιν αὐτὴν, ἔλεγεν, ὅτι ὁ Θεὸς καὶ δεύει «ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ» (Ἐβρ. ιβ' 10). Ἐπιτρέπει ὁ Κύριος ὠρισμένας θλίψεις πρὸς τὸ συμφέρον μας, διὰ νὰ μᾶς κατάρτισῃ μέσῳ αὐτῶν «εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ». Καὶ ἄλλοτε πάλιν ὁ ἴδιος ἀπόστολος λέγει ὅτι «ἢ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἢ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἢ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἢ δὲ ἐλπίς οὐ καται-

σχύνει. (Ρωμ. ε' 3-5). Μὲ τὴν θλίψιν ὁ πιστὸς ἄνθρωπος δοκιμάζεται καὶ ἀποδεικνύεται δόκιμος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἡ δοκιμασία αὐτῆ τοῦ στερεώνει τὴν ἐλπίδα· καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ πιστοῦ δὲν μένει κατησχυμένη καὶ ἀνεκπλήρωτος.

Ὡστε λοιπὸν δὲν εἶναι τεκμήριον τοῦ ἀπαραδέκτου τοῦ αἰτήματος τὸ ὅτι ὁ Κύριος δὲν τὸ ἱκανοποιεῖ. Μπορεῖ νὰ εἶναι θεάρεστον τὸ αἶτημα, καὶ ἐπαινετὸν ἴσως, ἀλλὰ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἄλλως κρίνει ἐν προκειμένῳ. Μήπως εἰς τὴν καθημερινὴν μας προσευχὴν δὲν μᾶς ὑπέδειξεν ὁ Κύριος νὰ εὐχώμεθα «καὶ μὴ εἰσενεγκῆς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν»; «Ὅταν ὅμως ὁ Θεὸς κρίνῃ ὅτι ἓνας πειρασμὸς χρειάζεται, διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἡ θέλησίς μας, τότε ἡ προσευχή τοῦ πιστοῦ γνωρίζει τὴν ὀφειλομένην συνέχειαν· ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Ζητοῦμεν τότε δύναμιν καὶ βοήθειαν, διὰ νὰ νικήσωμεν τὸν πειρασμόν.

Ἔτσι τοποθετεῖται τὸ ζήτημα αὐτό. Ὁ χριστιανός, ἐπομένως, ὀφείλει, ἀφοῦ ἀναφέρῃ τὸ αἶτημά του εἰς τὸν Θεόν, νὰ λέγῃ πάντοτε «πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». Ἔτσι μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ παραδείγματός Του· «παρελθέτω (εἶπεν) ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». (Ματθ. κς' 39). Πολλὰ ποτήρια πίνει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του· καὶ πολλάκις φθάνουν, ὡς προσευχή, εἰς τὰ χεῖλη του τὰ λόγια· «Κύριε, ἀπάλλαξέ με ἀπὸ αὐτῆ τὴν δοκιμασίαν». Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσθέτῃ· «πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ».

2. Πάντως ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα αἰτήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὄντως ἀπαραδέκτα. Πολλάκις ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀπευθύνομεν εἰς τὸν Θεὸν δεήσεις καὶ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγκρίνονται παρ' Αὐτοῦ. Εἰς τὴν περίπτωσιν, ἀκριβῶς, τῆς Μάρθας, τὴν ὁποίαν μελετῶμεν, ὁ Κύριος εἶχεν ἀξίωσιν μεγαλυτέρας πνευματικότητος. Καὶ ἐπειδὴ τὸ αἶτημα αὐτῆς δὲν ἦτο ἡ ἀναμενομένη ἐκδήλωσις προηγμένης πνευματικότητος, διὰ τοῦτο ὁ Κύριος δὲν τὸ δέχεται, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ τὰ τοποθετῶμεν πάντοτε ἐπὶ πνευματικῆς βάσεως. Καὶ εἰς ἡμᾶς συμβαίνουν παρόμοιαι περιπτώσεις. Ὅταν ἓνας πόθος μας δὲν ἱκανοποιῆται, ἅς ἐξετάζωμεν, μήπως δὲν εἶναι τοποθετημένος ἐπὶ πνευματικῆς βάσεως· μήπως προέχει εἰς τὸ αἶτημά μας ὁ υλικὸς παράγων καὶ λησμονοῦμεν τὸν πνευματικὸν παράγοντα. Ὑπάρχουν ζητήματα οἰκογενειακά, ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὸ μέλλον μας, καὶ πλεῖστα ἄλλα, τὰ ὁποῖα ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τὰ βλέπῃ ὑπὸ τὸ πρῶμα τῆς πνευ-

σχύνει. (Ρωμ. ε' 3-5). Με την θλίψιν ὁ πιστὸς ἄνθρωπος δοκιμάζεται καὶ ἀποδεικνύεται δόκιμος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἡ δοκιμασία αὐτῆ τοῦ στερεώνει τὴν ἐλπίδα· καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ πιστοῦ δὲν μένει κατησχυμένη καὶ ἀνεκπλήρωτος.

Ὡστε λοιπὸν δὲν εἶναι τεκμήριον τοῦ ἀπαραδέκτου τοῦ αἰτήματος τὸ ὅτι ὁ Κύριος δὲν τὸ ἱκανοποιεῖ. Μπορεῖ νὰ εἶναι θεάρεστον τὸ αἶτημα, καὶ ἐπαινετὸν ἴσως, ἀλλὰ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ ἄλλως κρίνει ἐν προκειμένῳ. Μήπως εἰς τὴν καθημερινὴν μας προσευχὴν δὲν μᾶς ὑπέδειξεν ὁ Κύριος νὰ εὐχώμεθα «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν»; «Ὅταν ὅμως ὁ Θεὸς κρίνῃ ὅτι ἓνας πειρασμὸς χρειάζεται, διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἡ θέλησίς μας, τότε ἡ προσευχή τοῦ πιστοῦ γνωρίζει τὴν ὀφειλομένην συνέχειαν· ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ». Ζητοῦμεν τότε δύναμιν καὶ βοήθειαν, διὰ νὰ νικήσωμεν τὸν πειρασμόν.

Ἔτσι τοποθετεῖται τὸ ζήτημα αὐτό. Ὁ χριστιανός, ἐπομένως, ὀφείλει, ἀφοῦ ἀναφέρῃ τὸ αἶτημά του εἰς τὸν Θεόν, νὰ λέγῃ πάντοτε «πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». Ἔτσι μᾶς ἐδίδαξεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ παραδείγματός Του· «παρελθέτω (εἶπεν) ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ». (Ματθ. κς' 39). Πολλὰ ποτήρια πίνει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν του· καὶ πολλάκις φθάνουν, ὡς προσευχή, εἰς τὰ χεῖλη του τὰ λόγια· «Κύριε, ἀπάλλαξέ με ἀπὸ αὐτῆν τὴν δοκιμασίαν». Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσθέτῃ· «πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ».

2. Πάντως ὅμως δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα αἰτήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὄντως ἀπαραδέκτα. Πολλάκις ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀπευθύνομεν εἰς τὸν Θεὸν δεήσεις καὶ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγκρίνονται παρ' Αὐτοῦ. Εἰς τὴν περίπτωσιν, ἀκριβῶς, τῆς Μάρθας, τὴν ὁποίαν μελετῶμεν, ὁ Κύριος εἶχεν ἀξίωσιν μεγαλυτέρας πνευματικότητος. Καὶ ἐπειδὴ τὸ αἶτημα αὐτῆς δὲν ἦτο ἡ ἀναμενομένη ἐκδήλωσις προηγουμένης πνευματικότητος, διὰ τοῦτο ὁ Κύριος δὲν τὸ δέχεται, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι τὰ αἰτήματά μας πρέπει νὰ τὰ τοποθετῶμεν πάντοτε ἐπὶ πνευματικῆς βάσεως. Καὶ εἰς ἡμᾶς συμβαίνουν παρόμοιαι περιπτώσεις. Ὅταν ἓνας πόθος μας δὲν ἱκανοποιῆται, ἂς ἐξετάζωμεν, μήπως δὲν εἶναι τοποθετημένος ἐπὶ πνευματικῆς βάσεως· μήπως προέχει εἰς τὸ αἶτημά μας ὁ ὕλικὸς παράγων καὶ λησμονοῦμεν τὸν πνευματικὸν παράγοντα. Ὑπάρχουν ζητήματα οἰκογενειακά, ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὸ μέλλον μας, καὶ πλεῖστα ἄλλα, τὰ ὁποῖα ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τὰ βλέπῃ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς πνευ-

ματικότητος. "Οχι σπανίως όμως άτونهϊ ή πνευματικότης μας· και βλέπομεν τὰ ζητήματά μας «ώσπερ οί λοιποί, οί μὴ ἔχοντες ἐλπίδα»· ὅπως οί μὴ θερμαινόμενοι ἀπὸ τὴν πίστιν. Καὶ ἀδημονοῦμεν· Καὶ ὑποβαθμίζεται ή πνευματικότης μας. Καὶ τότε πλέον τὰ αἰτήματα γίνονται ἀπαράδεκτα ἀπὸ τὸν Θεόν, διότι ἔχει ἀξίωσιν μεγαλύτερας πνευματικότητος, ἀπὸ τοὺς καλλιεργημένους ἰδίως χριστιανούς.

"Ας κατανοήσωμεν λοιπόν, ὅπως ἀνεπτύχθη, τὸ ζήτημα τῶν ἀνικανοποιήτων αἰτημάτων· και ἄς κρατήσωμεν ὡς συμπέρασμα, ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε μὴ ἀρεστά εἰς τὸν Θεόν τὰ αἰτήματά μας, ἐνῶ ὑπάρχουν βεβαίως και τοιαῦτα αἰτήματα μὴ ἀρμόζοντα εἰς τὸν χριστιανόν. "Ας ἐξετάζωμεν πάντως, μήπως τὰ αἰτήματά μας ἀποδεικνύουν ἔλλειψιν πνευματικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν πραγμάτων και ἄς συμβουλευώμεθα και τὸν πνευματικὸν πατέρα, και ἄλλα πνευματικὰ πρόσωπα, περὶ τοῦ τί εἶναι εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν, «δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ» ('Εφεσ. ε' 10). Πέραν τούτου δὲ ἄς ἐποναυαυώμεθα εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, προσδοκῶντες και ἀναμένοντες τὴν ἐκδήλωσιν τῆς βουλῆς τοῦ Θεοῦ, και ἀπεχδεχόμενοι τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου, εἴτε θετικὴ εἶναι, εἴτε ἀρνητικὴ (διότι ἀπάντησις Θεοῦ εἶναι και ἡ ἀρνητικὴ). Μὲ αὐτὴν τὴν χριστιανικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ζητημάτων θὰ ἀποδείξωμεν τὴν πνευματικότητά μας και θὰ ἐλκύσωμεν πλουσίαν τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐφ' ἡμᾶς και ἐπὶ τὰ αἰτήματα ἡμῶν.

† Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις εἰς αὐτοὺς θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας, εἴτε εἰς ἄλλην εἰδικὴν σελίδα.

ΤΟ Α΄ ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

Ἀπὸ 17ης μέχρι 20ης Αὐγούστου ἐ.ἔ. συνήλθεν ἐν Σιατίστῃ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου τὸ Α΄ Ἱερατικὸν Συνέδριον.

Τὸ Συνέδριον διήρκεσεν ἐπὶ τετραήμερον, συμμετεχόντων ἐξήκοντα πέντε Κληρικῶν, φιλοξενηθέντων ἐν Σιατίστῃ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, πρὸς οὓς προσεφέρθη πᾶσα καλὴ περιποίησις.

Κατ' αὐτὸ ἐγένοντο εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν κάτωθι θεμάτων, κατὰ σειράν καθορισθεῖσαν ὑπὸ καταρτισθέντος προγράμματος, ὅπερ ἐξετελέσθη ὡς ἀκολούθως.

Τὴν 17ην Αὐγούστου ἡμέραν Δευτέραν. Ἐγένετο ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ἱερῷ Ναῷ Σιατίστης ἡ Θεία Λειτουργία, λειτουργήσαντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ ἑξ ἱερέων καὶ δύο Διακόνων, καὶ κηρύξαντος τὸν Θεῖον λόγον. Μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ἐπίσημος τελετὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, ἣν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των ὁ κ. Α. Κακούρης Νομάρχης Κοζάνης, ὁ κ. Δημήτριος Ζησόπουλας Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν, ὁ κ. Διον. Μανέντης Βουλευτὴς Κοζάνης, ὁ κ. Μιλτιάδης Στρακαλῆς Δήμαρχος Σιατίστης, ὁ κ. Νικόλαος Καρλῆς Ἐπιθεωρητὴς Στοιχ. Ἐκπαιδευσεως Ἐπαρχίας Βοίου, ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ τῶν Τ.Ε.Α. καὶ πολλὸς κόσμος τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν Γραμμάτων, ἐν οἷς καὶ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Χρῆστος Καπνουκάγιας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Πολυκάρπος ἔκαμε μακρὰν εἰσήγησιν ἐπὶ τοῦ θέματος « ὁ Ἱερεὺς ἐν τῷ Ναῷ » καὶ μετ' αὐτὴν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Χ. Παπαῦ ὑποδειγματικὴ διδασκαλία εἰς τοὺς Συνέδρους Ἱερεῖς ἀναφερομένη εἰς τὴν συμμελέτην τῆς Ἀγ. Γραφῆς.

Τὴν 18ην Αὐγούστου ἡμέραν Τρίτην. Ἐτελέσθη ὑποδειγματικὴ Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Ζαφειροπούλου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κηρύξαντος τὸν Θεῖον λόγον καὶ μετ' αὐτὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Μουστάκα εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος « ὁ Ἱερεὺς ἐν τῇ Ἐνορίᾳ. » Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας οἱ Συνέδριοι μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν τὴν φαεῖσαν ἐπὶ τοῦ Μνημείου τῶν Ἠρώων κατέθεσαν στέφανον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐτέλεσαν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ τῶν πρὸς Κύριον μεταστάντων Ἱερέων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης. Κατόπιν τούτων ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Χρ. Παπαῦ εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος « ὁ Ἱερεὺς Ἱερουργὸς τῶν Θεῶν Μυστηρίων καὶ ἀναμορφωτὴς τῆς Κοινωνίας τῶν Πιστῶν. »

Μετὰ ταύτην τὴν εἰσηγήσιν οἱ Συνέδριοι συνήλθον εἰς ἰδιαιτέραν σύσκεψιν, καθ' ἣν ἀπεφάσισαν τὴν ἴδρυσιν Ἱερατικοῦ Συνδέσμου Ἀλληλοβοηθείας.

Τὴν 19ην Αὐγούστου ἡμέραν Τετάρτην. Ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου ἡ Λειτουργία τοῦ Ἀδελφοθέου Ἰακώβου καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐκηρύχθη ὁ Θεῖος λόγος.

Μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Θεολόγου κ. Ἰωάννου Χαριζοπούλου εἰσηγήσις ἐπὶ τοῦ θέματος « ὁ Ἱερεὺς ὡς κατηχητὴς. »

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ ἐπιμνημόσυτος δέησις ὑπὲρ τῶν πρὸς Κύριον μεταστάντων Μητροπολιτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης.

Μετὰ δὲ ταύτην καὶ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο εἰσήγησις ὑπὸ τοῦ Μιλ. Στρακαλῆ Δημάρχου Σιατίστης ἐπὶ τοῦ θέματος «ἡ Ὀρθοσκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς Κοινωνίας καὶ τὰ μέσα τῆς διορθώσεως αὐτῆς.»

Ἐν συνεχείᾳ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Παπᾶ Καθηγητοῦ πρὸς τοὺς Συνέδρους Ἱερεῖς ὑποδειγματικὴ διδασκαλία κατωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου

Τὴν 20ὴν Αὐγούστου ἡμέραν Πέμπτην. Ἐγένετο ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὁρθροῦ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ἱερῷ Ναῶ καὶ μετ' αὐτὴν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πανοσιολογιστάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσοστόμου Ζαφειροπούλου εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος «ὁ Ἱερεὺς Διάκονος τῆς ἀγάπης.»

Μετ' αὐτὴν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου ἑτέρα εἰσήγησις ἐπὶ τοῦ θέματος «ἡ καθ' ὅλου ζωῆ τοῦ Ἱερέως.» Κατ' αὐτὴν ἐγένετο ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὅσων ἐλέχθησαν καὶ προσθήκη τῶν ὅσων παρελείφθησαν. Σημειωτέον ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης εἰς ἕκαστον θέμα ἔκαμε τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν ἐν ἀρχῇ, καὶ ἐν τῷ τέλει τὴν ἐπεξήγησιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ θέματος. Μετὰ ταῦτα παρετέθη τράπεζα εἰς ἣν παρεκάθησαν ὁ Σεβασμιώτατος, ὁ κ. Δήμαρχος, οἱ Εἰσηγηταὶ καὶ ἄπαντες οἱ Συνέδριοι, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ὁ κ. Δήμαρχος ἀπεχαιρέτησε τὸ Συνέδριον ἐκ μέρους τῆς Πόλεως Σιατίστης καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος δι' ἀποχαιρετιστηρίου προσλαλιάς ἐκήρυξε τὴν λήξιν τοῦ Συνεδρίου, διανείμας ἐν συνεχείᾳ εἰς τοὺς Συνέδρους δῶρον ἀναμνηστικὸν τοῦ Συνεδρίου ἀποτελούμενον ἐξ ἐνὸς μικροῦ Εὐχολογίου μετ' ἀφιερώσεως.

Καὶ οὕτω ἀνεχώρησαν οἱ Συνέδριοι ἐπανελθόντες εἰς τὰς ἐνορίας των ἀπολύτως ἱκανοποιημένοι καὶ εὐχαριστημένοι, εὐχαριστοῦντες τὸν Ὑψιστον.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

τοῦ Α' Συνεδρίου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Κλήρου
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης

Πρὸς

- 1) Τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
- 2) Τὴν Αὐτοῦ—Ἐξοχότητα τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος Κύριον Κωνσταντῖνον Καραμανλῆν.
- 3) Τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολυκάρπου συνεληθὲν ἐν Σιατίστῃ ἀπὸ 17-20ης Αὐγούστου ἐ.ἔ. Συνέδριον τοῦ Ἱεροῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, διασκευσόμενον ἐπὶ διαφόρων θεμάτων ἀφορᾶν τῶν τὸν πνευματικὸν καταρτισμὸν τῶν Συνέδρων καὶ τὴν καθ' ὅλου αὐτῶν ζωὴν τὴν τε Ἐφημεριακὴν καὶ Κοινωνικὴν, καὶ ἀσχοληθὲν ἰδιαίτερος μὲ τὸ θέμα «ἡ Ὀρθοσκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς Κοινωνίας καὶ τὰ μέσα διορθώσεως αὐτῆς», οὕτως εἰσηγητὴς ὑπῆρξεν ὁ Ἐντιμώτατος Κοσ. Μιλτιάδης Στρακαλῆς, Δήμαρχος Σιατίστης.

Ἀπεφάσισε

Τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος Ὑπομνήματος, δι' οὗ ἀπευθυνόμενον τὸ Συνέδριον πρὸς τὰς ἀρμοδίους ὡς ἂνω Ἀρχὰς συστήσῃ καὶ παρακαλέσῃ αὐτὰς ὅπως προσφέρωσιν ἰδιαιτέραν προσοχὴν πρὸς τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα ἔτινα, ἐκτιμώμενα δεόντως, θέλουσι συμβάλλει εἰς μίαν γενικωτέραν προσπάθειαν πρὸς πρόληψιν τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἐξαθλίωσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας.

Τὸ Συνέδριον

ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι δύναται νὰ προληφθῇ ἡ δημιουργηθεῖσα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινωνίᾳ, οὐχὶ εὐχάριστος, θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις, ἐὰν μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀποτελεσματικῶν μέτρων, ἅτινα θέλουσι ληφθῆ ἕκ μέρους τῶν ἀρμοδίων, συμπεριληφθῶσι καὶ ταῦτα.

1) Τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διαφώτισις νὰ πυκνωθοῦν δεδομένου, ὅτι δι' αὐτοῦ ὑπευθυμίζονται εἰς τοὺς ὑπευθύνους τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ διασκεδάζονται αἱ ἀναπτυσσόμεναι κακαὶ ἕξεις, τὰς ὁποίας καλλιεργοῦν τὰ διάφορα φθοροποιὰ κηρύγματα καὶ ἀναγνώσματα.

2) Νὰ ἐξυψωθῇ ὁ ἱερός Κληρικός. Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη, ὅπως ὁ ἱερός Κληρικός ἐξυψωθῇ ἠθικῶς, πνευματικῶς καὶ ὕλικῶς. Εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ ἀποδιδῇ ὁ ἱερεὺς πνευματικῶς καὶ κοινωνικῶς, ὅταν ἀπασχολῇ αὐτὸν τὸ πρόβλημα τῆς ἐξευρέσεως πῶρον διὰ τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του. Ὁφείλεται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν μισθολογικὴν ἰκανοποίησιν τοῦ ἱερέως, ὥστε νὰ παύσῃ οὗτος νὰ ἐξαρτᾷ τὴν συντήρησιν του ἐκ τοῦ ὀβολοῦ τῶν ἐνοριτῶν δίκην ἐπαίτου. Ὁ ἱερεὺς μεταβαίνειν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πιστοῦ νὰ μὴ ἀποβλέπῃ εἰς οἰκονομικὰ ὀφέλη, ἀλλ' εἰς πνευματικὰ τοιαῦτα, τὰ ὁποία θὰ μεταδώσῃ αὐτὸς εἰς τὸν πιστόν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ κατανοήσῃ, ὅτι οἱ προσφερόμενοι εὐλαβεῖς ἀσπασμοὶ καὶ ἱεροὶ τίτλοι, ἔπονται τοῦ καλοῦ, τοῦ ἐναρέτου, τοῦ ἠθικοῦ, τοῦ τιμίου καὶ κατὰ Χριστὸν βίου του.

Ἀπαιδεῦντο καὶ κακόβιοι ἱερεῖς ἀρκοῦν μόνοι των νὰ ἀνατρέψωσι τὸ ἄριστα συγκροτημένον πολίτευμα, καθὼς ἐξ ἐναντίας ἡ παιδεία, ἡ χρηστὴ διαγωγή καὶ ἡ εὐσέβεια πρῶτιστα πάντων τῶν ἱερέων, διορθώνουσα τοὺς κατὰ μέρος πολίτας, διορθώνει κατὰ μικρὸν καὶ τὰς κακίας τῆς Κοινωνίας.

Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπίδρασις τοῦ Κληρικοῦ, ἀπὸ τοῦ Διακόνου μέχρι τοῦ ἐπισκόπου, εἶναι τεραστίαι ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς Κοινωνίας, δεόν ἡ Ἐκκλησία εἰς τοὺς ἐπιλήσιμονας τῆς ἀποστολῆς των νὰ φανῇ αὐστηρὰ, ἀποκοπτοῦσα καὶ ἀπορρίπτοῦσα ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῆς πᾶν τυχὸν σεσηπὸς μέλος αὐτοῦ.

3) Νὰ ὑπάρξῃ στενωτέρα καὶ εἰλικρινεστέρα συνεργασία Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν πάσης φύσεως θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ζητημάτων. Καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Θρησκευτικοῦ μαθήματος εἰς τὰ Σχολεῖα, ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν διδασκτικῶν βιβλίων, δι' ἃ ἀπαραιτήτως καθὼς καὶ διὰ τὰ ἀναγνωστικὰ τοιαῦτα νὰ ζητῆται ἡ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις δεόν νὰ εἶναι καὶ ἡ βεβαιότατος.

4) Νὰ παύσῃ νὰ ὑποτιμᾶται ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία, καθ' ὅσον αὕτη οὐχὶ μόνον ἰκανοποιεῖ τοὺς πόθους καὶ τὸ πνεῦμα τῆς σπουδαζούσης νεότητος, ἀλλὰ καὶ διαπαιδαγωγεῖ καὶ δημιουργεῖ λαμπροῦς χαρακτηῖρας, ἀπεργαζομένη οὕτω τὴν θεραπείαν τῆς νοσοῦσης Κοινωνίας καὶ τὴν ἐξύψωσιν αὐτῆς.

Ἀκόμη πρὸς τὴν ἐργαζομένην, ὡς καὶ πρὸς τὴν σπουδάζουσαν Νεότητα, πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ στρέψῃ ἰδιαιτέρως καὶ περισσότερον ἐντουτέραν τὴν προσοχὴν της καὶ συνεργαζομένη μετὰ τῆς Πολιτείας, ἥτις ἔχει

τὴν δύναμιν τοῦ Νόμου, νὰ ὀδηγή τὴν ἐργαζομένην ἰδίᾳ Νεότητα ἐκ τῶν Καφερείων, τῶν νυκτερινῶν κέντρων καὶ τῶν ποικίλων ἐν γένει κέντρων ἠθικῆς διαφθορᾶς, εἰς κέντρα ψυχαγωγίας μὲν ἀλλὰ συγχρόνως καὶ θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως αὐτῶν.

5) Νὰ τιμωρῆται πᾶσα προστάθεια προσηλυτισμοῦ, διενεργουμένη παρ' οἰουδήποτε θρησκευτικοῦ δόγματος ἢ αἵρέσεως ἢ ἀνατρεπτικοῦ συστήματος, κατὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα, χωρὶς νὰ ἀδρανοῦν πρὸς τοῦτο αἱ ἀρμόδιαι Ἀρχαὶ μέσα εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχουν ἐνίοτε ἐκπρόσωποι τῶν τοιούτων δογμάτων, αἵρέσεων καὶ ἀνατροπέων, οἵτινες διευκολύνουν τὴν προσηλυτιστικὴν αὐτῶν δρᾶσιν.

6) Νὰ χρησιμοποιῆ ἡ Πολιτεία αὐστηρότατα κριτήρια κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν ὡς καταλλήλων ἢ ἀκαταλλήλων καὶ ὁ κινηματογράφος νὰ παρακολουθῆται ὑπὸ ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν δέον νὰ μετέχη καὶ ἡ Ἐκκλησία.

Ἐπίσης καὶ αἱ Ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ δέον νὰ τίθενται ὑπὸ ἔλεγχου καὶ παρακολούθησιν, δεδομένου ὅτι πολλάκις ἐκφεύγουν αὐταὶ τῶν ὁρίων τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ τῆς ἠθικῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1936-1940 εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἡ κυκλοφορία καὶ μεταδόσεις ἀπὸ Ραδιοφῶνων διαφόρων ἀθείστοικῶν καὶ ἀνηθικῶν τραγουδιῶν ὡς «ὠραία μου πουλάκια» καὶ ἄλλα, ἅτινα σήμερον ἠκούσθησαν μεταδιδόμενα ὑπὸ τοῦ Ε.Ι. Ραδιοφωνίας.

Ἔοσαύτως νὰ δοθῆ ἰδιαιτέρα προσοχὴ εἰς τοὺς χορούς. Ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ Κοινωνία καὶ ἰδίᾳ ἡ Ἑλληνικὴ Νεολαία θεωρεῖ ὑποτιμητικὸν δι' ἑαυτὴν νὰ χορεύσῃ τοὺς ὠραισιότατους καὶ γραφικοὺς χορούς τῆς πατρίδος μας καὶ μετὰ μανίας ἐπιδίδεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν καταστρεπτικῶν διὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα χορῶν τῆς μόδας τῶν ἐρχομένων ἐκ τῶν ἔξωθι.

7) Νὰ ἐπιδιωχθῆ στενὴ συνεργασία τοῦ ὑγιούς καθημερινοῦ καὶ ἑβδομαδιαίου τύπου, ὥστε δι' ἄρθρων, περιγραφῶν καὶ ἀναγνωσμάτων νὰ στηλιτεύηται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἀνηθιότης, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ τουοῦται τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα. Ἐπίσης τὸ Κράτος νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν διὰ τοῦ τύπου, ὑπὸ τύπον ἀναγνώσματος δημοσίευσιν τῶν διαφόρων ἐγκληματικῶν καὶ ἀνηθικῶν πράξεων καὶ τὴν ἥρωοποίησιν τῶν βδελυρῶν ἐγκληματιῶν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν φωτογραφιῶν τῶν.

Τὸ Σύνταγμα προστατεῖ τὴν ἐλευθεροτυπίαν, ἀλλ' ἐλευθεροτυπία ὑποσκάπτουσα τὰ θεμέλια τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς κατανατᾷ οὐχὶ μόνον ἀναρχία, ἀλλὰ καὶ γεγονὸς τὸ ὁποῖον θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀδίκημα φθορᾶς καὶ διαφθορᾶς ἀλλοτρίας περισσίας καὶ μάλιστα πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τοιαύτης καὶ ἐπανάστασις ἀκόμη κατ' αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἣτις ἐλευθεροτυπία δέον νὰ πατάσῃται ἀμειλίκτως.

Ταῦτα ὑποβάλλει τὸ ἡμέτερον Συνέδριον πρὸς ὑμᾶς ἐλπίζον τὴν ἐκ μέρους ὑμῶν ἀναγνώρισιν αὐτῶν ὡς ἀπαραιτήτων διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας καὶ ἀκόμη μὲ τὴν βεβαίαν ἐλπίδα, ὅτι δυνατὸν τὸ παρὸν ὑπόμνημα νὰ τύχη τοιαύτης ἐκτιμήσεως, ὥστε νὰ ἀποτελεσθῇ τὴν ἀρχὴν μιᾶς σοβαρᾶς σταυροφορίας, ἀποβλεπούσης εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς αἰωνίας Φυλῆς μας, ἣτις ἔλαβεν ἀνωθεν προορισμὸν νὰ φωτίζῃ μὲ τὸ φωτεινὸν παράδειγμά της τὸν κόσμον ὅλον, καὶ οὐχὶ νὰ φεیرهται ὑπὸ τῶν ξενικῶν φθοροποιῶν ἐπιρροῶν καὶ νὰ καλύπτηται τὸ ἀνέσπερόν της φῶς κάτω ἀπὸ τὸ σκότος τοῦ κακῶς νοουμένου πολιτισμοῦ.

Τὸ Συνέδριον
κ.ἀ.α.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Πολύκαρπος

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν προικοδότησιν θυγατέρων ἡσφαλισμένων ἐφημερίων εἶναι ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐφημερίου εἰς χωρίον κάτω τῶν ἐξακασίων (600) κατοίκων.

Κατὰ τὴν 27ην παρελθόντος μηνὸς συνήλθε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐν τῇ ἐν Ἐκάλῃ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην συνεζητήθησαν διάφορα θέματα τρεχούσης ὑπηρεσιακῆς φύσεως, ἐνεκρίθη δὲ ἡ χορήγησις ἀπλῶν δανείων εἰς διακοσίους ἐβδομήκοντα (270) ἡσφαλισμένους. Ἀπερρίφθησαν 34 αἰτήσεις ἡσφαλισμένων, διότι ὤφειλον εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐκ δανείων χορηγηθέντων εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ παρελθόν, 7 ἐφημερίων μὴ ὑποβαλόντων δικαιολογητικὰ ἡσφαλίσεως (ἀνασφάλιστοι), 22 διότι δὲν ἐπεκαλοῦντο λόγον ἐκ τῶν καθορισθέντων ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ 6 διότι οὐδὲνα λόγον ἐπεκαλοῦντο.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν ὡς ἄνω συνεδρίαν ἐκρίθησαν ἅπαναι αἱ μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκκρεμοῦσαι αἰτήσεις.

—Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὴν ὑπ' ἀρ. 9634/30/25-7-59 Ἐγκύκλιον τοῦ ΤΑΚΕ «Περὶ τρόπου καθορισμοῦ ἀποδείξεως τῆς ιδιότητος τῶν ὑπεβαλλόντων αἰτήσεις ἀπόρων, θυμάτων καὶ ἀναπήρων πολέμου, συνταξιούχων καὶ πολυτέκνων».

Π Ρ Ο Σ

Ἀπάσας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπάς.

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 7510/52, 9430/55, 1877/56 καὶ 3060/56 ἐγκυκλίων μας, δι' ὧν καθορίζαμεν, ὅτι αἱ αἰτήσεις καὶ τὰ πιστοποιητικὰ τὰ ἐκδιδόμενα ἢ προσυπογραφόμενα παρὰ τῶν ἐφημερίων ἐφόσον ἀφοροῦν ἀπόρους κλπ, ἀπαλλασσονται τῆς κληρικοσημάνσεως, δὲν ὀρίζαμεν καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ ἔδει οἱ ἐφημέριοι νὰ ἀναγράφωσιν εἰς τὸ παρ' αὐτῶν τηρούμενον Πρωτόκολλον αἰτήσεων, ἵνα ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ αἰτούντες ἔχουσι πράγματι τὴν ιδιότητα τῶν ἀπαλλασσομένων ἐκ τῆς κληρικοσημάνσεως, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐδημιουργήθησαν εἰς τοὺς ἐνεργούντας ἐπιθεώρησιν ὑπαλλήλους τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἂν εἶναι τῶν πρωτοκολληθεισῶν καὶ χαρτοσημανθεισῶν αἰτήσεων ὀνήγοντο πράγματι εἰς τὰς περιπτώσεις, δι' ἧς ὀρίζετο ἀπαλλαγῇ, τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ ΤΑΚΕ, κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτοῦ τῆς 15-6-59, ἀριθμ. ἀποφάσεως 222/59 (τὴν ὁποῖαν καὶ παραθέτομεν κατωτέρω), ἀπεφάσισεν, ὅπως δι' ἐγκυκλίον καθορισθῇ ὁ τρόπος ἀποδείξεως μιᾶς ἐκάστης τῶν ιδιοτήτων τῶν περιπτώσεων τῶν ἀπαλλασσομένων τῆς κληρικοσημάνσεως.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως πληροφοροῦσητε τοὺς ἐφημερίους τῆς Ὑμετέρας Ἐπαρχίας, ὅτι τοῦ λοιποῦ ὁσάκις πρωτοκολλῶσιν εἰς τὸ βιβλίον αἰτήσεων, αἰτῶντες (βάσει τῶν ὁδηγῶν τῶν ἀνωτέρω ἐγκυκλίων μας) ἀπαλλασσονται τῆς κληρικοσημάνσεως, θὰ πρέπει νὰ ἀναγράφωσιν ἐν τῷ βιβλίῳ Πρωτοκόλλου, ὁσάκις μὲν πρόκειται περὶ ἀπόρων, τὸν ἀριθμὸν πρωτοκόλλου, τὴν χρονολογίαν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κέντρου Προνοίας τοῦ ἐκδόσαντος τὸ πιστοποιητικὸν ἀπορίας (λ.χ. 225/25-5-59 Κέντρον Προνοίας Πατρῶν), ὁσάκις δὲ περὶ θυμάτων καὶ ἀναπήρων πολέμου, συνταξιούχων, καὶ πολυτέκνων τὸν ἀριθμὸν Μητροῦ τοῦτον, βάσει τοῦ ἀτομικοῦ αὐτῶν βιβλιαρίου (λ.χ. ἀριθμ. Μητρο. θύματος Πολέμου τάδε ἢ ἀριθμ. Μητρο. Συν/χρον τάδε). Εἰς δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις (δι' ἐγγραφὴν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, πιστο-

ποιήσεις, βεβαιώσεις ή προσυπογραφαι έκδιδόμεναι διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν δημοτολογίων καὶ τῶν Μητρώων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, Στρατολογίας κλπ.) θὰ ἀναγράφωσι ἐν τῷ βιβλίῳ Προτοκολλῶν τὸ ὄνομα τῆς Ἀρχῆς, διὰ τὴν ὁποίαν ὑποβάλλεται ἡ αἴτησις (λ.χ. διὰ τὸν Δήμον Πατρέων, διὰ τὸ Στρατολογικὸν Γραφεῖον Τριπόλεως κλπ.).

Μετὰ τιμῆς
Ὁ Δ/νος Σύμβουλος
ΚΩΝΣΤ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Συνεδρ. ΙΑ 15-6-59.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 222. Τὸ Δ. Συμβούλιον λαβὼν ὑπ' ὄψιν εἰσήγησιν τοῦ κ. Δ/ντος Συμβούλου, καθ' ἣν ἐπιβάλλεται ὅπως δι' ἀποφάσεως καθορισθῆ ποῖαι αἰτήσεις συντάσσονται ἀνεκκληρικοσημάνσεως, ἅτε μέχρι σήμερον τοῦ θέματος τούτου ρυθμιζόμενον ἀνεκκληρικοσημάνσεως τοῦ Συμβουλίου κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν περὶ χαρτοσήμων ἰσχυροσῶν διατάξεων, ἀποφασίζει: α) ὅπως ζητηθῆ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἡ νομοθετικὴ ρύθμισις τοῦ κρατοῦντος σήμερον καθεστώτος καὶ β) μέχρι τῆς ρυθμίσεως ταύτης, ὅπως ἐξαιρεθῶσιν τῆς κληρικοσημάνσεως αἱ αἰτήσεις καὶ τὰ πιστοποιητικά τῶν κάτωθι κατηγοριῶν α) ἀπόρων, β) θυμάτων καὶ ἀναπήρων πολέμου γ) πάσης φύσεως συνταξιοφύχων περὶ τοῦ ἀμεταβλήτου τῆς οἰκογενειακῆς τῶν καταστάσεως ἐπὶ τῷ τέλει ἀπολήψεως τῆς συντάξεώς των δ) πολυτέκνων προκειμένου περὶ τῆς πιστοποιήσεως τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς πολυτέκνων ε) δι' ἐγγραφὴν εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ στ) αἱ πιστοποιήσεις, βεβαιώσεις ἢ προσυπογραφαι αἱ έκδιδόμεναι πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου, διὰ τὸν καταρτισμὸν τῶν δημοτολογίων καὶ μητρώων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, στρατολογίας, κλπ., καθορισθῆ δὲ ἐγκυκλίως ὁ τρόπος ἀποδείξεως μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀνωτέρω ιδιοτήτων.

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Δ.Σ.
Γ. Χρηστίδης.

Α Α Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδεσ. Ἐμμανουήλ Ἀλεξάκη, Ἄνω Ἀσίτες Ἡρακλείου Κρήτης. Διὰ τὴν νοσηλείαν τοῦ ἠσφαλισμένου ἀπαιτεῖται μία διαδικασία, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζομεν ἐὰν τὴν ἠκολούθησατε. Ἐὰν ὄχι, τότε τὸ ταμεῖον δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολὴν τῶν ἐξόδων νοσηλείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποστείλατε μίαν αἴτησιν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μέσῳ τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας, ἐπισυνάπτοντες καὶ τὰ διάφορα δικαιολογητικά τῶν ἐξόδων σας. Εἶναι δυνατόν τὸ Δ. Συμβούλιον νὰ σᾶς χορηγήσῃ μέρος τῶν ἐξόδων σας. Διὰ τὴν σύνταξίν σας γράφομεν κατοπέρω. Αἰδεσ. Λαράλαμπων Σταμάτην, Φιλιππιάδα. Τὸ Τ.Α.Κ.Ε. εἶναι δυνατόν νὰ μεταφέρῃ τὴν σύνταξιν ἀπὸ Μητρόπολιν εἰς ἄλλην Μητρόπολιν. Διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς συντάξεως ἀπὸ ἓν ταμεῖον εἰς ἄλλο ἐντὸς τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως, ἀρμοδίαι εἶναι ἡ Ἰ. Μητρόπολις. Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ αἰτημὰ σας εἶναι εὐλογον, νομίζομεν ὅτι εὐκόλως θὰ τὸ ἱκανοποιήσῃ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης σας, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ πρέπει νὰ ἀπευθυνθῆτε.— Πρεσβυτέρων Ἰωάννου Κωστούση, Φιλιππιάδα. Τὰ γραφόμενα εὐθὺς ἀνωτέρω διὰ τὸν Αἰδ. Χ. Σταμάτην, ἰσχύουν καὶ διὰ τὴν ἰδιάν σας περιπτώσιν. — Αἰδεσ. Ἀγαθὰ γέλον Φραντζέσκον, Διαβατὸν Βερροίας. Ἐὰν ἐξέλθετε ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν δρχ. 820 περίπου μηνιαίως

και ἐφ' ἅπαξ περὶ τὰς 17.000 περίπου δραχμὰς. Αὐτὰ χωρὶς νὰ ἐξαγοράσετε προϋπηρεσίαν διακόνου. Πάντως και ἐκ τῆς προϋπηρεσίας ταύτης μόνον τὰ ἔτη τῆς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπηρεσίας σας δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε, οὐχὶ δὲ και τὴν τοιαύτην εἰς Ἱεροσόλυμα. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν 7 ἐτῶν διακονικῆς ὑπηρεσίας ἐν Ἀθήναις πρέπει νὰ καταβάλατε εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. 5% ἐπὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, τὸν ὁποῖον λαμβάνετε σήμερον, δι' ἕκαστον μῆνα ἐξαγοραζομένης προϋπηρεσίας. Διὰ τῆς ἐξαγορᾶς εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ βελτιωθῇ ἡ σύνταξις σας αἰσθητῶς. Ὅχι ὅμως και τὸ ἐφ' ἅπαξ. Πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι πρὸς τὸ παρὸν μόνον διὰ λόγους ὑγείας δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε, δεδομένου ὅτι ἔχετε μόνον 23 ἐτῶν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ και διὰ τῆς ἐξαγορᾶς τῶν 7 ἐτῶν πάλιν δὲν θεμελιούται ἕτερος λόγος συνταξιοδοτήσεως. — Α ἰ δ ε σ. Ἐ μ μ α ν ο υ ἡ λ Ἐ λ ε ξ ά κ η ν, Ἄνω Ἀσίτες Ἡρακλείου. Ἐξερχόμενος τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν περὶ τὰς 903 δραχμὰς μηνιαίως, ἐφ' ἅπαξ δὲ βοήθημα περὶ τὰς 14.500 δραχμὰς. Ἐφ' ὅσον θέλετε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας, ἀλλὰ τὴν πολυετή σας ὑπηρεσίαν. Ἐὰν ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας θὰ υποβληθῆτε εἰς δαπάνας και θὰ παρέλθῃ χρόνος πολὺς διὰ νὰ τακτοποιηθῆτε συνταξιοδοτικῶς. Ἐὰν συμπληρώσετε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας τὸ 1965 θὰ ἔχετε ἐπὶ πλέον τῶν σημερινῶν 6 περίπου ἔτη ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα θὰ βελτιώσουν τὴν σύνταξίν σας και τὸ ἐφ' ἅπαξ. Πόσον ὅμως θὰ εἶναι τότε τὸ ποσόν, δὲν δύναμεθα νὰ τὸ καθορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε. Διὰ τὰ ἐξοδα νοσηλείας γράφομεν ἀνωτέρω. — Α ἰ δ ε σ. Γ ε ρ μ α ν ὸ ν Σ φ α λ α γ γ ά ρ η ν, Θεσσαλονίκην. Μᾶς γράφετε ὅτι ἔχετε 35 ἔτη ὑπηρεσίαν ὡς κληρικοῦ, χωρὶς νὰ διευκρινίζητε ἂν εἶναι ὀλιβιηρος ἐφημεριακῆ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἐὰν ἔχετε 35 ἐτῶν ἐ φ η μ ε ρ ι α κ ῆ ν ὑπηρεσίαν, δύνασθε νὰ λάβετε σύνταξιν, ἥτις θὰ ἀνέλθῃ εἰς 813 δραχμὰς μηνιαίως. Ἐφ' ἅπαξ βοήθημα θὰ λάβετε περὶ τὰς 11.000 δραχμὰς. Ἡ σύνταξις σας δὲν θὰ εἶναι πλήρης. Διὰ νὰ λάβετε πλήρη σύνταξιν, θὰ πρέπει νὰ ἔχετε 35 ἐτῶν καταβολὰς εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.. Τοῦτο εἰς ἰδικὴν σας περίπτωσιν θὰ συμβῇ ἐὰν ἐξεογράσετε τὰ ὑπόλοιπα πέντε ἔτη, τὰ πρὸ τοῦ 1930 (χρόνος ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.) πέντε ἔτη. Διὰ τὴν ἐξαγορὰν θὰ πληρώσετε ποσὸν ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ 5% τῶν ἀποδοχῶν σας δι' ἕκαστον ἐξαγοραζόμενον μῆνα. Ὡς βάσις θὰ ληφθῇ ὁ μηνιαίος μισθός, τὸν ὁποῖον λαμβάνετε τώρα. Τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν συνταξιοδότησιν σας εἶναι τὰ ἑξῆς: α) Αἴτησις ἐπὶ Χαρτοσήμου και κληρικοσύμου. β) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ Μητροπολίτου ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον τούτου. γ) Πιστοποιητικὸν τοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου περὶ τῆς οικογενειακῆς καταστάσεως και τῆς ἡλικίας. δ) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας ἀπὸ τὸ οἰκεῖον Ταμεῖον. ε) Τὸ ἀτομικὸν βιβλιάριον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν. συμπληρωμένον και θεωρημένον ἀπὸ τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην. στ) Βεβαίωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἐμφανιῆται ἡ χρονολογία χειροτονιας και ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εἰς ἄλλας ἐνορίας κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἡ διάρκεια ὑπηρεσίας εἰς ἐκάστην ἐνορίαν, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. ζ) Βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὅτι συνεπληρώσατε 35 ἔτη πραγματικῆς ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας. — Α ἰ δ ε σ. Κ ω σ τ α ν τ ἴ ν ο ν Π α π α δ ὀ π ο υ λ ο ν, Λουτροχώριον Ἐδέσσης. Σᾶς ἀπηντήσαμεν δι' ἐπιστολῆς. — Α ἰ δ ε σ. Γ ε ῶ ρ γ ι ο ν Σ ι ο ὔ τ α ν, Κομποτάδες Λαμίας. Ἐὰν ἐξέλθῃτε τῆς ὑπηρεσίας, θὰ λάβητε ὡς σύνταξιν δραχμὰς 690 περίπου μηνιαίως, ἐφ' ἅπαξ δὲ βοήθημα περὶ τὰς 11.000 δραχμὰς. Διὰ νὰ παραιτηθῆτε διὰ λόγους ὑγείας πρέπει νὰ ἐξετασθῆτε ὑπὸ δύο ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ διορισθῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου σας και οἱ ὁποῖοι θὰ πρέπει νὰ βεβαιώσουν ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ὅτι εἴσθε ἀνίκανος πρὸς ὑπηρεσίαν. Ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν σας εἰς τὸ ἑξῆς ζήτημα.

Πρὶν ἢ ἐξετασθῆτε ὑπὸ τῶν ἱατρῶν καὶ ἐκδοθῆ τὸ πιστοποιητικὸν νὰ μὴ ὑποβάλλητε τὴν παραίτησίν σας. Ἐὰν θέλητε καὶ ἄλλας πληροφορίας γράψατέ μας.—**Αἰδεσ. Δ η μ ή τ ρ ι ο ν Π α π α χ ρ ή σ τ ο υ**, Παλούμπαν Γορτυνίας. Μὲ τὰ ἔτη ὑπηρεσίας τὰ ὅποια ἔχετε σήμερον θὰ λάβετε περὶ τὰς 900 δραχμὰς ὡς σύνταξιν καὶ 14.500 δραχμὰς περίπου ἐφ' ἅπαξ. Θὰ ἀπαιτηθοῦν τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά. α) Αἴτησις ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμου. β) Ἐπίσημον ἀντίγραφον ἐνόρκου βεβαίωσης δύο ἱατρῶν ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου. Οἱ ἱατροὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἡσφαλισμένου, εἰς τὴν βεβαίωσίν των δὲ πρέπει νὰ ἀναφέρεται, ὅτι κατέστητε ἀνίκανος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν σας καθήκοντων. γ) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ Μητροπολίτου ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον τούτου. δ) Πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ Δημάρχου περὶ τῆς οικογενειακῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἡλικίας σας. ε) Τὸ ἀτομικὸν βιβλιάριον ὑπηρεσιακῶν μεταβολῶν θεωρημένον κ. λ. π. ἀπὸ τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην. στ) Βεβαίωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἐμφαίνεται ἡ χρονολογία χειροτονίας καὶ ἀρχικοῦ διορισμοῦ, αἱ μεταθέσεις εἰς ἄλλας ἐνορίας, ἡ διάρκεια ὑπηρεσίας εἰς ἐκάστην ἐνορίαν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σας ἐκ τῆς ὑπηρεσίας. Προτοῦ ἐκδοθῆ ἡ ἐνορκὸς βεβαίωσις τῶν ἱατρῶν, νὰ μὴ ὑποβάλλητε παραίτησιν. Εἶναι ἐπικίνδυνον, διὰ τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὅποιαν οἱ ἱατροὶ δὲν θὰ οἶσ κρίνον ἄνικανον.—**Αἰδεσ. Γεώργιον Λουράντων**, Πιτσινίανικα.—Κυθήρων. Ἐὰν μέχρι τώρα δὲν ἔχη ζητήσῃ τὴν ἐκδοσιν συντάξεως ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος Πρεσβυτέρα, ἔχει παραγραφῆ τὸ δικαίωμα συντάξεως καὶ ἐπομένως οὐδὲν θὰ λάβῃ. Ἔστω εἰς γνῶσίν σας ὅτι τὸ δικαίωμα πρὸς συνταξιοδότησιν ἀπόλλυται μετὰ τὴν πάροδον διετίας ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἡσφαλισμένου. — **Αἰδεσ. Ἰωάννην Πλάτωνα**, Χίνα Ἰωαννίνων. Τὰ ἔτη ὑπηρεσίας σας ὡς ἰδιωτικοῦ διδασκάλου δὲν δύνανται νὰ ἐξαγορασθοῦν.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄρχιμ. **Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου**, Τὸ μυστήριον τοῦ Σταυροῦ. — **Χ.**, Ἀδελφικά γράμματα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λειμῶνα» τοῦ **Ἰωάννου Μόσχου** (Μετάφρασις **Θεοδοσίου Σπεράντσα**). — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ἡ Ἑλληνικὴ Χριστιανικὴ ψυχὴ ἀκλόνητῃ ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῶν Ἐκκλησιῶν. — **Ἀνδρέα Καραντώνη**, Στοχασμοὶ γιὰ τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν. — Ἄρχιμ. **Ἰγνατίου Πουλουπάτη**, Ἀπὸ τὴν Ὑμολογίαν τῆς ἐορτῆς τῆς ἀποτομῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. — **Ἀκύλα**, Τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας. — Τὸ Ἀ Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως **Σισανίου καὶ Σιατίστης**. — Ἄρχιμ. **Νικοδήμου Βαλληνδρά**, Ἐορτοδρόμιον. — Εἰδήσεις τοῦ **Τ. Α. Κ. Ε.** — Ἀλληλογραφία.

Δι' ἃτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ «**ΕΚΚΛΗΣΙΑ**»
 Ὁδὸς Φιλοθέης 19—Ἀθήναι. Τηλ. 27-689.

*Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ἱερ. Κων. Πλατανίτης Ὑψηλάντου 66, Ἁγ. Βαρβάρα Αιγάλεω
 Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶν 1. Τηλ. 70734.